

πρεβεζανικά χρονικά

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Τεύχος 160

Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1987

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τριμηνιαίο Περιοδικό ποικίλου
προβληματισμού

Έκδοση ΑΝΜΟΤΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΕΔΡΑ: ΠΡΕΒΕΖΑ

Φυλετός εκδόσεων από Σπιροπόνη

ΕΠΥΡΟΣ Β. ΝΤΟΥΣΙΑΣ
Ζαλόγγος 33 τηλ. 28375
ΠΡΕΒΕΖΑ

ΧΡΟΝΙΑ Δ'
Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1987

Υπεύθυνος Τυπογραφίου

Γ. ΤΣΟΛΗΣ

Γ. Μηχανιδή 4

Τηλ. (0651) 22.877 & 26.536

Γιάννενα

Εμβολιατα - εκπαγές: Λάμπρος Ζιανίκας
Πάροδος Χανιών Τηλ. 22.110
Συνεργασία - Επιστολές: Κώστας Τζίμας
Πάροδος Πεδιάδων

Σημ. Τα κυκλοφορεί αύριο κλπ. εκφράζουν μόνο τη γνώμη τους
πολιτισμού τούς.

Συνδρομές Ιδιωτών δρχ. 1.000
Εταιριών, τραπέζων, Ν.Π.Δ.Δ δρχ 1600
Εξωτερικού δολ. 20
Τιμή τεύχους δρχ. 250

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

- Οξυρύγχειοι Πάπυροι 132 π.Χ. 1-10
- Πρεβεζανικοί μελέται, Γ. Κατσού-
κοβόρδας δικηγόρου 11-16
- Ο Αιμύλιος, Χρ. Κ. Λορέντζου 17-20
- Θαλασσινή γνωριμία, Γ. Βρέλλη .. 17-20
- Θρύλοι και παραδόσεις γύρω από τις
πόλεις του Αχέροντα, όπως σώθηκαν
ισα με σήμερα. Μπόχτη Δονάτου
Σχ. Σύμβουλου 21-24
- Χριστούγεννα, Αβλιχού Μικέλη 24
- Τις της πήρε, Διον. Δρακάτου-Δ/ντού
Γεν. Τράπεζας 24-27
- Σούλι-Σουλώτες-Ζάλογγο και ποίηση.
Σπύρου Ντούσια, σ. δάσκαλου 28-42
- Ο Χριστός και κόσμος (Χριστου-
γεννιάτικο) I. Κόλλια, ωρέα 43-45
- Ο Άγιος Κενταύρινος της Πρέβεζας
Δ. Μπέτου α. δασκάλου 46-60
- Τα κατά την αύστασιν του 1889
του πρώτου εν Πρέβεζη νησιαγωγείου
Αρχ. Φύλαρετου Βιτάλη 65-70

ΟΞΥΡΡΥΓΧΕΙΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ 132 π.Χ.

(Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Νέα Ε-
στία» το 1954)
(απ' το ορχείο του Δ. Παβέλη)

συνέχεια από το προηγούμενο

Είχα γνωρίσει έναν τέτοιο δεξιοτέχνη της συκοφαντίας στην Αθήνα εδώ και εί-
κοσι χρόνια. Ήταν από αυτούς που ονό-
μαζαν τον παλέο καιρό «λακανίζοντας»
νοσταλγός κάθε αρχαίου, αρνητής κάθε
νέου έντιμος πολίτης που ασκούσε έντιμα
το επάγγελμα του συκοφάντη. Οι πιο δια-
λεχτοί συμπολίτες του δοκίμασαν το κεν-
τρί του. Συκοφαντούσε με υπομονή με ηδο-
νή, με ευσυσειδησία. Συκοφαντούσε σύμ-
φωνα με τη φύση του, όπως το φίδι δαγκώ-
νει, όπως η δράκαινα δηλητηριάζει, όπως
ο ταύρος κερατίζει. Λίγοι τον περιφρονού-
σαν, περισσότεροι τον φοβότανε και σε
πολλούς άρεσε. Αρέσει, για να πούμε την
αλήθεια, στους περισσότερους έλληνες αλ-
λά φεύ! και σε κάπικουσας πια από τους
δικούς μας τη πετυχαμένη, η έντεχνα σκα-
ρωμένη συκοφαντία. Σχηματίζεται γύρω
της μια συμπλοθόνα κοινή γνώμη από ό-
λες τις συγκλίνουσες μοχθηρίες, τις ζη-
λικές, τις αρρωστημένες καζυποψίες, από
όλες τις κουρασμένες, τις τραυματισμένες
ψυχές. Και έτοι κρυσταλλώνεται, γύρω α-
πό τον αρχικόν ιοβόλο λόγο, ένα στέρεο
σάρκωμα, ένας όγκος, που στον καθέναν
επιβάλλεται και τον φοβάται ο καθένας
και αποφεύγει να τον αγγίξει.

Και όμως τον καιρό που βρισκόμουν
στην Αθήνα δύο-τρεις άνθρωποι, που δι-
καια, ή αδικα, δεν ξέρω, τους λογιάζανε
πολλοί για απόβλητους και ξεστρατισμέ-

νους, τολμήσανε να αντισταθούν σε τού-
τον το δεξιοτέχνη και του κάψουν για και-
ρό τη λαλά. Ένας από αυτούς, μέρα μεση-
μέρι, στη μέση της αγοράς, τον χαστούκι-
σε έτοι δυνατά που έπεσε χάρι και κίλησε
μέσα στις σκόνες. Ένας άλλος καθώς διά-
βανε μπρος από τον Άρπι Πάγο ο συκο-
φάντης, με το ειρωνικό μελίδιαμα της σέπ-
σης στα πικρά του χειλί, ανέβηκε σε μια
ψηλή πέτρα απάνω και στον κόσμο που ή-
ταν μαζεμένος την ώρα εκείνη φώναξε
«Αι! Αθηναίοι, ταύτος ο υπερόπτης που
περνά εκεί δια, παρουσιάσθηκε κατήγορος
του ανθρώπου που έσωσε την τιμή και τη
ζωή του παιδιού του! Άν ήταν αλήθεια πι-
τά που είπε δεν ξέρω. Θυμάμαι μόνο πως ο
δεξιοτέχνης χλωμιάσε και αποτραβήχτη-
κε, χωρίς να λει τοιμούδι και ούτε αργό-
τερα τόλμησε ποτέ να του απαντήσει. Τέ-
τοιοι άνθρωποι καταφέύσανε να φεύγουν
το απόλυτο στόμα της συκοφαντίας μόνο
τέτοιοι και με τέτοιους τρόπους, καλέ με
Νάβιε. Οι καλοί, ή τους πούμε καλούς, εί-
χαν ξεχάσει πως η αρετή αγωνίζεται. Ό-
λα, βλέπεις, ήταν άτονα ή χαλαρεμένα στο
ιοστέφανο δάσι. Ψάχνω τώρα να θυμηθώ
τα ονόματα αυτών των ανθρώπων, αλλά
δεν το κατορθώνω. Τι σημασία άλλωστε έ-
χουν τα ονόματα; Όλους αυτούς τώρα
πια, συκοφάντες και συκοφαντημένους,
τους σκεπάζουν τα χαμογήλια και οι πα-
καρούνες του Κεραμεικού.

Απόσπασμα Έβδομο

.....το ανυπόταχτο σε κάθε πειθαρχία, η περιφρόνηση των άλλων και ο φθόνος, η αρρωστημένη διόγκωση της ατομικότητας, σπρώχνουν σχεδόν τον κάθε έλληνα να θεωρεί τον εαυτό του πρώτο μέσα στους άλλους. Αδιαφορόντας για όλα, και για δλους, παραβλέποντας ό, τι γίνεται πριν και ό, τι γίνεται γύρω του, αρχίζει κάθε φορά από την αρχή και δεν αμφιβάλλει ποτέ πρεύτει πρώτος στο δρόμο αυτό το σωστό. Ταλαιπωρεί από αώνες την ελληνική ζωή και γι' αυτό τότε κατωρθώσανε, άν και σε τόσα καθυστερημένοι, να πάρουν την κοινοκρατορία από τα χέρια των ελλήνων. Γιατί, βλέπεις τούτη η μοιραία για την τύχη των ελλήνων εγωπάθεια φέρνει και ένα άλλο χειρότερο δεινό: όπου βασιλεύει, τα έργα σχεδιάζονται πάντα μέσα στα στενά δια της ατομικότητας, σύντομα και βιαστικά για να συντελεσθούν όλα πριν το πρόσωπο εκλείψει. Η πολιτική όμως που θεμελιώνει τις μεγάλες πολιτείες δεν σηκώνει ούτε βιασύνη ούτε συντομία. Σχεδιάτου, βελτιώνει τη διατύπωσή της με τις πολλές επαναλήψεις, χωρίς ούτε να περιμένει, ούτε να θέλει καμμίαν αντιγνωμία. Και οι φίλοι του το ξέρουν αυτό καλά και συγχίζουν σε αυτές τις συσκέψεις ή για να μάθουν τα νέα της ημέρας ή για να βρούν σεις, λαοί, οικογένειες, πολιτικές μερίδες ευκαιρία να κολακεύσουν τον ηγέτη. Το αποτέλεσμα είναι ότι ο έλληνις πολιτικός έργα μέσα στην ιστορία είναι υπερπροσανακυκλώνεται μόνος του μέσω στις δικές τικά. Και δυστυχώς οι έλληνες μόνο σε του ακέμεις, γιατί πιστεύει πως αυτές αρ προσωπικά έργα επιδίδονται με ζήλο. Γ' κούν για το έργο του ή, το χειρότερο, γιατί αυτό ή δεν φθάνουν ώς την τελείωση ενός ή χρησιμοποιηση των άλλων στην εκτέλεση του, θα περιώριζε την κυριότητά του α φέρνει μέσα του, το έργο τους το ίδιο, το πάνω στο έργο ότι το έκανε περισσότερο σπέρμα της φθοράς. Και αυτό είναι δίκαιο, τέλειο, αλλά λιγύτερο δίκο του και εκείνο Γιατί σκοπός των ελλήνων είναι η πρό που προέχει για τον έλληνα δεν είναι το σκαιρή λάμψη του πρόσκαιρου ατόμου, δικρότο, αλλά το δεύτερο.

Έτσι σε πρώτη μοίρα έρχεται η τιμή του ε το ίδιου. Έπρεπε εξαιρετικά ευνοϊκές περι

γώ και σε δεύτερη η αξία του έργου. Αυτή είναι η αδυναμία του πολιτικού ήθους που θα παρατηρήσεις στους έλληνες δημόσιους άνδρες, που κατά τα άλλα και πιο υψηλόφρονες είναι και πιο αδέκαστοι και σχεδόν όλοι πιο φτωχοί από τους σύγχρονους δικούς μας. Ο παληοί όμως ρωμαίοι, αύτοί κατείχαν την αρετή της μετριοφροσύνης, που αποουσιάζει και αποουσιάσε πάντα από την ελληνική πολιτική ζωή και γι' αυτό τότε κατωρθώσανε, άν και σε τόσα καθυστερημένοι, να πάρουν την κοινοκρατορία από τα χέρια των ελλήνων. Γιατί, βλέπεις τούτη η μοιραία για την τύχη των ελλήνων εγωπάθεια φέρνει και ένα άλλο χειρότερο δεινό: όπου βασιλεύει, τα έργα σχεδιάζονται πάντα μέσα στα στενά δια της ατομικότητας, σύντομα και βιαστικά για να συντελεσθούν όλα πριν το πρόσωπο εκλείψει. Η πολιτική όμως που θεμελιώνει τις μεγάλες πολιτείες δεν σηκώνει ούτε βιασύνη ούτε συντομία. Σχεδιάτου, βελτιώνει τη διατύπωσή της με τις πολλές επαναλήψεις, χωρίς ούτε να περιμένει, ούτε να θέλει καμμίαν αντιγνωμία. Και οι φίλοι του το ξέρουν αυτό καλά και συγχίζουν σε αυτές τις συσκέψεις ή για να μάθουν τα νέα της ημέρας ή για να βρούν σεις, λαοί, οικογένειες, πολιτικές μερίδες ευκαιρία να κολακεύσουν τον ηγέτη. Το αποτέλεσμα είναι ότι ο έλληνις πολιτικός έργα μέσα στην ιστορία είναι υπερπροσανακυκλώνεται μόνος του μέσω στις δικές τικά. Και δυστυχώς οι έλληνες μόνο σε του ακέμεις, γιατί πιστεύει πως αυτές αρ προσωπικά έργα επιδίδονται με ζήλο. Γ' κούν για το έργο του ή, το χειρότερο, γιατί αυτό ή δεν φθάνουν ώς την τελείωση ενός ή χρησιμοποιηση των άλλων στην εκτέλεση του, θα περιώριζε την κυριότητά του α φέρνει μέσα του, το έργο τους το ίδιο, το πάνω στο έργο ότι το έκανε περισσότερο σπέρμα της φθοράς. Και αυτό είναι δίκαιο, τέλειο, αλλά λιγύτερο δίκο του και εκείνο Γιατί σκοπός των ελλήνων είναι η πρό που προέχει για τον έλληνα δεν είναι το σκαιρή λάμψη του πρόσκαιρου ατόμου, δικρότο, αλλά το δεύτερο.

Απόσπασμα Όγδοο

Ελαβα προχτές το πρώτο σου γράμμα, που διασκέδασε πολλές μου ανησυχίες. Φοβόμουνταν αλήθεια πως οι παρανέσεις μου θα σου φαίνονταν σα συστάσεις κηδεμόνων που θέλεις σε κάθε βήμα να καθοδηγήσουν την κηδεμονεύόμενο. Άλλα κατάλληλες την αληθινή πρόθεσή μου και έται που μου γράφεις, μου δημιουργείς σχεδόν την υποχρέωσή να μην κλείσω ακόμη τον κύκλο των στοχασμών μου, για τον τρόπο που πρέπει να διακυβερνώνται οι ελληνικές πόλεις. Θα συνεχίσω λοιπόν, καλέ και ευγενικές μου φίλε, τις παρανέσεις μου και θα σε παρακαλέω να μην ζεχνάς πως μη δύντας καλλιτέχνης του καλάμου, διατυπώνονται συνήθως αδέξια, πρόχειρα, και όχι με την κυριολεξία που θα ήθελα. Γ' αυτό είσαι δικαιολογημένος που με παρεξήγησες σε μερικά σημεία.

Ποτέ, μα ποτέ δε θέλουμε να σου πω, ότι λείπει η πολιτική σκέψη στην Ελλάδα. Απεναντίας πιστεύω πως αφονει, περισσότερο μάλιστα από ό, τι φαντάζεται ο ποιος βλέπει τα πράγματα απ' έδω. Μόνο που δεν μας πίνει αισθητή τη παρουσία της, γιατί οι άνδρες που την κατέχουν φεύγουνται ο ένας από τον άλλον σε μιαν αδιάκοπη, κειμενική και το πιο συχνά μάταιη σύγκρουση. Αν λείπει κάτι των ελλήνων πολιτικών δεν είναι ούτε η δύναμη της σκέψης, ούτε η αγωνιστική διάθεση. Στον χαρακτήρα, στο ήθος φωλιάζει η αρρώστια. Φωλιάζει στην άρνησή τους να δεχθούν να εξαφανίσουν το άτομό τους για την ευδοση ενός ομαδικού έργου. Δεν κρίνουν ποτέ με δικαιοσύνη τον συναγωνιστή τους και γι' αυτό δεν υποτάσσονται ποτέ στην υπεροχή του. Δεν έχουν την υπομονή, μέσα στον κύκλο των ισοτίμων, να περιμένουν με την τάξη του κλήρου ή της πλικιάς τη σειρά τους. Έτσι, διασπαθίζουν την δύναμή του και τις πρετές του σε περιττούς αγώνες κατάντησε ο λαός με την υψηλότερη και την πλουσιότερη στη Θεωρία πολιτική σκέψη, να μείνει τόσο πίσω από μας στις πρακτικές πολιτικές του επιδόσεις.

Τα δεινά σά συκοφράνεις τα σήμερα οι έλληνες, μα θερρώ και δεν θα υποφέρουν στο μέλλον μιαν έχουν κύρια και πρώτη πηγή, την φιλοπρωτία, τη νόμιμη θυγατέρα του τρομερού τους εγώσιμου. Μου γράφεις πως αυτό συμβαίνει και αλλού και πρ παντός σε μας. Η διαφορά, καλέ μου φίλε, δυκετεί στο μέτρο και στην ένταση της φιλοπρωτίας. Βέβαια και εμείς σήμερα δεν υπερβούμε. Άλλα την εποχή που θεμελιώνονται το μεγαλείο της Ρωμής δεν είχαν υπερβεί οι δίκοι μας το πρεπούμενο μέτρο, υποτάσσονταν στον κοινό νόμο και στους γενικούς σκοπούς της πολιτείας. Ενώ οι έλληνες το ξεπέρασαν πριν προφτάσουν να στερώσουν τη δύναμη τους στην οικουμένη. Όσο όμως αυστηρότερος και άν θέλεις

να είμαι, καθώς είναι χρέος μου, για μας τους ρωμαίους, δεν ξέρω αν μεταξύ των ρωμαίων, και σήμερα ακόμα, υπάρχουν τόσο φανατικοί και αδιστακτοί στο κυνήγι τημά των τιμών, όσοι υπήρξανε μεταξύ των ελλήνων στους ενδιδότερους των ακίνων.

Μήπως όμως υπερβάλλω, καλέ μου φίλε; Μήπως βλέπω το θαυμαστό γένος των ελλήνων με τη μάτια της γεροντικής κακίας; Μη είναι χρόνια τώρα που με το λυχνάρι και με το ήλιο το φως, διαβάζω Αριστοφάνη, Δημοσθένη, Ευριπίδη, Θεοφραστο, Επίκουρο, Ζήνωνα, Χρύσικλο και όλο και βεβαιώνωμε περισσότερο πως δεν είμαι μόνος στον τρόπο που τους κρίνω. Όχι, φίλε μου, δεν βλέπω πως είμαι αδικος, όταν λέγω πως πρόθεσή τους συνήθως δεν είναι να ξεπεράσουν σε αξιότητα ή και σε καλή φήμη τον αντίπαλο τους, αλλά να τον κατεβάσουν στα μάτια του κόσμου κάτω από τη δική τους θέση, όποια και άν είναι. Την αρχαίαν «ύθριν» των (Σ.Μ. ή λέξη στο χαμηλότερο επίπεδο. Κάποτε με τούτην την ισοπέδωση προς τα κάτω νομίζουν πως επαναφέρουν το πολίτευμα τους στην ορθή τους θέση. Μάταια ξεχύρισε ο μεγάλος Σταγειρύτης τη «δημοκρατία» (Σ.Μ. την παρεκβατική δημοκρατία δηλ. την οχλοκρατία), από την «πολιτεία» (Σ.Μ. την ορθή δημοκρατία). Η θελητή τους για ισότητα άμα την αναλδεις, θα δεις ότι δεν απορρέπει από την αγάπη της δικαιοσύνης, αλλά απότον φθύνοντης υπέρτης αξίας. «Μια που εγώ, λέω ο Έλληνας, δεν είμαι άξιος να ανεβά υψηλότερα από σένα, τότε τουλαχίστον και εσύ να μην αγέβεις από μένα ψηλότερα. Συμβιβάζομαι με την ισότητα.»

Συμβιβάζεται με την ισότητα ο Έλληνας, γιατί τι άλλο είναι πάρα συμβιβασμός

να πειστείει ανομολόγητα πως αξίζεις την πρώτη θέση και να δέχεσαι μιαν ίση με των άλλων. Μέσα του λοιπόν δεν αδικεί τόσο ο Έλληνας, όσο πλανάται. Γεννήθηκε με την Ψευδαίσθηση της υπερασπιστητημένη σειρά;

Και ωστέρα θα συναντήσεις και μετάξυ των ελλήνων την άλλην την ψευδαίσθηση που τους κάνει να υπερτιμούνε την μιαν αρετήν που έχουν και να υποτιμούνε τις άλλες που τους λείπουν. Είδα δειλούς που φαντάζονται πως μπορούν να ξεπεράσουν όλους μονάχα με την εξιπνάδα τους και ανδρείους που πίστευαν πως φτάνει για να ξεπεράσουν όλους η ανδρεία τους. Είδα έξιπνους που φαντάζονται πως δεν χρειάζεται για να γίνουν πρώτοι ούτε εκποτήμη, ούτε αρετή. Είδα και κάτι σοφούς που θέλλαν να σταθούν απάνω και από τους έξιπνους και από τους ανδρείους με μόνη την επιστήμη και τη σοφία.

Πόσο αλήθεια άμαθοι της ζωής μπορεί να είναι αυτοί οι αφεντάδες της γνώστης! Τι κακό μας έκανε αυτός ο Πλάτων! Πόσους δασκάλους πήρε στο λαμπό του που νομίσανε πως είναι «άνδρες βασιλικοί!» (Σ.Μ. με ελληνικά στοιχεία στο πρωτότυπο). Μα είδα τέλος, αγαπητέ μου Νάβιε, και κάτι ενάρετους, που δεν το χώνευαν να μην είναι πρώτοι στην πολιτεία, αφού ήταν πρώτοι στην αρετή. Και βέβαια δεν στασίαζαν οπως οι βάναυσοι και κακοί, αλλά ή αποσύρονταν σιωπηλοί και απαγορητευμένοι στους αγρούς των, αφήνοντας τον δήμο στα χέρια των δημαγωγών και των συκοφαντών, ή δηλητηριάζανε την ίδια τους την αρετή και τους ωραιότερους της λόγους με την πίκρα της αποτυχίας των ωσάν οι ηγησίες των πολιτειών να μην ήταν μοιραία υποταγμένες στις ιδιοτροπίες της τύχης και του χρόνου και σε λογής άλλους συνδια-

σμούς δυνάμεων, που συνεχώς τις απομακρύνουν από την ιδεατή τους μορφή και τις παραδίνουν στα χέρια των ανάξιων ή των μετρίων.

Τέτοια είναι τα πάθη και οι αδυναμίες που φθείρουν τους ηγέτες των ελληνικών πόλεων.

Οσο για τους οπαδούς των ηγετών αυτών, έχουν και αυτοί την ιδιοτυπία τους στον μακριόν εκείνον τόπον. Είναι οπαδοί, πριγματικοί οπαδοί, μόνο δος χάπαν οριστικά την ελπίδα να γίνουν και αυτοί ηγέτες. Ετσι θα παρατηρήσεις πως πιστοί οπαδοί είναι μόνο οι γεροντώτεροι από την ηγέτη τους. Ελάχιστοι είναι οι οπαδοί από πιστή ιδεολογική ή από πίστη προς τον ηγέτη οι πολλοί είναι πιθαναγκασμένοι από τα πράγματα, γιατί απύχησαν, γιατί βαρέθηκαν ή λιποφύχησαν. Γι' αυτό είναι και οι ολοι προσωρινοί, άπιστοι, ενεδρεύοντες οπαδοί, ώς που να περάσει η κακή ώρα.

Μα και αυτοί που μένουν και δοσ μένουν οπαδοί, προσπαθούν συνεχώς να αναποδογυρίσουν την τάξη της ηγεσίας και να διευθύνουν αυτοί από το παρασκήνιο τον ηγέτη. Γι' αυτό και βλέπεις τόσο συχνά να είναι περιζήτητοι οι μέτριοι ηγέτες, που προσφέρονται ευκολώτερα στην παρασκηνιακή ηγεσία των οπαδών τους. Σε πολλές περιπτώσεις δεν έχει σημασία για έρεις ποιός είναι ο ονομαστικός ηγέτης μιας πολιτικής μερίδας, αλλά ποιοί εκ του αφύνους τον διευθύνουν. Βλέπεις είναι μερικοί ανθρώποι που δεν είναι προκισμένοι με τα χαρίσματα με τα οποία αποκτάς τα φαινόμενα της ηγεσίας, αλλά μόνο με εκείνα που χρειάζονται για την ουσία της, για την άσκηση της εξουσίας είναι αναγκασμένοι λοιπόν οι τέτοιοι να περιορισθούν στο ρόλο του υποβολέα και να αφήνουν τους άλ-

λους, που κατέχουν τα φαινόμενα, να χρηματίζονται αλάνι στην ακηνή.

Απόσπασμα Έντο

Με χαρά, και με απορίες με τέμιος το δεύτερό σου γράμμα, καλέ μου Νάβιε! Πώς φαντάστηκες πως θα αποδοκιμάζει τη συμπλάσει και τον ενθουσιασμό που διχάζεις για το λαό που είσαι ταγμένος να κυβερνήσεις; Μήπως δεν ξέρεις πως πρώτος όρος για να κυβερνήσεις δίκαια και γόνιμα ένα λαό είναι να τον αγαπάς και να τον πονάς; Τόσο υποτιμάς εσύ ο φίλος ο αληθινός, τη γνώση μου και το έργο της ζωής μου. Καλά λεν, πως είναι σκληρά τα νιάτα και δεν έχουν μηνή.

Ίσως όμως και να φταίν μερικές μονότλευρες διατυπώσεις στα γραφόμενά μου και έτσι να σου έδωσα την εντύπωση πως κάνω εις βάρος των ελλήνων κάποιο μεγάλο λάθος ή μια μεγάλη αδικία. Φαίνεται πως σου έδωσα την εντύπωση πως καταλογίζω στους ελλήνες με πολλήν αυτηρότητα μάλιστα, τις κακίες που είναι κοινές σε όλο το ανθρώπινο γένος.

Θα σε παρακαλέσω να σκεφθείς πως μεταξύ λαών και ανθρώπων, άλλοι κατέχουν ένα μεγαλύτερο μερίδιο της μιας κακίας και άλλοι της άλλης. Εγώ δεν σου μίλησα για όλες τις κακίες, αλλά μόνο για εκείνες που κατά ένα μεγάλο πάντα μερίδιο βαρύνουν τους Έλληνες. Σου έλεγα πως όπως η καλώς έτοι και η κακώς εννοούμενη ατομικότητα, η γυναίκεια δεν βρίσκεται τόσο έντονη σε κανένα από τους λαούς που ζέρει η ιστορία. Και καθώς θα παρατηρήσεις όλες οι κρίσεις μου από τον υπερτροφικόν αυτόν ελληνικόν γυναικισμό ξεκινούν και προχωρούν προς τα συνάγοντα του. Όχι Νάβιε, δεν ξέχνει πως όλοι οι άν-

θρωποι και όλοι οι λαοί είναι εγωπάθεις, γιατί αυτή είναι η φύση των πραγμάτων. Εμείς πρώτοι είμαστε, τώρα μάλιστα που έλειψε το πνεύμα της αλβινής δημοκρατίας, τώρα που πολιτική δύναμη και πολιτική αρετή όλο και πιο χωρίζονται η μας από την άλλη στη μεγάλη μας πατρίδα. Είναι δώμας όρα άδικο να πω πως και από μας τους αμαρτωλούς περισσότερο εγωπάθεις στάθηκαν πάντα οι Έλληνες;

Και ύστερα, μήπως δεν βλέπω και την άλλη φύση του πράγματος; Ας παραπονιόμαστε για την ελληνική εγωπάθεια εμείς που διαρκώς απάνω σκοντάβομε, γιατί έχουμε να κάνουμε με την ελληνική πόλη και τους πολιτικούς της. Έχει και την εξαίσια πλευρά της η υπερτοφία αυτή της προσωπικότητας, που στις κακές της όψεις την ονομάζουμε εγωπάθεια. Έχει την πλευρά την δημιουργική στη φύλαξη, στην ποίηση, στις τέχνες, στις επιστήμες, ακόμη και στο εμπόριο και στον πόλεμο. Από αυτήν αναβλίζει όλη η δόξα των ελλήνων, τη μόνη δόξα στην ιστορία που μπορεί να σταθεί πλάι μας.

Φοβάμαι μονάχα γιατί, και ας μη βλέπεις εσύ, κατά βάθος με γοητεύουν και εμένα οι Έλληνες, που είναι και θα είναι πάντα οι δάσκαλοι μου, φοβάμαι ποις φτάσαμε στον καιρό, που η φωτεινή πλευρά της προσωπικότητάς των πηγαίνει όλο και μικραίνοντας και αντιθέτω η σκοτεινή όλο και αυξάνεται και δεν ξέρω, δεν μπορώ να ξέρω, αν επούτος ο κατήφορος μπορεί πια ποτέ να σταματήσει.

Δείχνουν οι σκέψεις μου αυτές κακότητα; Είμαι κακός που θέλω οι απόγονοι του Θουκυδίδη και του Περικλή να κρατούν και στους χρόνους ακόμη τους πιο δισεκτους κάτι από την ηθική λαμπτήδων

των προγόνων τους;

Απόσπασμα Δέκατο

Δεν σου κρύβω πως με πείραξε ο λόγος σου, πως δείχνομαι τάχα κακός και άδικος με τους Έλληνες. Άς αρχίσω λοιπόν σήμερα το γράμμα μου με έναν έπαινο γι' αυτούς, για να ζεπλύνω κάπως την μουφή σου. Ο εγωισμός δεν κάνει τους Έλληνες μόνο κακούς πολίτες στην αγορά, τους κάνει και καλούς σρατιώτες στον πόλεμο. Έχουν αιώνων τρόπαια, που μέσα στη μνήμη τους γίνονται σα νόμοι άγραφοι και έπιβάλλουν την περιφρόνηση της κάκουχίας και του κινδύνου. Μη συγχέεις τη διάλυση της στρατιωτικής δύναμης, που έχει αφορμή τις εμφύλιες εριδες, με την ατομική γενναιότητα καθώς και την πολεμική δεξιοτεχνία των ελλήνων.

Μα και δεν είναι μόνο στον πόλεμο ο Έλληνας γενναίος και άξιος μαχητής, αλλά και στην ειρήνη. Ακριβώς γιατί η γενναιότητά του δεν είναι αυλλογική, σαν των περισσοτέρων λαών, αλλά ατομική, γι' αυτό δεν φοβάται, και εκεί που βρίσκεται μόνος του, να ριψοκινδυνεύει, στην ξενητιά, στο παράτολμο ταξίδι, στην εξερεύνηση του αγώναστου. Γι αυτό και τόλμησε τέτοια που εμείς δεν τολμούσαμε ποτέ και θεμελίωσε για αιώνες αποικίες έξω από τις στήλες του Ηρακλέους και πέρα, μέσα στα χώνια της Σκυθίας. Και στον καιρό μας ακόμη Έλληνες δεν είναι εκείνοι που τόλμησαν να διασχίσουν άγνωστες θάλασσες για να φτάσουν στη χώρα των Ινδών και στις Επιπόρες χώρες, πιο κάτιο από τη γη των Αιθώπων; Αναρωτιόσαι κάποτε γιατί τα τολμάει αυτά τα παράτολμα ο Έλληνας; Επειδή είναι γενναίος ο Έλληνας, είναι και παικτής. Ποιζοι την περιουσία του, τη ζωή του

και κάποτε και την τιμή του. Γεννήθηκε του εαυτού του. Και εύκολα θα σου ξενογιά να σκέπτεται μόνος, για να δρά μόνος, χθει και ας είσαι ζένος. Αρκεί σου να μην πάχεται μόνος και γι' αυτό δεν φορχίσεις να κακολογείς τίποτα το ελληνιστικό τη μοναξιά. Εμείς αντιθέτα τίμαστε κό, γιατί μέσα του ζυπνάει μια άλλη αρετή, από τα χρόνια τα παλιά μια υπέροχη οργανωμένη αγέλη. Εκεπτόμαστε μαζί την τι-

μή, τα λάφυρα και τη δόξα. Οι Έλληνες δεν δέχονται, όσο αφήνεται η φύση τους ελεύθερη, να μοιρασθούν τίποτα με κανέναν. γιλάς που τους ονομάζουμε περήφανους. Και Το εθνικό τους τραγούδι αρχίζει με έναν δώμας θα αστοχήσεις στο έργο σου αν ακαυγά, γιατί θελήσανε να κάνουν μοιρασιά γνωστες αυτή την αλήθεια. Πρόσεξε την υπάνμεσα σε άντρες που μοιρασιά δεν δέχονται.

Ναι, ναι, σε βλέπω να γελάς. Ατέλικα λάφυρα και τη δόξα. Οι Έλληνες δεν δέχονται, όσο αφήνεται η φύση τους ελεύθερη, που σέρνονται στους προθαλάσσους μας, θερη, να μοιρασθούν τίποτα με κανέναν. γιλάς που τους ονομάζουμε περήφανους. Και Το εθνικό τους τραγούδι αρχίζει με έναν δώμας θα αστοχήσεις στο έργο σου αν ακαυγά, γιατί θελήσανε να κάνουν μοιρασιά γνωστες αυτή την αλήθεια. Πρόσεξε την υπάνμεσα σε άντρες που μοιρασιά δεν δέχονται.

Και μια ποιητή το δρόμο των επαί- ξεπεισμένων ευγενών. Είναι γκρεμισμένοι νων, άκουσε και τούτον, που είναι δεν και κοσμοκράτορες, ποτέ δώμας τόσο χαμηλά ο μικρότερος. Οι αυστηρές κρίσεις που τώ- πεισμένοι, ώστε να ξεχάσουν τι είτενε-

ρα βδομάδες σου γράφει, θαρρεῖς πως εί- Η πολυσύνθετη υψηλή τους χωράρι λογοτεχνία που δικές μους. Τις πιο πολλές τις δι- γής αντιφάσεις και έρχονται ώρες που για δάχτηκα από Έλληνα, από τον Επίκτητο. πολλούς είναι δίκαιος ο απερνικός λόγος Νέος τον άκαυσα να εξηγεί το μέγα δράμα του Ιουβενέλιου. (σ/μ. Το λημπασμένο γραπτού γένους του. Ήσυχα, καθαρά, με την α- κύλο και στον ουρανό μπορεί να τον προ- κριμολογία και τη χάρη που σφράγιζε το στάζεις να πάει.) Άλλοι δώμας είναι τούτοι λόγοι του, μας ετοίμαζε για έναν κόσμο που οι γραικύλοι και άλλοι γραικύλοι και σε είχε πια περάσει, για μιαν Ατλαντίδα που άλλους Έλληνες. (Σ.Μ. Ο συγγραφέας παί- ειχε καταλύψει ο Ωκεανός. Κάποτε κάνον- ζειεδώ με τις λέξεις. Στη μετάφραση φιασι- τας την απολογία της πατρίδας του, μας κά το λιγοπαίγνιο χάνεται.)

Έλγειες: «Δεν είναι τόσο δίκαια τα ανήρω... Δεν πρέπει ποτέ να δώσεις στον Έλληνα πίνα, ώστε μόνο αμαρτήματα να είναι οι αι- την εντύπωση ότι του αφαίρεσες την ελευ- τείας των τιμωριών. Η Τύχη, ή τυφλή θεά, η θερία του. Αφησε τον, όσο μπορείς, να εκ- τελευταία στην οποία θα πάψω να πι- φράζεται, να θορυβεί και να ικανοποιεί την στεύω, πρόδωσε συχνά τους Έλληνες στο πολιτική του μανία, μέσα στη σφαίρα που δρόμο του. Άλλα και αυτοί, πρόσθετε, την δεν κινδυνεύουν τα συμφέροντα της αυτο- συντρέξανε με το δικό τους τρόπον. κρατορίας.

Μη νομίσεις δώμας πως μόνο ένας Επί- Εσύ πρέπει να έχεις την τάχηνη να επεμβαι- κτήτος κατέχει την αρετή του «γνώσι ουσι- νό τόν» (Σ.Μ. Στο πρωτότυπο γραμμένα ελ- μπορείς να βάλεις τους Έλληνες τους ίδιους λητικά). Σε κάθε κώχη αλάγκια της αγο- νιστικής ποτέρων, σε κάθε πλάτανο από κά- βρισκονται οι διαφωνούντες μεταξύ των των της ευλογημένης ελληνικής γης. Θα ελλήνων που θα είναι πρόθυμοι να σε βοη- βεις και έναν Έλληνα, αδισώπητο κριτή θήσουν είτε θεληματικά, είτε συντηθεστέρα

άθελά της. Υκοβοηθώντας το πιρλό παι- της αναιμακτής υποταγής των. Και έχουμε τνίδι των φατριών από το παρασκήνιο, χω- μέγιστο συμφέρον να τηρήσουμε τούτον πρίς να προσβάλεις την περηφάνεια τους, τον όρον. Οι μακροχρόνιες κυριαρχίες μό- μπορει να οδηγήσεις τις ελληνικές πόλεις νο υπό αυτόν τον όρο αντέχουντε. Αυτό που προς το καλό πολύ ευκολώτερα παρά με σου λέω τώρα, αγαπητέ Νάβιε, είναι το τις σορότερες διπταγές που θα εξεδίδες, πρώτο, το θεμελιακό δίδαγμα της ηγετικής αν ήσουν ανθύπατος στην Ιστανία ή στην τέχνης, της μόνης τέχνης στην οποία λοτέ δεν μας πέρασαν οι δαμόνιοι υπήκοοί σου.

Απόσπασμα Ενδέκατο
Το να διατάσσεις δημόσια και να σε υπα- κούουν τα πλήθη είναι μια μεγάλη απόλαυ- ση και την έχω δοκιμάσει. Όμως αν θέλεις στην Ελλάδα πραγματικά να επιβάλεις μια απόφασή μου, όσο σωστή και αν είναι, κοίταξε να μη φανεί η πρόθεσή σου. Πρέ- πει να θυσιάσεις την τιμή μιας απόφασης, για να την επιβάλεις μεταξύ των ελλήνων. Κάλεσε ιδιαιτέρως έναν έναν τους αρχη- γούς των μερίδων δώσε στον καθένα μιας επιπλεοστης πρωτοβουλίας. Φυσικά, αν δυ- στροπούν, να τους τρομάξεις αλλά και αυ- τό υπό εχεμύθειαν, χωρίς να αναγκάσεις την φιλοτιμία τους να πάρει τα όπλα. Δώ- σε τους κάποια περιθώρια έντιμης υποχώ- ρησης, και όταν ακόμη στην πραγματικό- τητα διατάσσεις, μην τους λεις στις διατά- σσεις λεξιούς στις δεν διατάσσεις, αλλά ότι αν δεν γίνει τούτο και εκείνο, τότε οι ρω- μαικές λεγεώνες θα αναγκασθούν να μετα- σταθμεύσουν, για λόγους ασφαλείας, σε άλλη επαρχία και τότε μπορεί τίκτο Τε- τες ή Κέλτες ή Δακοί να στείλουν τα στίφη τους να δηλώσουν τη χώρα και ας αναμε- τρήσουν οι ίδιοι τις συνέπειες και ας απο- φασίσουν.

Μην ξεχνάς πως εκείνους που ορίζεις, τους έχεις δώσει το προνόμιο να νομίζουν πως είναι οι σύμμαχοί σου. Η πλασματική τους τούτη ισοτιμία είναι ο σιωπηρός όρος

Κανένα άκαριο πάθος, καμία αδημονία δεν πρέπει να σε κάνει να τους δείχνεις τη δυναμή σου μόνο κρυμμένη θα είναι μόνι- μη και ασφαλής. Τα ίδια βέβαια δεν θα σου συμβούλευαν αν είσουνα στην Ιλλυρία ή στη Γαλατία. Άλλα εκεί που είσαι, αυτός ο κα- νόνας πρέπει να διέπει τη διαχείριση της ε- ζουσίας σου. Δίνε το πρόσχημα και κράτα την ουσία.

Όλα αυτά δεν σου τα λέω για να τους καταλάβεις και να τους προσέξεις. Ακόμη και σήμερα διατηρούν τα ίχνη μερικών αρετών που μοιάζουν με τη χόβιολη μιας με- γάλης πυράς. Μελετητές της ψυχής των α- τόμων και του όχλου, θα τους δεις να εκτε- λούν μερικών θαυμάσιους ελιγμούς, να χαράζουν πολιτικά σχέδια περίλαμπρα, με μιαν ευκινησία στη σκέψη και μια γοργό- τητα στις αντιδράσεις, που εμείς, εδώ ποτέ δεν φτάσαμε. Μόνο που ωστέρα θα μελαγ- χολήσεις βλέποντας πως είναι τα πιό εξαι- σια χαρίσματα.

Απόσπασμα Δωδέκατο

Ηρθε σήμερα και το τρίτο γράμμα σου. Οι πολλές σου ερωτήσεις, οι αντιρρή- σεις σου, οι τόσο οξύδερκεις, όλες οι φρά- σεις σου δείχνουν πως βρήκαν κάποια θέ- ση τα γραφόμενά μου στην καρδιά σου.

Από λού να αρχίσω την απάντηση μου; Είναι όλα τα θέματα που θίγεις τόσο ενδιαφέροντα.

(Κακοφωτοτυπημένη σειρά)

Βλέπω, σου έγιναν ακό την αρχή παραίτοι πολλών ενοχλήσεων. Είναι οι παλαιοί, οι αδιάλλακτοι. Υπάρχουν λοιπόν ακόμη τέ- τοιοι άνθρωποι, καλέ μου Νάβιε; Υπάρ- χουν οι καυθυστερημένοι, που ακόμη δεν κατάλαμψαν πως το κέντρο του κόσμου με- τατοπισθήκε από την Αθήνα προς τη Ρώ- μη; Καθώς δεν έχουν την αισθηση των ανθρωπίνων, είναι φυσικό να αντιδρούν περισ- σότερα από τους άλλους σε κάθε τι που εί- ναι δική μας διπταγή. Και αν ακόμη δεν στρέψουν προς κάποιο δεκέφαλο τις ενέρ- γειες τους για να σε εκδικηθούν, θα βέ- λουνε τα δυνατά τους να σου δυσκολέ- ψουν το έργο σου, θα ερεθίσουν τον όχλο ε- ναντίον σου. Πρόσεξε αυτούς τους παλλη- καράδες της πολιτικής, που δεν καταλα- βαίνουν ότι είναι γελοίο να έχεις το ύφος του δυνατού και του τρανού, όταν από κα- ρό έχεις πάψει να το είσαι. Καθώς τρέφον- ται από την οπτασία των περασμένων τους μεγάλειων και δεν μπορούν να συμμορφω- θούν με τις σημερινές των διαστάσεις, πο- λύ θα σε ταλαιπωρήσουν με την αξιώση τους να μην ελεμβαίνεις στα πράγματα της πόλης των. Θα σου λεν πως θα στείλουν πρέσβεις στη Σύγκλητο για να διεκδική- σουν την αυτοτέλειά τους και πως άμα η Σύγκλητος πληροφορηθεί πως είναι πρέ- σβεις της ένδοξης Σικελίων, όλα θα τα πα- ραδεχθεὶ και ακόμη θα σου ρίχνουν υπαι- νημάτων για τους Πάρθες, που είναι δήθεν φύλοι τους.

Πρέπει, Νάβιε Ατίλας, όλες τούτες τις α- νοησίες να τις ακούς με υπομονή, ώς να μην υπαρχεί τρόπος άλλος παρά να στεί- λεις κανέναν κεντυρίωνα να δώσει τη λύ- σην.

Τούτο όμως το είδος των ανθρώπων είναι εκείνο που λιγότερο πρέπει να σε ανη- συχεί, γιατί δυο περνάν τα χρόνια εξαφανί- ζεται. Οι περισσότεροι συνηθίσαν και ευ- χαριστεύνται με τον ελεύθερο χώρο που τους αφήκαμε και οι πιο φωτισμένοι μάλι- στα έρευναν πως η μοίρα των ανθρωπίνων άλλαξε την πολιτική σύσταση των λαών και πως αποκτήσαν άλλο νόμημα οι παλιές πατρίδες. Και έρευναν ακόμα πως άλλος λαός από τους ρωμαίους, ένας διοικος με- γάλος λαός της Ανατολής, είχε αποκτήσει την κυριαρχία του κόσμου, ο χώρος αυτός που τους απομένει ελεύθερος, θα ήταν α- κόμη στενότερος. Τούτη η συγγράτηση και το μέτρο και σην επιβολή και στην εκμε- τάλλευση της εξουσίας στάθηκε το κορύ- φωμα της πολιτικής μας τέχνης και σε αυ- τήν χρονιάς που είναι [Κακοφωτοτυπη- νη σειρά].

Περισσότερο από τούτους τους αντι- δραστικούς και τους αδιάλλακτους να φο- βάσαι τους άλλους, που σου φαίνονται λι- γότερο ενοχλητικοί, τους νεαροτερούς και τους προσαρμοσμένους, που μυήθηκαν α- μέσως στην τεχνική της νέας πολιτικής και που άμα θελήσουν να σε υπονομεύ- σουν, δεν θα ξεπλάσουν σε κούφιους πα- τριωτικούς λόγους, για αυτοτέλεια αλλά κάποιο πρώι θα πληροφορηθεί πως ειδού- σαν στους προθαλάμους του Αυγούστου και με την παλιά τους τέχνη, τη συκοφαγ- τιά, κρυμμένη σαν εγχειρίδιο, καρτεράν υ- πομονετικά, ταλεινά και άγυρων την κα- τάλληλη στιγμή που θα σου καταφέρουν το θανάτισμο χτύπημα. Αυτούς να φοβάσαι που διαγκωνίζονται στις πόλεις της Συγ- κλητού με τους Ιουδαίους και τους φοίνι- κες και τους Σύρους και που χρόνο με χρόνο σπέρνουν όλο και πικνύτερα το

σπόρο της διαφθοράς και το πανότου μέσο στα σπίτια και μέσα στις ψυχές της αθάνατης πόλης.

„Τώρα σ' ένα άλλο θέμα θέλω να σου απαντήσω απόψε και εδώ, ενώ τους είσαι ο επικριτής, εγώ θα γίνω ο απολογητής των ελλήνων. Ας συγχωρείς στους σημειερινούς έλληνες την επιπολαιότητά τους στη διαχείριση των δημοσίων πραγμάτων. Βέβαια η καθοδος των ελληνικών πόλεων προς την οχλοκρατία έφερε και τούτο το κακό. Αλλά δεν είναι μόνο αυτού του ξεκερασμού αποτέλεσμα η σημειερινή πολιτική επιπολαιότητα των ελλήνων. Φτιάμε προ παντός για αυτήν εμείς. Ρυθμίζοντας κυριαρχικά όλα τα μεγάλα προβλήματα της οικουμένης, μειώσαμε το αίσθημα της ευθύνης όλων των λαών του κόσμου. Μα για τους έλληνες τους διασκάλους μας, είναι άραγε σωστό που μπορούν σήμερα να κάνουν ακίνδυνα τρέλλες του κεφαλιού τους, γιατί ξέρουν πως έχουμε γνώσιν εμείς οι φύλακες, οι ρωμαιοί. Είναι άραγε σωστό να αισθάνωνται πως έχουν περιθώρια παιγνιδιού, περιθώρια όπου μπορούν να αετήσουν

τα πάθη τους να ικανοποιούνται, χωρίς να κινδυνεύει η ύπαρξή τους, που την προσταύμε εμείς! Ετοι τους βλέπεις και δεν ζηγίζουν τους λόγους των και τις πράξεις των, όσο θα τις ζηγίζαν, άν εμείς δεν υπήρχαμε. Γ' αυτό να μην μοθετείς ανεξέταστα την αυνηθισμένη κατηγορία, που διατυπώνουν πολλοί δικοί μας για τους έλληνες δημόσιους άνδρες, ότι είναι επιπόλαιοι και ανυπαύθυνοι. Αν τους έδινες-πράγμα που πια δεν πιστεύω να μπορεί να γίνει ολόκληρη την ευθύνη της καταστάσεως, τότε μόνο θα μπορούσες να σταθμίσεις και όλο το βάρος της πολιτικής των σκέψης και της δράσης.

Με ρεστάς ακόμα για τη στάση που πρέπει να τηρήσεις απέναντι των νέων θεών, που κάθε τόπο και λίγο ξεφυτρώνουν στην επαρχία σου. Είναι του καιρού μας γνώρισμα...

Εδώ τελειώνουν τα αποστλάσματα που
ώς τώρα μπόρεσε να μου διαβάσει ο φίλος
μου.

ΤΕΛΟΣ

*Ta Π. Χρονικά
εύχονται*

*για τις γιορτές: «χρόνια πολλά και καλά,
ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος,
με παντοτινή ειρήνη σ' όλο τον κόσμο»*

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΤΣΙΚΟΒΟΡΔΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Καρδίτσα 28 Αυγούστου 1987

Στην γνήσιο Πρεβεζάνως, γέννημα και θρέμμα της γραφικής και ιστορικής μας Πρέβεζας, πριν από 30 περίπου χρόνια, φοιτητής ακόμα πολιτικών επιστημών, δρύισα να αστυλούμαι με την ιστο-

ρία της γεννέτεράς μου. Έτσι είδαν το φως της δημοσιότητας στον τοπικό τύπο («ΒΗΜΑ» και «ΑΓΩΝ» Πρέβεζας) τρεις μελέτες μου σχετικές με τη ΘΕΣΗ—ΚΤΙΣΗ και ΟΝΟΜΑ της Πρέβεζας.

Στην πρόσφατη εκδικεψής μου στην πόλη μας, μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω από κοντά τα «ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» περιοδική έκδοση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πρέβεζας.

Με ιδιαίτερο ενθουσιασμό χαιρετίζω την έκδοση. Θεωρώ δε υποχρέωσή μου, να σημειωθεί την επιτακτική ανάγκη, συσπείρωσης του Πρεβεζανικού επιστημονικού δυναμικού γύρω από την αξιόλογη αυτή περιοδική, έκδοσή, μοναδική αξιόλογη στην περιοχή του Νομού μας, για την ουσιαστικότερη και ευρύτερη αξιοποίηση του πλούσιου καλλιτεχνικού, ιστορικού και λαογραφικού υλικού της περιοχής, που διαμορφώνεται αναμφίβολα στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη και εξόψηση των τόπων μας.

Με την ευκαιρία επωκλείσα από το προσωπικό Αρχείο μου, φωτεινή πλα-

πτων εφημερίδων «ΒΗΜΑ» και «Α-
» Πρέβεζας, με τις πάραπάνω τρεις
τες μον., για να αναδημοσιευθούν στα
ΕΒΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ».

ε την ιστορία των θεούν
ἀποδεικνύεντος δι τη
τόποι μαράγειος ή παρά
ώς επ της Ελλαζουσής καὶ
γεωγραφικής θέσεως, χα-
ρῆσσι εἰς στρατιωτικάς ἐ^τ
στάσεις καὶ εἰς ἀνάπτυ-
μπορεῖαν καὶ διεμηχαν-
τούσιαν, ἔγένοντο κατά
οὓς ἀντικείμενα ἤρθεν
αἰρατηρῶν ἀγόνων πρὸς
ληφθὲν των. Εἰς ταῦτας
οὐ πορεῖν καὶ η πόλις
οὐαὶ της δυοπολεος ή θέσεως
προνοεῖται, ἀποτελεῖσθαι
μετανομασθεῖσα διοικήσεως
Ηπείρου.

αὐτῷ θάλη τὴν υπερβούντιαν τῆς Ἑλλίδος, ἐγένετο κακόν τοντον τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων. Οὕτω εἰς τὴν Ιστορίαν πᾶλιν οἱ κυρίαρχοι λαοὶ συντέλεσσαν. Τούρκοι, γορ, Γάλλοι ἔγινον τοις ταῦταις.

Πρέσβεις είναι πόλις· οἱ
ἴρου, κακούτην ἐπὶ τοῦ στο-
τοῦ; εἰσέβου τοῦ Ἀμφρά-
κιδίου, δοτεῖς ἔχεις ση-
ματάκια λεπτούς ποιή-

δερένην μὲ τὴν πόλιν, ἀπίνακ
το τοῦ ἀκρωτηρίου 'Ακτίου,
μὴ ἀπίγοντα ἐξ αὐτοῦ παρὰ
700—800) μίτρα ἀνδστοῖν.
Εἶναι δὲ πόλις γραπτωτάτη,
μὲ πλεοντὸν τυφλῶν αἰλούν
καὶ μηχράν ἱστορικὴν περάσ-
σιν, εἰς τὸ νοτιότερον σημι-
τὸν τῆς Ήπείρου.

Μερι τῆς θέσεως τῆς πόλε-
ως Ηρέβης: Εχομεν πολλά;
γραπταὶ μηχρύρας αἵτινες κα-
θηρίζουν ἀκεκριμέστατα ταῦ-
την. Η πρώτη γραπτὴ μη-
τρυρία περὶ τῆς θέσεως τῆς πό-
λεως ἀνεγράφεται εἰς τὰς ἀ-
νονόμως ἔκδοσεις «MEMORIE
ISTORICO-GEORGICHE». Αὗται μᾶς
παρέχουν τὴν πληροφορίαν ό-
τι ἡ Ηρέβης εμείς εἰς τὸ
στόματον τοῦ κόλπου ἀπίχθουσ-
της Στερεᾶς βολῆν θύλακα. Ο
ἀνονυμογράφος γράψων «από-
μιν τοῦ κόλπου» ἔννοει τὸ
στόματον τοῦ 'Αμβράκικοῦ κόλ-
που, τὸν ὅποιον ὀνομάζει εὐ-
τος καὶ εκδόντος τῆς Ηρέ-
βης.

Ο αρρδος Μητροπολίτης Με-
λέτιος δοὺς ἀδελφήνεις τῆς 'Ι-
ωάννινα, εἰς τὸ Εὖρον του
(«Ἑπογραφὴ πλειάκι καὶ νέα»
Ἐπειτίης 1728, Τομ. 6' σελ.
318) κάριον λόγον περὶ Ηρέ-
βης λέγει διτὶ αὐτῇ σίγου-
καστρον νέον κείμενον σχε-
δὸν ἀντίκρῳ τοῦ 'Ακτίου ἀκρί-
τηρίου.

Ο Σ. Ι. Βουτούρης εἰς τὸ
περίφραγμα «Δεξιῶν ἱστορίας
καὶ Γεωγραφίας εἰς λίβιν
Ηρέβης γράπει: «Περίβεζης
πόλις τῆς Ήπείρου κακήνη
καὶ τὴν εἰσόδου τοῦ 'Αμβρά-
κικοῦ κόλπου καὶ ἀπίνακτη
τοῦ ἀκρωτηρίου 'Ακτίου (Πού-
νιας) διδ καὶ 'Ακτίας ἐκλήθη
ποτέ.

Ἐπιλεκτικά καθηρίζει
τὸ σημεῖον τῆς θέσεως τῆς πό-
λεως δὲ 'Αθ. Σταγειρίτης, εἰς
τὰ «Ηπειρωτικά», (Βιέννη
1819 σελ. 407), δοὺς ἀναφέ-
ρει: «Κατοικέρι τῆς Ρηγιά
σης εἶναι ἡ Νικόπολις ὥσπερ
οὐδεντατή πολλά ἔρειπια
καὶ ὀνομάζεται ὁ τόπος; Πλα-
ταιοπέρεζα». Κατοικέρι δὲ
αὐτῆς ὡς μίαν ὥραν εἶναι ἡ
νέα Ηρέβης εἰς τὸ δόρετον
ἀκρωτηρίου καὶ εἰς τὸ ίδιο
στόμα τοῦ 'Αμβράκικοῦ κόλ-
που.—Πλατ. 330 58', Μηγ. 180 29'.

Ἐχομεν λοιπὸν ἡνά γείρας
οὐρῆ καὶ διαυγῆ στοιχεῖα δι-
τίνα μᾶς πληροφοροῦν περὶ
τῆς ἀκριβοῦς θέσεως τῆς πό-
λεως Ηρέβης. Ήπερ ταῦτα
δημος περί, ξένιον οὐχὶ τυχεῖ
τον ἄλλα μεγίστους κάριους, κα-
κῶν καὶ ἡμετέρων, περιγέλθον
εἰς σύγχυσιν συνδέσαντες τὴν
ἱστορίαν τῆς Ηρέβης μὲ τὴν
τῆς Νικοπόλεως ἡ τοποθετή-
σαντες τὴν πόλιν ἐτὶ ἀλλων
ἀρχαίων πόλεων ἀμφισβητήσ-
μου ὑπέρβασις.

Καὶ πρώτος δὲ LAUREMBERG εἰς
τὸν γεωγραφικὸν του χάρτην
τοποθετεῖ ἑσπεριλένων τὸν Ηρέβη
διεῖχαν εἰς τὸ μέσον τῆς περιο-
χῆς ἡ οποίας διατίθεται ἀπὸ
τὰς ἐκβολὰς τοῦ 'Αχέροντος
μέχρι τοῦ στομίου «τοῦ κόλ-
που τῆς 'Αρτης», δὲ ὅποιος
δὲν εἶναι ἀλλος ἀπὸ τὸν 'Αμ-
βράκικόν κόλπον.

Ο ἀνονυμογράφος τῶν «ME-
MORIE ISTORICO-GEORGICHE

τῶν ηγεμονίας τῶν ηπειρωτῶν με-
ταὶ τῆς ἀπέναντι εύρισκομένης

'Ακτοφανεῖς ἀκτῆς καθὼς

καὶ ἡ ἀνάγκη ἔξαγ-μη;

των ἡ τελωτικῶν προτόντων, ἐγέ-
νοντο ὄφρων ιδρύσιοις σπιθ-
μίσιοις ὧσπερ δένεντον οἱ δια-
περιούμενοι ἀπὸ τῆς ήπειρο-
τοῦ εἰς τὴν ἀκρωτηριακὴν ἀ-
κτὴν. Ο ἀκλός οὐνος σταθμί-
σας λόγω τῆς θεωρεστάτης

νὰ μᾶς φέρουν εἰς παρομοίων
σύγχυσιν, διότι ὡς διωτέρω
ἀνατίθεμεν ὑπέρρχει: οὐρά
πολλῶν συγγραφέων οἰτινες
καθορίζουν ἀποκριθέντες τὴν θέ-
σιν τῆς πόλεως.

Ταῦτα ἔγραψαν δύον ἀρ-
ιστὸν θέσιν τῆς πόλεως. Πρε-
βέζης ἡ ὅποια ἔχει μεγίστην
σημασίαν τόσον ἀπὸ ιστορικοῦ
γεωγραφικῆς; δύον καὶ οἰκονο-
μικολογικῆς ἀπόφειος.

Η Ιειάζουσα γεωγραφικῆ
της θέσεως συνετέλεσε εἰς τὸν
ἀποτεληγματικὸν ἀμπο-
ρεῖον διεκτήρου τῆς Ήπείρου
καὶ νὰ γίνῃ ἀναγνωτέρον στρα-
τιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀπο-
λύτων πολλῶν Εὐρωπαϊκῶν
χωρῶν.

Η κατέλληλος αὐτῆς ήν:
πρὸς ἀποκονισμῶν μὲ τὴν δι-
γὰν ἀπέχοντα 'Ακαρναίων καὶ
ἡ στρατηγικωτάτη ἀκτὴς ήτ-
οις ὃνταρέζεν τὰ εἰς τὴν αὐτῆ-
ταῦτης τῆς Ηρέβης, τὴν περὶ
τῆς δυοῖς Ηλίανταρέθηντεν
τοῖς ἀλλαγαῖς μας μελέτην.

I. A. ΚΑΤΕΙΚΟΒΟΡΔΟΣ
Φοιτητής Πολιτ. Επιστημών

ἀνωμαλόγριζου, διὸ τὸν ίδιον
οὐκ νὰ ἀποφύγουν εἴτε δὲ ΛΕ
ΦΙΛΙΟ οὐτε δὲ πολὺς μεσοτονιοῦ
τυχ. ΤΑΡΕΤ. 'Ερευνηταὶ διὸ δὲ
ΟΥΝΙΚ καὶ δὲ ΤΑΡΕΤ περιήλθεν εἰς
τοιχύτην σύγχυσιν, διὸ εἶναι
λεπτοὶ ἀπορίαι δῆμον δένει τοῖς
τυπέρρους συγγραφέας κατοι-
ρεῖ τούτων σταθμοῦ, παρενο-
χεῖται παρομοία σύγχυσις.

Ο Κοραής εἰς τὸ «Ιαπω-
νὸν Συνέκθησον» σελίς 388
γράπει: «Νικόπολις δύοις πό-
λεσ τῆς Ήπείρου... σημειων
διορίζεται Ηρέβης».

Ο Σάντος Μολοσσός εἰς τὸ
Ἐργον του («Ηπειρωτικαὶ Με-
λέται, Δρομολόγιον, Αθήναι:
1878 τομ. 4 σελ. 50) τοκοθε-
τελ τὴν Ηρέβην ἐπὶ τῆς δημη-
ραχῆς, 'Ακταίδος ἡ ὅποια που-
νηταὶ δὲν ἀναφέρεται. 'Εποιησε
δὲ Τρύπων Εὐλαγγελίδης («Νέα
'Ελλάς: Μπακιάδερ, Αθήναι:
1913 σ. 188) τοκοθετεῖ τὴν
Ηρέβην ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ὑπὸ^{τοῦ} Ηλέρρου τὸ 290 π. χ. Ιδ-
ρυθεῖσης καὶ μηδὲν «Βερενίκη». Ταῦτα δύος δένενται

Η ΚΤΙΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Τὴν ὑφισταμένην ἀνάγκην ἐπι-
κοινωνίας τῶν ἡπειρωτῶν με-
ταὶ τῆς ἀπέναντι εύρισκομένης
'Ακτοφανεῖς ἀκτῆς καθὼς
καὶ ἡ ἀνάγκη ἔξαγ-μη;

των ἡ τελωτικῶν προτόντων, ἐγέ-
νοντο ὄφρων ιδρύσιοις σπιθ-
μίσιοις ὧσπερ δένεντον οἱ δια-
περιούμενοι ἀπὸ τῆς ήπειρο-
τοῦ εἰς τὴν ἀκρωτηριακὴν ἀ-
κτὴν. Ο ἀκλός οὐνος σταθμί-
σας λόγω τῆς θεωρεστάτης

μητε ἔγραφες τῆς ἐπίδιωσιν
διῆτη πλούσιατος».

Σειράς οὐδέκαιρος συγχρονέρ
μεν σημειώνει μέτρη τῶν ὅποιων
τοῦ Π. Ἀριθμητικοῦ. Οίτος
(*) Σερφατίου ὁ Ηελίαντος ἀλ-
λαγή απροσαντίτης "Ἄρτις εἰς
τὸ Ἰργον τους «Διοίδιον Ἰστο-
ρικῆς προτελέψης" Αρτης καὶ
Πρεβέζης" (Ἀθῆναι 1884
μρ. Β' κατ. ΣΣ) ὁ Ζάντος
Μιλοσοός εἰς "Ἔπειρωτικὸς
Μελέτας Δρομολόγιον" (Ἀθῆ-
ναι 1878, τομ. δεξ) ὁ ἕπος τοῦ
Π. Ἀριθμητικοῦ ὁ Σπυρίδων
ἢ ὅποιος ἔξεδωκε τὸ ἡμιτελές
ἴργον τοῦ πατρὸς του «Ιστο-
ρίον τοῦ Ἀλῆ Πασοῦ τοῦ Τε-
τραλήνη» (Ἀθῆναι 1895) κα-
θώ; καὶ ὁ γνωστότατος διά-
τος ἀνασκόπατος τῆς Νικοπόλεως
Ἄλεξανδρος Φιλαδελφεὺς
τῆς Ἱργονοί του «Ἀνασκαφὴ¹
Νικοπόλεως — Χριστιανικὴ²
Μητροπολίτης Πρεβέζης εἰς τὰ
Πρωτεκτικά τῆς ἐν Ἀθήναις
Ἀρχιολογικῆς Ἐπιτροπίας τὸ
1914, ἀνάγον τὴν ἰδρυσιν
τῆς πόλεως Πρεβέζης τὸ ἔτος
1495.

Πίλην δρυς αὐτῶν τῶν συγ-
χρονίων οἱ ὅποιοι ἀποντες
συμφρανοῦν διὰ τὴν χρονολο-
γίαν κτήσονται τῆς Πρεβέζης ὡς
τὸ ἔτος 1495 ὑπόρρογον προτε-
τοῖοι οἱ ὅποιοι ἀνάγονται κτῆ-
σαι πολὺ παλαιότερον τοῦ 14ου
αἰώνος, μερικοὶ δὲ πρό Χρι-
στοῦ

Θά διαφέρω διασημένους
διττοποιοπεπτικούς.

Κατ' ἀρχής ὁ Τοντού Εἶναι
γειττόν τοποθετεῖ τὴν Πρεβέ-
ζη ἵνα τῆς διαστοι τῆς παλαιᾶς
πόλεως Βερενίκης ἢ ὄχια
ἔκεισθη ἵπο τοῦ Ιωακίμος
Πύρρου τὸ 290 π.χ. εἰς τὸ
ἴργον του δι (* Νέον Ἑλλ.;

Διὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς πόλε-
ως Πρεβέζης διεμορφώθησαν
τοκυπλήσιες γνώμαι ὃποια τῶν
ἰστορικῶν μας καὶ ἐν γένει
ὅποι τῶν δισχοληθέστεον κυ-
ριώτες μὲ τηπειρωτικὴ μελετή-
ματα.

"Ο Μελέτης ὁ ὅποιος είναι
ὁ πρώτος ἐπίσημος ἱστορικὸς
δισχοληθέσις μὲ τοιούτου τίδους
μελετῶν εἰς τὸ Ἱεργον τους Γεωγ.
οραῖα Πόλια καὶ Νέα" (Ἐπετίον 1728 τομ. Β'. σ.
318) γράφει «Πρεβέζη καὶ
στοὺς τούς καὶ σπέν ὃποι τῶν
Τούρκων ἐν ἔτει 1495 τίδοις τὸ
τούρι τὸ λειωθέν ὃποι μάτοι τὸ
τούρι 1530». Επιφειστεῖς ἐπ'
αὐτοῦ δ. "Ἀθανάσιος Σταγει-
ρήτης εἰς τὰ «Ἔπειρωτικά»
του (Βιέννη 1819 σ. 407 δ
ΚΣΤ) ἀναγράφει διά τὴν
Πρεβέζην διτοι «πρώτων ἐγον
αἵτης οἱ Τούρκοι καὶ ἔκτισαν
καὶ φρούριον εἰς φύλακιν τοῦ
στού οὗ».

Εἰς ἀμφοτέρους στηριζόμε-
νας δ. Πιναγιώτης Αριθμον-
τός, ὁ ὅποιος ἥτησεν ἑλ-
εισιαμένως νέ τὸ θέρι μας καὶ
διατίνεις ἡ πατέληστε παγῆν δι'
λίθους τοὺς συγχρ. διας τοῦ
δισχοληθέστας μὲ τοῦ Ἰππειρο-
τοῦ, εἰ τὸ Ἱεργον τους «Χρο-
νογραφία Ήπειρου» (Ἀθῆ-
ναι 1856, τομ. Β' σ. 133) γράφει σχετικῶς «Πρεβέζη,
τοῦ κερμένης καὶ τὸ στιμον
τοῦ Αιγαίου οἰκεῖον, ἥτις
επιτά πρώτων ίσοις τοῖς
πατέλεισι ἐν τῷ 1495 όπε οἱ
τούρκοι κατοιχάντες ὃς
κατέβησαν τὴν θέσιν τούτην
τῆς Ήπειρου, ἐχονταν τῶν
τούρκων μαρτρή, ἐψάλουσαν
οἰκητάς ἐκ τῶν πέρι τῆς Ακινά
νον καὶ Ήπειρωτῶν Σκοτει-
ναῖν τὸ πηγαδεῖον, καὶ ὀργεύ-

— Μπαΐδηνο, Ἀθῆναι 1931,
σ. 117) γράφει «ἡ Πορθίνη
(Περιτίκη)... κατέρχεται τὸ Α.
μέρος τῆς γειτονίασσον, τὴν
θέσιν δηλ., τῆς ὑπὸ τοῦ Βασι-
λίου Πύρρου κατὰ τὸ 290
τ. τ. οἰκισμοῖς πλέον Βερ-
γίας».

"Η διποτις δρυς αἵτη τοῦ
κ. Εἰναγγελίου δὲν εθισθεῖ,
διτοι εἰς τὰς παλαιοτάτας πη-
γίς, δὲν ἀναπέρται δὲ παραξεῖς
τοῦ πόλεως μάτης, ὄλλα καὶ
δὲν ἀνύνη διεχθῶμεν διτοῦ ὅποι
εἰ πάλ έρεστη νῦν σύζωνται τοῦ
λειχιστον ἔχει της, ἡπάτη πα-
σιν πιθαιστήτη δ. κ. Τ. Εδευ-
γ γένης περιέπεσεν εἰς συγχ-
υτιν ἀπὸ τὸ ἀναπτρόμενα ὑπὸ²
τοῦ Ηλείαντος ἐξ τὸ Ἱεργον
τοῦ «Βίος Πύρρου» δι. δ
τοῖς ἀπαρέρητοι διτοι δ. Πύρρος
καιρομένος Βερενίκης καὶ
Πελλαίων, ποιῶν μὲν σύ-
τον τεντρένουν δὲ Αιγαίοντος,
Πελλαίωντος ὀνόματον, οἰκισμούς
ἐπέλειν ἐν τῇ γερμανήσω τῆς
Ήπειρος της η Βερενίκης πρεσ-
τόρωνταν.

"Ο Πλούταρχος ἔγραψε πε-
ρὶ Νικοπόλεως, διτοι ὄποιοι
μια τοιαυτὴ πόλις δὲν δι-
ποτε νέ διαφύγει την προσο-
χὴν τους Εορτικέτων λοιπῶν
δ. κ. Εἰναγγελίους τοποθετεῖ
τὴν Πρεβέζην καὶ συνεπώνει
τὴν τούρην της μὲ τὴν δοξαίαν
Βερενίκην ἡ Φρεγίκη.

Διά τὴν ἀποφιν αἵτη διρε-
βοῦς τοῦ κ. Εἰναγγελίου δ
Τ. Αριθμητικοῦ γράφει «Βε-
ρενίκη πόλις ποτὲ τῆς Χα-
νίων πρὸς διεμάτας τοῦ Βαθρο-
τοῦ καιμάνη πλησίον τῶν Τε-
τρανήσων... πρὶ τὴν πόλιν
ταῦτην τίθενται τινὲς ήμαστη-
μένοι φρονοῦντες τὴν διρε-
βαν Βερενίκηδα πόλιν, ἐνώ αὖ-

Ἐν συνεχίᾳ δ. Π. Φουγι-
γικης ἐποπτητοῦζε διτοι δ. Πρεβέ-
ζη δὲν είναι κτίσμα τοῦ 14ου
εἰώνος ὄλλα παλαιότερον τοῦ
13ου εἰώνος (βλ. Π. Φουρίκη
Π. Ηελίου (θέση, κτίσμα, π-
νομα) εἰς τὴν Επιπολήν Ε
πιπολίσ Βιζαντινῶν Σπουδῶν
(Ἀθῆναι 1924).

Τὴν διποτιν του δ. κ. Φρα-
γίκης πεποίκει εἰς τὸ «Χα-
νικὸν τοῦ Μαντίμε» καὶ συ-
γκραυματίζει ὅτι τὰς κτίσμα-
τούσι πείρυστε.

*Εκείνη ἡ ὄποιορμή τὸ κούρ-
πον διου ἐγίνη
ούδεν ἐποιειπέρεσεν μόνον
(καὶ δύο ἡμέρες
εὕτας μεντάτα δηρεον ἐτό-
(τε τοῦ δεσπότου
τε ποὺς ἐκατολάδουσιν εἰς τὸν
κορφὸν τῆς Αρτας
κάτεργα ἐξηντα διδοσιν τὸ
(εῖν τὸν τινόδισιν
ετὴν Πρεβέζης ἀπόπερων
(κουρσέύσουν τὰ χωρί-
κα διόρησαν καὶ ἐρχοτας
διάρρησα εἰς τὴν Αρταία.

Οι στίχοι σέτοι ἀπειρόνων
τα εἰς τὸν δι. τὸν Αιδρονί-
κον Β' ἐτεδομαὶ δι. διόρησαν
καὶ τοὺς ιστορικοὺς ἔγιν-
το 1292. Αναργετοι λοιπὸν
δὲ ὑπάρχοντο δ. Πρεβέζης δ
πό τὸ 1292. Εἶναι διτοι ἀγνω-
στος δι μετάπτωτης της ιαϊδρο-
μῆς λοιφία τῆς Πρεβέζης.

Σχετικαὶ ποτὲ δὲν ἐπάρ-
χουν διά τὰ μάς πληροφορή-
σουν ποτὲ διτοι δ. τύχη τὸ πό-
λεως Πρεβέζης δι. τοῦ 1425. δὲν
δινόμενοι λοιπὸν νέ ἀπορο-
ψωμεν τὴν ἀποφιν τοῦ κ. Π.
Φουρίκη καθόδου δὲν ξουρε-
ύσουν τὰ την διαγράψουν.

Ο Αδανσόνος Πιερίδης (Σύντομος Γνωμονικής προγνωστικής της Ήπειρου εἰς τοὺς οἰκοδεσπότης Λαζαρέτους τοῦ Συλλόγου της Ηπειρωτικῆς Ακαδημίας) το 1873 Τοι. Α' σ. 100) ύποστηθείτι δει τη ΗΠΕΙΡΟ ήταν «κατεύθυντες καταστήματας ήταν οι Βενετίοις Τούτο διατίναν μερικές κατόπιν έπιπλοι πλήθες μαρτυριών αἱ ὁποῖαι διάγονοι τὴν κατά τὴν πόλεμον πατέντες.

Ἐκ τῶν δοσῶν διωτέρως διαφέρθειν εἶναι φυνέρα ἡ δισκολία τοῦ σχιροῦ καθορισμοῦ τῆς χρονολογίας κτίσεων, τῆς πόλεως Πριβέζης.

Κατό τὴν ἡμετέραν ἀντίληψιν ἡ ἐπιστημος χρονολογίας κτίσεων τῆς πόλεως εἶναι τὸ ἔτος 1495, πλὴν δύος παλαιότερον ἀπό τοῦ 12 αἰώνος διότι ἴχριστο τὸ ὑπό παρφῆν ἀπλῶς οἰκισμοῦ. Προσήματι! Μετὰ τὴν τελειωτικήν καταστροφὴν τῆς Νικοπόλεως ὑπὸ τῶν βαρβάρων Βουλγάρων ἐπὶ τῆς ἐκοχῆς τοῦ Μιζανῆ Δ' τοῦ Παφλαγονίου (1034—1041) τὸ ὑπολείμματα τῶν κατοίκων ήσαν ἐπὶ φρυγτὸν διά-

στημα ἦπι τῶν ἔρειπίων. Ἀργότερον κατέφυγεν εἰς τὸ δικόν τῆς Χερσονήσου ἐναντίο τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκτίου περίπον 6 χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ ἔρειπο τῆς Νικοπόλεως δουλευούσαν δισεμπάτατον οἰκισμὸν. Οἱ μικρὸς οὖτος οἰκισμὸς είχε προνομιακὴν θέσιν ταυτοχρόνως δυώς καὶ ἐπικήνδυνον διότι εἴρισκετο ἐκτεθμένος εἰς τοὺς πρώτους τεχνότις πειρατάς οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦσαν τὴν ἐποχὴν ἔκτινην. Υφίστατο λοιπὸν διάγκη μιας θαλασσοκρυπτίδας δυνάμεως ἢ ὅποιοι θάνατον τὸ κρατῆση τὴν θέσιν πύτην. Οὗτος ὁ Βογιαζῆς Β' ὁ διοικούσας εἰς τὸν εμπόλεμον καταστατόν μὲ τοὺς Ἐνετοὺς καὶ πανεπικέντες πόλιμον μετέτρεψεν τὸν οἰκισμὸν αὐτὸν τὸ 1495 εἰς δηγυφαρένιν νινούσαθμον ὃ ἐδειπέρης οὐκομάσθη Πρέβεζα (πέραμα). Ο Ναυσιμός αὐτῆς ήταν ηγέτης τῆς τὴν σημερινήν Πρέβεζαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΤΣΙΚΟΒΟΡΔΟΣ
ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΣ ΠΟΔ. ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Θερμή παράκληση

Βοηθείστε την προσπάθειά μας να κρατήσει το περιοδικό στη ζωή. Κι αυτό θα γίνει μαζί μ' όλα τ' άλλα και με την Οικονομική σας βοήθεια. Είναι απαραίτητη, γιατί μόνο σ' αυτή στηρίζεται η έκδοσή του.

Ο ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Χρήστος Κ. Λαρένζου

νολο οδήγησε στην αιχμαλωσία 150.000 ψυχές.

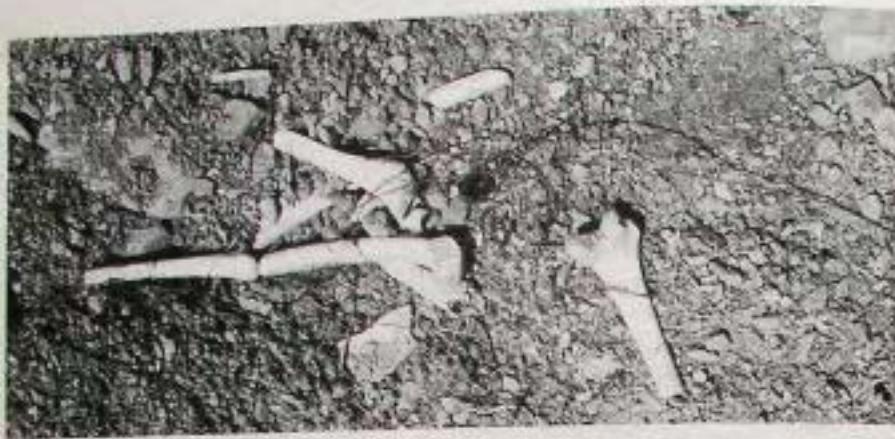
Και δεν αρκέστηκε σ' αυτά ο Αιμίλιος, αλλά εγκατέστησε πηγμόνα της Ηπείρου τον Θεοφράτο Χάροπα «... ἄγδρα τυραννικώτατου».

Από κει και πέρα και μέχρι το 30 π.χ. η ιστορία σωπαίνει για την Ηπείρο. Σκοτάδι καλύπτει τον τόπο. Και είναι αλήθεια πως για την Ηπείρο δεν υπήρξε ποτέ ο πλούτος ιστορικών πηγών που υπήρξε φερ επειν για την Πελοπόννησο, ή την Αττική.

Απακονικοί οι αρχαίοι συγγραφεῖς και ιστορικοί. Ο Στράβων π.χ. ζευγέρεται με την Ηπείρο αφερόντας της μια - δυο σελίδες από το έργο του. Ο Αιμίλιος λοιπόν. Με τον ἐναὶ ἡ τον ἀλλοτρόπο. Και αυτό φαίνεται να αρέσει σε πολλούς και να αποτελεί καταρύγιο και δικαιολογία. Ο Αιμίλιος φταίει που από τις δεκάδες αρχαίες πόλεις του Ηπειρωτικού χώρου ελάχιστων η θέση ἔχει προσδιοριστεί με ακρίβεια και ακόμα πιο λίγες ἔχουν ανασκαφεί.

«Καταραμένε Παύλε Αιμίλιε, που να σε είχε δαγκώσει φαρμακερή οχιά, απαίσιο της Ηπείρου σκιάφραμα, βρυκολακιασμένο των καταιγίδων φάντασμα ...»²

Γύρω στα τέλη του 7ου π.χ. αιώνα, οι Ήλιοι ιδρυσαν στα όρια του σημερινού νομού Πρέβεζας την Πανδοσία.³ μαζί με τρεις ακόμα πόλεις (Βατία, Βουχέτιο και Ελάτρια). Η πόλη φαίνεται

Κόκκαλα θυαμένα έξω από τάφο της Πανδοσίας (.)

πως έπαιξε, σε κάποιες φάσεις, σπουδαίο ρόλο στα πράγματα των Ηπειρώτων, μια και χρημάτισε πρωτεύουσα των Μολοσσών.

Στα 343/2 π.χ. την κατέλαβε ο Φίλιππος των Μακεδόνων ανοίγοντας τον δρόμο για την κατάληψη την Κασσωπαίας. Στη συνέχαιρο ο βασιλιάς Αλέξανδρος Α των Μολοσσών της παραχώρησε το προνόμιο να έχει δικό της νομιματοκοπείο.

Το γεγονός αυτό ακόμα και σήμερα διατηρεί στους λόγους κατοίκους του χωριού που βρίσκεται σήμερα στα ερείπια της Πανδοσίας το μόθο για υπαρξη «*ακρυμένου θησαυρού*». Μερικοί από αυτούς μάλιστα στο παρελθόν, όπως μας είπαν, είχαν δοσοληψίες με το νόμο στην προσπάθεια τους να ανακαλύψουν αυτό τον «*ακρυμένο θησαυρό*».

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει σήμερα η ακρόπολη της Πανδοσίας που χτισμένη πάνω σε λόφο διατηρεί λειγόνα της οχύρωσης της.

Αύγουστος 1987

Στα ανατολικά της βρίσκονται οι περιφήμες «*πύλεις του Άδη*». Στα βόρεια μια βαθειά χαράδρα, που ρέει ο Αχέροντας, την χωρίζει από τα βουνά του Σουλίου. Μέσα στα ερείπια της ακρόπολης βρίσκεται το παμπάλαιο εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία, διαστάσεων 5m X 12m. Οι γέροντες του χωριού δεν ήξεραν να μας πουν πότε χτίστηκε. Είναι πάντως βέβαιο πως χτίστηκε με πέτρες που έχουν παρθεί από την οχύρωση της ακρόπολης της Πανδοσίας.

Η σκεπή του είναι από σχιστόλιθους και έχει καταρρεύσει στο Δυτικό τμήμα της.

Το εσωτερικό του κυρίως ναού γεμίζουν εντελώς θαυμάσιες τοιχογραφίες που άλλες έχουν εντελώς καταστραφεί και άλλες έχουν ξεβωριάσει. Η θεματογραφία τεράστια. Όπως τεράστιες είναι και οι ρίζες φυτών που έχουν εισχωρήσει από την οροφή και τους τοίχους καταστρέφοντας θαυμάσια έργα τέχνης. Και δω ο Αιμίλιος.

Μέσα στο χωριό, λίγα μέτρα βορειότερα από το μοναδικό καφενείο υπάρχει το νεόγονο εκκλησάκι του Αγ. Νικόλα. Ελάχιστα μέτρα. Βόρεια και Δυτικά του, αρχαία κόκκαλα σεριανάνε στο δρόμο.

Ναι δεν είναι καθόλου υπερβολή. Εκεί υπάρχει νεκροταφείο της αρχαϊκής πόλης. Βλέπεις και συναντάς δεκάδες τάφους κατασκευασμένους από ακανόνιστες πέτρες άλλους μισάνοιχτους άλλους εντελώς κλειστούς. Δεκάδες τάφοι. Ο ένας δίπλα στον άλλον, ο ένας πάνω στον άλλον στην πλαγιά λοφίσκου. Κρανία, ανθρώπινα κόκκαλα κάθε είδους σκόρπιο στους δρόμους και άλλα που μόλις επιμέλεονται να βγαντούν κόσμο των ζωντανών.

Κόκκαλα που κραυγάζουν και παρακαλούν για επικοινωνία μαζί μας.

Κόκκαλα που δεν άντεξαν άλλα την αδιαφορία μας, όντας θαυμένα τουλάχιστον 2.000 χρόνια. Και αγούρα έχουν πολλά να μας πουν και πάσμα περισσότερα να μας διδάξουν και να μας πείσουν πως χρειάζονται καλύτερη πεταχείριση.

«Καταραμένε Αιμίλικ Πιεύλε...»

Τι φάγουμε λοιπόν για πηγές της ιστορίας μας. Νάτες οι πηγές, ολοζώντανες μπροστά μας. Βαρέθηκαν την αδιαφορία μας και βγήκαν να μας συναντήσουν. Κουράστηκαν χλιάδες χρόνια τώρα θαυμένες τριγύριο μας να γίνονται βορά των αρχαιοκάπηλων, που, αν θέλετε, και αυτοί δεν είναι παρά δημιούργημα κάποιων κοινωνικών συνθηκών και κάποιου περιβάλλοντος που τους παράγει και τους ανέχεται.

Τι φταίει άραγε ο Αιμίλιος;

Μισάνοιχτος τάφος της Πανδοσίας (.)

Όταν ξάνουμε την ουσία μπερδέμενοι σε κάποιες πανάκριψες φιέστες του τύπου «Αθήνα, πολιτιστική πρωτεύουσα...»

Όταν μπερδεύουμε τα νοήματα σε προσπάθειες σαν και αυτή της επαναφοράς στο Γυμνάσιο των αρχαίων ελληνικών, μια και είναι σίγουρο πως έτσι θα βιώσουμε στα σίγουρα τα αρχαία νοήματα, μέσα από κατηγορηματικούς προσδιορισμούς και απαρέμφατα.

Τι φται: λοιπόν ο Αιμίλιος, αφού τον θέλουμε, και τον συντηρούμε με τα κωμικά εκείνα «... δεν υπάρχουν κονδύλια...», γιατί είναι καταφύγιο και λόση που μας βολεύει.

Δεν με πιστεύετε;

Τρέξτε τότε στο Τρίκαστρο, λίγα χιλιόμετρα ΒΔ του Λούρου και θα με θυμηθείτε όταν ακούσετε την αρχαία Πανδοσία να σας δηγείται τα πάθη της. Ι-

σας εκεί θυμηθείτε και τους «βάρβαρους» του Καβάφη.

Ο Αιμίλιος πάντοτε εκεί θα σας ανταμέσει.

«Ω Πατρίδα μου πώς ήσουν και πώς κατάντησες!

Αν τούτα τα πράγματα βρίσκονταν κάπου άλλού, θα λαλούσαν άλλες οι καμπάνες της οικουμένης. Και τα γομάρια ακόμα θα γκάριζαν για να κινήσουν το ενδιαφέρον του κόσμου...»²

*1. «Χρονογραφία της Ηπείρου Π.Α.Π., 1856

*2. «Αρχωδήτες της Θεοφροτίας» Σ. Μοναστίης, 1980

*3. Η θέση της Πανδοσίας δεν είναι εγκριθει-νή.

Ο Δύκαρης την τοποθετεί στο Καστρί τοῦ Αχρόντα, ο Hammond στο Τρίκαστρο,

Χρήστος Κ. Λαρένζος
Εβανς 2 - 11144 Αθήνα
Τηλ. 2516941

ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ

Γλυκό κρυσταλλογάλαζο νερό
στη διάφανη θαλάσσια αγκαλιά
και στους βυθούς αμμόχναυδα χαλιά
με φέρνουν ερωτή της θαλερό.

Ρευστή περίπτυξη, χόδι μ' αφρό,
λιωτά ζαφείρια, κυμάτων φιλιά,
άσωστος φλοίσβος, ερωτική λαλιά,
υγρότοπον 'κει, ενάλιο περό.

Σειρήνες οι ακτίνες, ηλιοβολές
νιώθω στηθόπαλμο ματιές θολές
δεν στέργονται στην περηφάνια.

Σφίξτε με κυανομάγευτη θεβ
— θυητόν εμένα και εσύ κραταί —
ειδωλο λικνιστό σ' αφρόχυτα στεφάνια.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΛΛΗΣ

Θρύλοι και Παραδόσεις γύρω από τις πόλεις του Αχέροντα, όπως σώθηκαν ίσαμε σήμερα.

Μπόχτη Δονάτου
Σχολ. Συμβούλου.

Πλούσιος σε φαντασία ο λαός.

Από τα πανάρχαια χρόνια μέχρι σήμερα, δημιουργεί γύρω από τον τόπο που κατοικεί πλήθος ππό μύθους, θρύλους και παραδόσεις.

Η μορφή και το περιεχόμενο τους ποικίλλει σε τόπους και χρόνους και άλλοτε γίνονται βοηθοί και συνεργοί της ιστορίας στην εξήγηση διαφόρων συμβάντων, άλλοτε απορροσανατόλιζουν και οδηγούν μακριά.

Εκεί όμως που η λαϊκή φαντασία μένει αχαλίνωτη και η δημιουργία των θρύλων και των παραδόσεων γίνεται πολύμορφη και ποικιλότροπη, είναι το μεταφυσικό.

Εκείνο που απασχόλλει, απασχολεί και θα απασχολεί για πάντα τον αδύναμο για την εξήγηση του άνθρωπου, που καθε φορά που αναφωτείται «τι γίνεται μετά θάνατο;» απαντάει με ισότητη ερώτηση «αλήθεια τι γίνεται μετά θάνατο;»

Ο θάνατος, ο κάτω κόσμος, ο Άδης ο Αχέροντας και οι Πύλες, του, η Αχέρουσια και τόσα άλλα ικόμα ονόματα έχουν κοινή καταγωγή, συνάφεια, άρρηκτη ματαξύ τους σχέση. Ετοι μου, πολλές φορές το ένα λέγοντας, το άλλο εννοείς.

Δε θα αναφέρουμε εδώ τα όσα έχουν γραφεί και ειπωθεί, τα όσα έχουν μέχρι σήμερα διασωθεί σχετικά με τον Άδη στους διάφορους Ελλαδικούς και εξωελλαδικούς χώρους, αλλά θα περιοριστούμε συγκεκριμένα στον Αχέροντα και τις Πόλεις του.

Για καλύτερη θέμας κατατόπια, θα πρέπει γεωγραφικά να τοποθετήσουμε το Περιγραφόμενο μέρος.

Ο Αχέροντας έχει αρκετά χιλιόμετρα μήκος. Πηγάζει από τα Νότια του Τόμαρου, διασχίζει την περιοχή Μπεστιά, Σεστρούνι, Ρωμανό Παλαιοχώρι, Αλποχώρι, Κάμπο Σκιαδά και φτάνει μέχρι τα σύνορα Σεριζιανών και Τρικάστρου όπου η πορεία του αλλάζει και ξαναγυρνάει όχι βέβαια βόρεια αλλά βοριοδυτικά.

Σε απόσταση 46 χιλ. βόρεια της Πρέβεζας ακολουθώντας τον Περιφεριακό δρόμο Πρέβεζα - Λούρο - Τρίκαστρο, βρίσκονται οι Πόλεις του Αχέροντα.

Μεγάλη η προσπάθεια του ποταμού να ανοίξει πέρασμα στο διάβα του.

Κουτσουγκέλες και στριφογυρίσματα σου δίνουν την εντύπωση, όταν περπατάς, πως βρίσκεσαι στο ίδιο πάντα μέρος ακολουθώντας την κοίτη του.

Υστέρα από ειρτά φιδωτά στριφογυρίσματα καταφέρνει και σχίζει τα Σουλιώτικα βουνά και χάνεται από μπροστά σου.

Σε τόσο ακριβώς το σημείο μένεις εκατατικός.

Σε μαγείει η αγριότητα της φύσης και σου επιβάλλεται, δημιουργώντας σου ακαθόριστο φόβο και δέος ιερό.

Δεξιά κι αριστερά υψώνονται κατάρυφοι βράχοι ύψους εκατοντάδεων μέτρων.

Οι προεκτάσεις τους φτάνουν από την μια μεριά (αριστερή) στην κωνική κορυφή του Προφήτη Ηλία του Τρικάστρου και από την άλλη (δεξιά) στην κορυφή του Ροΐδοβουνιού (βουνό Σουλίου).

Σε ύψος 15 μέτρων από την επιφύνεια του νερού οι βράχοι προσπαθούν να σμίξουν. Ελάχιστη η απόσταση τους.

Έξι περίπου μέτρα. Φλογασμένα ερετευμένον χείλη, που η πραγματικότητα έκουψε την αναστάσιμη χειμαϊρά τους και έτσι χωρίσμενα τα κρατάει ο φόβος του βόγιου του νερού.

Από δω και πέρα αρχίζουν οι θρύλοι.

Θρύλοι που από στόμα σε στόμα δραστανταν παραλλαγμένοι, ίσως μας, αλλά που κάποια σχέση έχουν με την εποχή της δημιουργίας τους.

Σε τόσο ακριβώς το σημείο βρίσκονται οι μοιρολογίστρες.

Τις έφτασα κι εγώ. Άκουσα το ανατριχιαστικό τους γρούξιμο και επηρεασμένος από τα δύο είχα ακούσει, αλλά και το νεαρό της ηλικίας μου, νόμισα ότι βρισκόμουνα βαθιά στον κάτω κρόμιο.

Ήταν σταχτόμαυρα άγρια περιστέρα, που κυριεύεινα από τον πυρετό του κλωστήματος, τους καλοκαιρινούς μήνες, αναπουπούλιασμένα καθότανε στα κοιλώματα των βράχων και γρούζανε.

Ο ήχος πολλαπλασιασμένος από των βράχων την αντήχηση έφτανε αλλωτικός στ' αυτά σου και σου προξενούσε ανατριχίλα.

Τούτα ο λαός τα θεωρούσε προπομπούς των ψυχών και το γρούξιμο τους συνοδευτικό των νεκρών μοιρολόγιο.

Τα νόμιμες μερά και κανές δεν τα κτυπούσε. Κι όταν κάποτε θέλησα να σπάσω τούτη τη δοξασία κινδύνεψα να πνιγώ στα βαθιά βηράγγια του ποταμού.

Από δω και κάτω σταματάει ο δρόμος σου. Δεν μπορείς άλλο να ακολουθήσεις του ποταμού την κοίτη.

Είσαι υποχρεωμένος ή να ανηφορθείς μέχρι την κορυφή του προφήτη Ηλία και να κατέβεις από την πίσω πλευρά από στενά περάσματα και οδοιπορεία δυσμισης ωρών ή από την δεξιά πλευρά του δραχτιά δίπλα από το χωριό Σεριζανά.

Πάνω απ' τις πύλες σε απόσταση τριακόσια περίπου μέτρα ψηλά στη ραχοκαλλιά, που οδηγεί προς τον προφήτη Ηλία, είναι οι μαυροφόρες.

Μεγαλόσχημοι βράχοι που αντικρύζοντάς τους από το Τρίκαστρο, σου δίνουν την εντύπωση μαυροφορεμένων γυναικών.

Κατά τους ντόπιους την εκδοχή είναι οι χαροκαμένες γυναικες, μάνες, αδερφές, σύζυγοι, που ακίνητες στέκονται εδώ και προσπαθούν να δούνε τους αγαπημένους τους που διαβαίνουν τις πύλες και ακολουθούν του ποταμού το πέρα-

σμα.

Μπροστά τους (ιπό την βορεινή πλευρά) ξανοίγεται η σβάρα του χάρου.

Κορτή κατηφοριά από την κορφή του υψώματος μέχρι το ποτάμι.

Άνθρωποι και ζώα (κυρίως μεγάλα) έχουν βρει εδώ οικτρό τέλος.

Και το παραμικρό πετραδάκι όταν ξεφύγει από δω δεν μπορεί πουθενά τα πόδια τους να στηλώσει και αφού κτυπηθεί αριστερά δεξιά στα βράχια, καταλήγει στα βαθιά βηράγγια αφήνοντας έναν υπόκοφο κρότο.

Εδώ, βρίσκονται τα χαροκόπια.

Ακοίμητοι φύλακες της περιοχής.

Μόλις ακούστει ο παραμικρός βρύσιος της πέτρας τρομαγμένα αφήνουν τα λημέρια τους και ανήσυχα κόβουν βόλτες πάνω από τις σκοτεινές χαράδρες και πολὺ πιό χαμηλά από τον επισκέπτη. Είναι οι καστανοί αυτοί (οι σκεμπτάδες) οι μπούφοι της νόχτας και οι γιώργυδες. Αυτά κατά πάς πιστεύουν οι παλαιοί έδειχναν το δρόμο που έπρεπε να ακολουθήσει ο περαματάρης, κουβαλώντας τις ψυχές των αποθανόντων.

Και, ήταν απαραίτητο, γιατί κάθε λίγο χάνεται το ποτάμι από τα μάτια σου και δεν έρεις προς τα που πηγαίνεις.

Τα χαροκόπια προλέπινταν τον περαματάρη μέχρι την περατεριά.

Ένα σημείο 2 χιλ. από τις πύλες κάτω από την τοποθεσία Λούπη.

Εδώ ελάχιστες ώρες τις καλοκαιρινές μέρες φωτίζει ο ήλιος και το τοπίο κάπως ημερώνει, χωρίς θύμας την άγρια μεγαλοπρέπειά του να χάντι.

Από δω και πέρα αρχίζουν μικροί

καταράκτες κατά διαστήματα και ο βόγιος του νερού, και το βουητό, τους χειμερινούς μήνες είναι τόσος, που σου προκαλεί αθελά σου δέος.

Και τούτα δεν είναι τίποτα άλλο κατά την παράδοση, παρά οι θρήνοι και οι στεναγμοί των αποθανόντων.

Οι κοπτοί και τα μοιραλογία θα συνεχιστούν για δυο ακόμη χιλιόμετρα μέχρι τον Πόρο.

Στο σημείο αυτό το ποτάμι κάποιος πλατοίνεται και μπορείς ανετα να το περάσεις (τους θερινούς βέβαια μήνες).

Αριστερά ξανοίγεται η τοποθεσία Πύρρα, και δεξιά και λίγο πιο κάτω τα τοσίρια.

Για την ονομασία «Πύρρα» οι ντόπιοι ισχυρίζονται ότι το ονόμα της το χρωστάσι στον Πύρρο.

Αριστερά της τοποθεσίας αυτής και σε κάθετη απόσταση 1500 μέτρων βρίσκεται το κάστρο, στο οποίο χραστάσι το ονόμα του το Τρίκαστρο (παλιά ονομασία Αγόρανα), και το οποίο δεν έχει εξακριβωθεί αν ανήκει στον Πύρρο ή σε κάποιο άλλο κράτος της Αρχαιότητας.

Για τα τοσίρια έχουμε δύο εκδοχές.

Οι Αγόρανίτες, παλιοί κάτοικοι του Τρίκαστρου, τα ονομάζουν Ηλύσια Πέδια.

Εκταση επιπλέον 7 - 10 στρεμ. Τόπος ανάπτυξης των βοδιών όποια φράκι αν την επισκεψείτε.

Κάτω ακριβώς από την τοποθεσία αυτή μια μεγάλη σχισμή βράχου ζερνάει κρυστάλλινο νερό και ενισχύει του ποταμού το ρεύμα.

Δίπλα ακριβώς μια μικρή πηγή που έρχεται από τα Σουλιοτοβουνιά σου επι-

τρέπει να την πλησιάσεις και να ξεδιψώσεις. Σε τούτη την περγή δροσίζονταν οι ψυχές γιατό πήρε και τ'όνομα Ηλύσια Πεδία και ανακαθόνταν για λίγο γιατί είχαν ακόμη αρκετό ταξίδι μέχρι την Αττένουσια.

Κατά την άλλη εκδοχή η τοποθεσία ονομάζεται τοσιρία γιατί στη λιγοστή ετούτη ισόπεδη έκταση φύτρωνέ άφθονο αγριοτριψύλλο που το κόβανε και το χαρακιστώνταν το γεωπόνι.

Πέρα από το χώρο αυτό οι θρύλοι σταματούν και τίποτε σχετικό δε βρίσκεται.

Μακρύτερα γύρω στα 4 χλ. βρίσκεται το γιούφυρι του Ντάλα με τον καταρράκτη των 10 μ. που στέκεται εμπόδιο στο αυτοφόριανα των ωριού.

Σε λίγη απόσταση από κει της Τζα-
βέλαινας η σκάλα και λίγο πιο κάτω η
μεγάλη πηγή της Γλυκής για να κατα-
λήξουμε στην Αγερουσιά λίμνη.

Τα γριά τούνευντα

Στη φάτνη των κτηνών Χριστός γεννά-
ται
χαρίς της Επιστήμης συνέδρομή,
η θειά φύσις κάνει για μαμή
κι ο δράκος, σαν αρνί, Θεός κουμάται.

*Αέριοι, άντρας, σαν ληστής κρεμάται
— Νέα του κόσμου θέλοι ουκοδομη —
Σταυρό του δίνει ο Νόμος πληρωμή,
πλήν άγιο φως στον τάφο του πλανήτου.*

Το σταμάτημα των θρύλων και των παραδόσεων πέρα από τα Ηλβοια πεδία μας δίνει το διακαίωμα να διατυπώσουμε απόψεις γύρω από την ύπαρξη του Κάστρου.

Σε διεσπαρμένες περιοχές της πατρίδας μας
βρίσκεται τέτοια κάστρα, (πόλεις περι-
τειχισμένες) κοντά τους απαραίτητα α-
πλώνεται και κάποια παραγωγική πε-
διάδα.

Σε τούτη όμως την περιοχή είναι α-
γίλαρκτη.

Με ποιούς πόρους συντηρούνταν οι κάτοικοι; Αναγκαστικά ψάνουμε στο συμπέρασμα ότι πόροι συντήρησης τούτου του κράτους θέλουν σχέση με τους νεκρούς και το περασμά τους στον κάτω κόσμο.

Δυστυχώς η αρχαιολογική σκαλάνη δεν έριξε ακόμη φως σε τούτη την υπόθεση.

Tί της πήρε

(Διον. Δρακάτου-Δ/ντοβ Γενικής Τράπεζας Πατίσσας)

Η κυρία Γεωγή, μια πολλά γνωστή,
σύζυγος ασπόνδου φίλου απ' τα παλιά,
επερίμενε πριν κάμποσα χρόνια τώρα,
πώς και πώς να έλθει η Προστατούμένη

Περίμενε με προσμονή αλλά και ανησυχία την Πρωτοχρονιά του 19 Μήν σε περάσει από το νοῦ σας πως η ανησυχία κι η νευρικότητα είχε την αιτία της στο φόρτωμα ενός ακόμα χρόνου στην ηλικία της και στα προβλήματα που θα έρχονταν για την καθημερινή της ζωή.

Τον ήζερα καλά τον άσπονδο φίλο
μου τον σύζυγό της και μου ήταν δύσκο-
λο να προσαρμοσθώ και να δικαιωλογη-
ω αναν κάποιο ενθουσιασμό που ήταν
διάχυτος στην συμπεριφορά της γυναι-
κας του εκείνο τον παγωμένο Δεκέμ-
βρη. Όμως καιρός να σας δώσω την αι-
τία αυτού του πρώιμου γιορτασμού για
τη νικηφόρο λήξη ενός πολέμου που δεν
κπούγχηκε και που δεν έγινε ποτέ.

Ήτανη έτσι η γενική πανηγυρική α-
τμόσφαιρα για την ειρήνη που κερδήθη-
κε χωρίς να χρειασθεί να φύγει. Ο σύζυ-
γος του φίλου μου περίμενε, ωλοι μου,
ένα μεγάλης αξίας δώρο - μην πάει ο
νούς σας στο κακό - από τον σύζυγό
της. Μη φαντασθείτε όμως ότι η κυρία
δεν είχε ιδέα από πολύτιμη δώρα, από
χρυσάφι, ασήμι κι άλλα ευτελή... Σαν
γυναίκα, είχε αδυναμία σε ό,τι λάμπει
και θαμπώνει και φυσικά είχε καταρτί-
σει και μια κάποια συλλογή που δεν
μπορούσε να συγκινήσει φασιλάδες και

μαχαραγάδες, μπορούσε ίμιας να κινήσει την ζήλεια των άλλων κυριών και να τους δωσει κι αφορμή για κουβεντολός και δαγκωματιές.

Το δώρο μεγάλης αξίας όμως αντής της Πρωτοχρονιάς της το είχε, ο ασπανδός φίλος, τάξει, και μάλιστα όχι μιά, αύτε δύο φορές.

Της τόταξ τόσες φορές, σας προσήλθε ταπεινός προσκυνητής και ικέτης στο ουρτάρι που φύλαγε η γυναικά του τα χρυσαφίκα της για να τα πουλήσει ένα - ένα.

— Τι τα θέλεις τώρα τα βραχόλια; Δεν
σίγουρο πώς της κάθησε καν θα το μείωσε.

— Μα αυτή η καδένα είναι τόσο έντονη που ο κόσμος θα λέει πως τη φέρετε να επιδειχθεί.

— Άσε να τα πουλήσω και θα σου πάρω για την Πρωτοχρονιά ένα Δέρο Μεγάλης Αίσιας.

— Τα σκουλαρίκια μόνο οι γυναίκες τα φοράντ. Άσε να τα σκοτώσω και την Παντοκράτερα. Ήδεις τι δεν πάει;

— Τις καρφίτσες τώρα θα κρατάμε; Να μιας λένε και φαντασμένους; Θα τις δοθούμε σε κάποιο χαζό και την Πρεστοχρονιά θα σου κάνω έκπληξη, θα ιδείς τι θα που τάσσω.

Ετσι, φίλοι μου, με διαφορετικά κάθε φορά επιχειρήματα, άλλοτε συγκρουόμενα με τη μόδα που τρέχει, άλλοτε μ' έκεινή που πέρωσε, άλλοτε για να μην λάρει τη ρετσινιά του γεόπλου-
τού ή του φαντασμένου, άλλοτε για να

εισπράζει τα εύσημα της αρετής του α-
πλού και συνετού οικογενειάρχη, κατά-
φερε ο άσπονδος εκείνος φίλος, να αλα-
ιρώσει το συρτάρι μέχρι που κι αν κά-
ποιος κοινός διαρήκης επενέβαντε να
βάλει το χέρι του για την δικαιότερη κα-
τανομή του πλούτου θα απελπίζοταν
και ποιος έφερε - μπορούσε να έφθανε
και μέχρι τη διυσημηση ότι το ζευγάρι
παρίστανε τους κάποιους τέλος πάντων
ενώ ήταν άφραγκοι και φτωχοί χωρίς
διό φράγματα της προκοπής μέσ' στο
σπίτι τους.

Επεγγίρησε βέβαια να βάλει χέρι ο
άσπονδος φίλος - προς Θεού όχι ο δια-
ρήκτης - και σ' ένα δαχτυλίδι με δια-
μαντάκι.

Όμος η Γεωγώ στάθηκε όχι μόνον
ανένδοτη αλλά και μαχητική. Μάλιστα
απειλήσει τον άσπονδο σε μεγάλο βαθ-
μό. Σαν γνήσια και άξια εκπρόσωπος
του φύλου της στάθηκε σ' αυτό το μετε-
ρίζι - δαχτυλίδι και δεν υποχώρησε πο-
τέ.

Δεν ήταν η αξία που την ανάγκασε.
Ήταν συνεισθηματικοί λόγοι απλοί
και καθαροί.

Οχι φίλοι μου, μην πάει ο νούς σας
στο κακό, δηλαδή σε καμιά πλαϊά τρι-
φερή ανάμνηση ανομολόγητη. Ήταν
δώρο της μακαρίτισσας της γιαγιάς της
που πέρασε από τα χέρια της επίσης μα-
καρίτισσας της μάννας της στην κυρία
Γεωγώ, που το φύλαγε μετά φόβου Θεού.

Και ήρθε, φίλοι μου, εκείνη η παρα-
μονή της Πρωτοχρονιάς του εξήντα τό-
σο.

Κάπου έμπλεξε - όλοι μπορούν να
είναι βέβαιοι πω - ο άσπονδος φίλος
και πήγε τα ξημερώματα σπίτι του.

Ε, δοε βαριέσσαι το θέλει και το έθι-
μο.

Ανδρας είναι, να μην πιάξει και λί-
γο την Πρωτοχρονιά;

Υπήρχε ο κίνδυνος βλέπετε να τους
χαρακτηρίσουν ταϊγκούνηδες, δραχμο-
φονιάδες, εξηνταβελόνηδες κι άλλα τέ-
τοια.

Έδωσε τόπο στην οργή η κυρία Γε-
ωγώ και δεν διαμαρτυρήθηκε. Είχε όμως
κι άλλο επίσης σοβαρό λόγο και δεν κα-
τέβασε ούτε τα μούτρα της. Δεν κοιμά-
τανε η κυρία γιατί περίμενε το Δώρο
Μεγάλης Αξίας.

Ήταν ξαπλωμένη και παρίστανε
την κοιμωμένη του Χαλεπά, αλλά δεν
του μίλησε για να μην δείξει πως βιαζό-
ταν, πως ήτανε αχόρταγη κι ανυπόμο-
νη.

Το θέατρο συνεχίσθηκε και την ε-
πομένη, την Πρωτοχρονιά που μέχρι²⁶
αργά το μεσημέρι ο άσπονδος κοιμό-
ταν.

Καμώνοντας πως κοιμόταν κι η κυ-
ρία Γεωγώ. Άλλα χωρίς φυσικά ησυχία.

Δεν έβλεπε την ώρα και τη στιγμή
να ξυπνήσει και να της προσφέρει το
δώρο Μεγάλης Αξίας. Καλότυχος που
νάζερε τι νάταν.

Έκανε υπολογισμούς μέσα της
κρίνοντας από την γενική οικονομική
τους κατάσταση. Έκανε ίδιους υπολο-
γισμούς με βάση τα βραχιόλια και τις
καδένες, τα σκουλαρίκια και τις καρφί-
τσες που της είχε πουλήσει και υπολόγι-
ζε να είχε. εισπράζει γύρω στις ογδόντα
χιλιάδες. Θα ταύνταριζε, υπολόγιζε η
κυρία Γεωγώ, και είκοσι ακόμα και το
δώρο Χριστουγέννων και νάμαστε α-
κριβώς στα εκατό χιλιάρικα.

Βέβαια, εται βάτανε. Κάπου εκεί ω-
φού δεν αγόρασε και τίποτ' άλλο από το
δώρο Χριστουγέννων.

Και κάποτε ξυπνάει ο σύζυγος. Η
πολυκάθητη ώρα έφθασε, κι η Γεωγώ πι-
τέται αλ' το κρεβάτι. Πολὺ υπέφερε
να παριστάνει την κοιμωμένη και πολὺ²⁷
κουράστηκε να περιμένει το δώρο Με-
γάλης Αξίας που της πήρε ο άσπονδος
εκείνος φίλος μου.

Όμως - φίλοι μου - τώρα που ξύ-
πνησε, σαν κάτι να της πήρε στο νου.
Δεν μπορεί να ξεχωρίσει αν ήταν άνειρο
ή όχι, αν το είδε στον ύπνο ή στον ξύπνο
της.

— Μα, μάλλον όνειρο ότι είδε.

Είδε, λέει στον άνδρα της να μπαί-
νει αιγά - σιγά - ακου όνειρο - και προ-
σεχτικά μα τόσο προσεχτικά και αθο-
ρυβα που δεν την ξύπνησε. Να έτσι ό-
πως στα όνειρα και στα παραμύθια.

Πως άνοιξε, λέει, το συρτάρι της
τουαλέττας της - εκεί που φύλαγε το δα-
χτυλίδι ενθύμιο το έκλισε κι έφυγε πάλι
σιγά - σιγά σαν όνειρο όπως είχε έλθει.

Του λέει το όνειρο κι αυτός τη βε-
βαιώνει πως δεν είναι όνειρο αλλά πως
πραγματικά έτσι έγινε και πως αυτό
που είδε, το είδο στον ύπνο της κι όχι
στον ύπνο της.

Και κάλι η Γεωγώ οδήγησε το νού
της στο καλό, σαν καλή σύζυγος που ή-
ταν και ποτέ στοκακό. Κατάλαβε πως
εκεί στο συρτάρι της τουαλέττας της,
θα τολοθέτησε το δώρο Μεγάλης Αξίας
που της είχε τάξει, χωρίς να της το πει,
για να της κάνει έκπληξη.

Έτσι με γρήγορα βήματα και με
κάποια χάρη και σπουδή γεμάτη χρόνο
βρίσκεται μπροστά στην τουαλέττα της
κι ανοίγει το συρτάρι, να βρει και ν' α-
πολαύσει, να κρατήσει και να θαυμάσει

το Δώρο Μεγάλης Αξίας, το δώρο που
τόσον καιρό περίμενε από τον ίλικό
της αντρούλη.

Ανοίγει λοιπόν το συρτάρι και τι
νομίζετε πως βρήκε;

Τώρα μένει σ' εμένα να πιαρατεί-
νε την αγωνία σας με μια παραποτή
σε μια συνέδαια ή να σας πω όλη την α-
λήθεια. Από δει και πέρα ως κρίνετε ε-
στις ποιοί είναι ο φτιάχτης. Είναι εγώ ή
εκείνος ο άσπονδος.

Αν πάρω τον πρώτο δρόμο όταν μου
πείτε πολλά όχι στον ξύπνο, ούτε στον
ύπνο σας υπάλληλο από μέσα σας, γιατί δεν
θάμπια κοντά σας να σας ακούων και έ-
ται κινδυνεύω να φορτωθεί το βάρος της
εκτίμησής σας προς τον άσπονδο εκεί-
νον φίλο μου που παρακαλώ να μένει.

Πάρινα λοιπόν το δεύτερο δρόμο
και σας λέγω την αλήθεια, την πάπα α-
λήθεια.

Η κυρία Γεωγώ δεν βρήκε τίποτε.

— Τα χρέα από τα χαρτιά, γυναίκι, εί-
ναι χρέα τιμής. Εποιέα, έχασα κι έπρε-
ψε να πληρώσω, αλλιώτικα ότι ήμουν α-
τιμός.

Την άλλη μέρα, σαν τον καλό το
χρόνο, η κυρία Γεωγώ ήρθε στη δουλειά
της.

Μετά τις καθιερωμένες γνωστές ω-
χές για τον Κινητόργα χρόνο θυμήθηκα
κι την προσμονή κι το καμάρι που εί-
χε περιμένοντας το δώρο Μεγάλης Α-
ξίας και αθελά της τόσε μεταδώσει και
στους άλλους και τη ρέσησα.

Αλλιώτικα κυρία Γεωγώ, τι που πήρε ο
Σπύρος την Πρωτοχρονιά;

Κι εκείνη απάντησε κοφτά, σταθ-
ρά κι αλλιώτικά.

Έγια δαχτυλίδι με διαμάντι αξίας
πάνω από εκατό χιλιάδες.

**ΣΟΥΛΙ — ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ — ΖΑΛΟΙΤΟ
ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ**

Σπ. Ντούσια σ. δάσκαλου

Α. Μέρος

Σαν μια συνέχεια προηγούμενης εργασίας μου, που δημοσιεύτηκε στο κεριοδικό «Πρεβέζανικα Χρονικά» (τεύχη 6, 7 και 8), με τον τίτλο «Σουλιώτες - Ζαλογγος» - ιστορίες - παράδοση και ερευτηματικά - 8' αναφερθώ τώρα στην προσφορά της ποίησής, επώνυμης και Δημοτικής, που γράφτηκε και τραγουδήθηκε σ' όλους τους καιρούς κι ακόμη, σχετικό με το Σούλι, τους Σουλιώτες και το Ζαλλόγο.

Είναι πάρα πολλοί εκτίνος που έγραψαν και γράφουν ακόμα ποίηματα για το Σούλι και τους ήρωές του, για το Ζαλλόγο και τη μεγάλη θυσία και δικοί μας και ξένοι, που αν κάποιος τα συγκέντρωνε, θα γέμιζαν σίγουρα έναν πολυσύλιδο τόμο, πολύ ακριβό και ζηλευτικό.

Εγώ θα στεχνολογήσω πολύ λίγα, κι αποσπασματικά για το Σούλι και το Ζαλλόγο, από λίγους μεσ' απ' τους πολλούς που έγραψαν με την ευτυπεική, την αδρή ποιητική τέχνη τους και με την κρουστή και καθάρια λογοτεχνική τους γλώσσα και τόνους το χαρακτήρα του ήρωα και των ηρωικών του πράξεων, τονίζοντας τη δράση του, την απορραιοιστικότητά του, τη σεμνότητά

του, αρετές κατ' εξοχήν ελληνικές, εθνικές.

Ζωγράφοι πραγματικοί ψυχών απαράμιλοι οι ποιητές, που έφεραν να εισδύουν ίσαμε τις πιο κρυφές γνώσεις της ανθρώπινης ψυχής, ανέστησαν μ' ειλικρινή κι ανυστερόβουλη διαφάνεια, τους πολεμικούς θρύλους μιανού ολιγάριθμου ανυκόπταχτου λαού, που στάθηκε μαζί με τους αμαρτιωλούς και τους κλέφτες, ο προπομπός της ελευθερίας και μαζί έγραψαν τον πρόλογο της Παλιγγενεσίας.

Έγραψαν ποιήματα σφραγισμένα με την ανυπόκριτη σφραγίδα της εθνικής συνειδησης και με τη χρυσή βούλλα της Τέχνης του Λόγου.

Η τέχνη του λόγου, μια απ' τις ζωτικές και διοιώνιες μορφές κοινωνικής συνειδησης, δε μπορούσε ν' αγνοήσει και να μην αποδώσει με τα δικά του ονειράντλητα σ' έμπνευση οπτικοακευνιστικό μέσα, που μπαίνουν κατάσιο στα βθύρα κάθε ανθρώπινης ψυχής, τα κατορθώματα και το μεγαλείο της Σουλιώτικης εποποίας, που τόσο πολύ συγκλόνισαν την εποχή που διαδραματίστηκαν τα γεγονότα στο ηρωικό αυτό βουνιστικό κοινωνίτικο τόπου μας, και να μετουσιώσει με την ποίηση και τους στίχους της τους παλμούς και τις κολεμή-

κές εξάρσεις μιανού ξεκομμένου, περή φανου κι αξιοπρεπούς μικρού σε ψυχομέτρι Σουλιώτικου λαού, μιας χωρίτσιας ανθρώπων, πού δίνουν πρόθυμα και τραγουδώντας τη ζωή τους για να φιλάξουν την ατίμητη λευτεριά τους.

Κι έτσι με τη θυσία τους έγιναν σθνομάρτυρες και ήρωες, κάτι που δεν είναι εσθήμερο και φθαρτό, αλλά που είναι γνωρίσμα πέρα για πέρα Ελληνικό, είναι η ίδια η αιμονιότητα της Ελληνικής πατρίδας.

«Αλλοίμονο στους λαούς, που δεν έχουν ήρωες,

Αλλοίμονο στους λαούς, που έχουν ανέγκη από ήρωες». (Μπρέχτ)

Μηνμες και Βιώματα, δεν μπορούν να επίζησουν, αν δεν περάσουν κι απ' το εργαστήρι της καρδιάς, που λειτουργεί μαζί με τους αμαρτιωλούς και τους κλέφτες, ο προπομπός της ελευθερίας και μαζί έγραψαν τον πρόλογο της Παλιγγενεσίας.

Γιατί μέσα σ' αυτό το εργαστήρι ζυμώνονται η οδύνη, η πικράδα, η κρυψή προσδοκία, η περηφάνεια, η λεβεντιά, η αξιοπρέπεια, η ορθοφροσύνη, η αγάπη, η ειλικρίνεια της σκέψης και των αποφάσεων κι η αγνή κι αισθροπομένη τοποθέτηση.

Τελειώνοντας τη μακρή μου πασαγωγή, θα παρουσιάσω τώρα λίγα ποιήματα, που γράφηκαν κατά καιρούς, παρμένα από διάφορες ποιητικές συλλογές, ανθολογίες κι απ' όπου αλλού μπόρεσα να πάρω και αποσπάσματα ποιημάτων, όπως προανέφερα, γιατί πολλά τέτοια είναι πολύ μεγάλα κι αν τραβιούσε σε μάκρος η προσκαθιεύμα μου αν γράφονταν ολόκληρα και που όλα αναφέρονται στο «ΣΟΥΛΙ — ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ — ΖΑΛΟΙΤΟ

**«Α. ΛΟΓΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΣΕΝΟΙ»**

Ο Εθνικός μας ποιητής Διανούσιος Σολωμός στο ποιημά του «ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΡΔ ΜΠΑΙΡΟΝ» στο «ΑΠΑΝΤΑ» 6. 96 στροφή 98 γράφει:

Εκαδύνταν εις τα δρη
Ο Σουλιώτης ζακουστός,
Να τον διώξει δεν μπορεί
πείνα, δίνα, και αριθμός.

...Πρώτοι ας έλθουν οι Σουλιώτες

κι από τα λείφαντα αυτό^α ας μακραίνουνε οι προδότες,
και από τα λόγια όφου θα πω
Φλάμπουρα, όπλα τημένα,
ας γιρδούν κατά τη γη
καθώς ήτανε γερμένα
εις του Μάρκου τη θανή
που βασιώσει το μαχαίρι,
όταν τούλειψε η ζωή,
μεσ' το ανδρόφωνο το χέρι
και δεν τάφησε να βγει.

Ο Αλέξανδρος Πάλλης απ' την Παρισιά (1851 - 1935), λόγιος και ποιητής που αγωνίστηκε για την επικράτηση του δημοτικισμού (μεταφ. την Ειλίδα του Ομήρου, την Κ. Διαθήκη και πολλά Σπηλιηρικά έργα) έγραψε το πάρα κάτιο επίγραμμα:

«ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ»

— Τα στοιχυράνεινα στήθη σου πλάτανοι δεν τριχώνονται
η φράξι και τιμόρια.
Λίγοι βλαστοί απ' τα σκλάχνα σου - α-

μάραντοι φυτρώνουν, τους λένε παλληκάρια.

Η Καίτη Τσουγιόπουλου - Βέλλιμον απ' την ποιητική της Συλλογή:

«ΤΟ ΣΟΥΛΙ»

Σούλι που εδίδαξες εσύ σ' όλη την Οικουμένη
για λευτεριά πως μάχονται, άνδρες παιδιά γυναίκες
και θέρμανες τα φοβερά τα χρόνια της Φυλής μας
και κράτησες πανύψηλα τη δόξη της ψυχής μας!

Σουλιώτες με το Σαμοσήλη, που ποιός ξέφει πούθ' ήρθε
στον τόπο αυτό τον ιερό και γίνηκε μυτιμείο,
Τέμενος θειο λευτεριάς, τρανό προσκυνητέρι
Σούλι, Κούγκι και Ζάλογγο, δίδαγμα και καμέρι.
Η Έφη Π. Κασσάτη στην ποιητική συλλογή της «ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΓΩΝΙΕΣ» (σελ. 43, εκδ. Ν. Σκέψη 1981) γράφει:

«ΩΔΗ ΣΕ ΜΙΑ ΣΟΥΛΙΩΤΙΣΣΑ»

Χρυσά Φλουριά Γιαννιώτικα λάμπουν χώριστοπούλα μου στο στήθος σου και πούλικες φέγγουν στη μεταξωτή μαντήλα σου Αχ, πόσους κατηματούν αναβουνε τα μάτια σου, πόσους έρωτες κρυφούς έχεις επάνω σου.

Μα συ περήφανη Σουλιώτισσα, αγέροχη κοιτάς ίσια το γαλαζοπράσινο βουνό που σχνίζει.

λουσμένο μεσ' της Άνοιξης το υεσσ, Πάσχα κοντά και συλλογάσσαι πόσες αδερφές σου ίδιες σ' ομορφιά χάθηκαν κείνα τα χρόνια, τ' άγρια χρόνια, όπου σκλαβωμένο ανάσσωνε το γένος της Ρεθυμοσύνης. Συλλογάσσαι κι αντιστέκεσσαι κι η ψυχή σου στέλνει βουβή τη δέση στην ομορφιά που χάθηκε άδικα...

ΟHLLIECK στο ποίημά του «ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ» (Μεταφραση Αλ. Ρ. Ραγκαβή, 113 στίχοι) γράφει:

Η Ελλάς δεν σ' εκήδεισε φέρουσανθεων νεκρωαίμων στεφάνους πλεκτούς εις τας χειρας, συδ' εκάλυψε σου τον νεκρόν πορφύρας επιδείξεις πομπών του θανάτου ματαίων. Πλὴν τηρεί σου την μνήμην ωσόν ονεφλή...

Ο Βορειοηπειρώτης Ακαδημαϊκός Σωτήριος Σκίπηπης (1881 - 1952)

(«Άδοι και Μελέται» Δημ. Τ. Νότη Μπότσαρη Τ.Ε. σελ. 33) γράφει στο ποίημά του: «ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ»

— «Τι χάνεστε στα λόγια τώρα;
ο σχτρός ζυγώνει το χαρτί
δώστε στο Μάρκο άλλος δεν είναι
που να του πρέπει αυτή η τιμή.»

Μα χολωμένοι στέκονται όλοι κι άχνα δε βράζουν, την καρδιά σα φίδι τους δαγκώνει η ζήλια και να που κάποιος βιαστικό.

Έρχεται τέλος και στο Μάρκο δίνει το δίπλωμα. Μ' αυτός το σκίζει και στα παλληκάρια βροτόλαλα χουγιάζει: ομπρός!

Ομπρός σας λέω! Κι αξιος ποιός είναι για στρατηγός σας θα φανεί σε λίγην ώρα εκεί στη μάχη!.. κι όλοι χύμηζαν σαν αετοί.

Πολέμησε ώρες σα λιοντάρι, ως που το βόλι το εχδρικό τον βρίσκει αλλοίμονο και χάμου τον ρίχνει ζαφυκά νεκρό.

Σκύβουν και κλαίν τη λεβεντιά του ποιμάνια, ποταμοί και λόγγοι, σκύβουν και κλαίν Σουλιώτοπούλες σκύβει και κλαίει το Μεσολόγγι.

Ο Κερκυραίος Ιάκωβος Πολύλας (1826 - 1898), φίλος, μαθητής και μελετητής του Σολωμού στο σονέττο του:

«ΤΟ ΣΟΥΛΙ»

Εις τ' άγριο Κούγκι από ψηλά Φανέρω μένη τούτα προείπε η αθάνατη Μητέρα:

— «Σ' ελεύθερον δρεμένη αμίαντον αέριον ανδρώθεις τώρα, γενεδ μου αγαπημένη.

Η μικρή σου φωλιά στον κόδυο ζακούσμενη δε σε χωρεί, και ίδους σ' ολίχο φθάνη μερα,

που σ' άλλη γη αιματομένην, λαμπρότηρα δόξα, δική σου κι αδελφήν, σε περιμένει

Κι όταν καιρός πέσει βαρός και να ταρκώνει του Γένους την ορμή και η νίκη σταματήσει,

στους βράχους τούτους θα συρθούν κλαίνο μόνη, που πνεύμα αχρεία πολεμά να καταλέσσει δι, τι έπλασαν καλό μες στις καρδιές οι πόνοι, ως νάλθη ημέρα να το δω πάλι ν' ανθίσει.

Ο Κωστής Παλαμάς (1859 - 1943) στο ποίημά του «Η ΠΑΙΔΟΥΛΑ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ» (Απαντη Τ. 7 6. 275 «ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΙΡΑ») γράφει: «Εισαγωγή του»

«Επάνω στον τάφο του Μάρκου Μπότσαρη μέσα στο περιβόλι που κομψύνται, τον άλυπνηταν οι άνθρωποι των πρωικών αγεωνών, υφάνονταν το άγιλμα μιας κόρης της Ελληνοπούλας ή της Ελλάδας - Παιδούλας, κυθίας την είπαν. Εργο του πολυεπιμούσενου στον καιρό του, σεν τον Κανόβα, γάλλου γλύκη, David d' Angers, στην αρχή μεγάλου Φίλου, και ύστερα μεγάλου κατακριτή των ταριχών Ελλήνων τον ίχε γνωρίσει o Goethe και τον αθενάτιος με το στίχο του o Victor Hugo. Το άγαλμα, κακή τύχη! Βάρβαρα κολοβώθηκε - πέρασαν υπό τότε χρόνια - σε καιρόν επαναστατικής ταραχής, ποιός ζέρει! κι έκαμενη η ανάγκη να μεταφερθεί σ' ένα Μουσείο, όπου ίσα με τα τώρα βρίσκεται φυλακισμένο. Από το σπόρο τούτο ξετυλίχτηκε - κι σγω δεν ζέρει πώς - ή

καλύτερι, εγώ το ξέρω πώς - το τραγούδι τούτο:
«Αποσπασματά»

Η παιδούλα στον τάφο του Μπότσαρη
πως ζανιάγεται, σαν κρινολούλουδο!
Σταλαζά πετροχάλαζουν
ταλαφρόγειρες απάνου στη γάστρα
το λευκό κρινολούλουδο.

Τα δέντρα.

Τίνος χέρι να σ' έσπειρε, ποιά ώρα
λατρευμούς Συλλογήσει; Κουκάδαι;
Από ποιούς χρυσανείρους τη χώρα
δέντρο, κρίνο, δράμα ήρθες; Τι να 'σαι;

Τα σουλιά.

Από ποιούς ουρανούς περιστέρι,
Κίκνος θεός; Ποιού Μαρτιού χελιδόνι;
Το τριαντάφυλλο; Εσύ; Ποιό το ταΐρι
του πουλιού που τη νύχτα λιγρώνει;

Οι γεράδες.

Ποιά είσ' εσύ; Του μαρμάρου το δάμα
για η κυρά των ζωβιών και η κυρά μας;
Κι αν ζουθιά, πως δείχνει και δίνει
μας αγγέλισσας η άψη σου ειρήνη;

Οι άνθρωποι.

Στ' αντρικιμένον το μνήμα κορώνα
μα γοργόνα και μαν αμαζόνα,
ταιριάζει,
όχι εσύ, ζένη αταίριαστη εικόνα
θηλυκή για φύλι, για μαράζι,
δίχως άρματα και όνομα δίχως;

Στ' αντρικιμένον το μνήμα ο γρανίτης
να στηθεί, να του δώσει καραούλι,
στ' γρανίτη σκαμμένο, ο τεχνίτης
τ' άγριο Σουάλι.

Κι αν του πρέπουν του τάφου στολίδια,
στήστ' απάνω του ολόρδη λαμπάδα
με την άσβεστη φλόγα, την ίδια
την Ελλάδα.

Ο τάφος.

Για ζένου το ξένο φτεφάνωμα
ποιός το διάλεξε το μέτωπό μου;
Μια παιδούλα στὸν τάφο ενός Μπότσαρη!
Μπορεῖ κρίμα στη βλέψη του Νόμου,

Ο ζένος τεχνίτης.

Ξέρω ποιό είναι το πλάσμα και η πλάση
του
και το νόημα το ξέρω και τόνομα
της διανατασῆς
και παρδένας και σίβυλλας,
που ζαρμάτωτη, ασύλευτη, απάντεχη,
σαν την είδαν, την είπαν;
Η παιδούλα στον τάφο του Μπότσαρη,
Μα η παιδούλα στον τάφο του Μπότσαρη,

της Εκλέδας, ω εικόνα νιογέννητή της
από μέσ' απ' των πρώτων ολόμακρων
περασμένων καιρούν της και απέραστων
τα λογής ριζικά και τα τρίσβαθα.
Μα και ασύλευτη, λες, αναδύεται
και στην πέτρα, όπως μέσα στην στάχη
του
το πουλί που ζεγίνεται και
ζαναγίνεται.
Και αγωνίζεται, λες, και προσμένει

τα φτερά τα πρωτόγονα πάλι
να αισθανθή, να τ' απλώσῃ, γιομίζοντας
τα πλατιά σου, Ιστορία, μισθώρανα
για καινούργιες και μοίρες και λύρες.

Στο «ΙΑΜΒΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΛ-
ΣΤΟΙ» (Σ' ΑΓΑΠΩ και ΜΑΓΙΟΒΟΤΑ-
ΝΑ) ποίημα του από 18 κομάτια γράφει
(τ. Α σ.352 «ΑΠΑΝΤΑ»),

16

Σπέρμα της Χάμκως, δέρνεσαι
μεσ' στο λάγνο χαρέμι.
Υπνο ξητάς, όχι έρωτα,
μα κι ο ύπνος σε τρέμει.

Σε διβάνι χριστόφωτο
γέρνεις πρόσωπο χιόνι.
Άλλα το Σουύλι το άπαρτο
σα βραχνάς σε πλακιώνει.

Μόνο σκυμμένη απάνω σου
σε χαϊδεύει η ακριβή σου,
σαν πουλί που θα σάλευε
στην άκρη μιας αβύσσου.

Στην ιωδή του «ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΡΚΟΝ
ΜΙΠΟΤΣΑΡΗ. (1938) «οις πότε Παλλή-
κάρια, σκλάβει θα ζούμε, ως πότε;
θα λεις, Μάρκο Μπότσαρη, ποτέ σου
αυτό το πότερ;

Η Κική Σκουρλή - Στοικίδου στο λοίπο
μα της:

ΑΛΚΑΖΑΡ (ΑΠΑΝΕΜΙΑ. 1980 6. 59)

Βουνά σκληρά απανιωτά, ζωσμένα από
βράχια

με πλήθος της αποφυλίτικης Σουλιού-
τών τα στέκια.

Κάθε ρκρεμός και μια φολιά, κάθε κορ-
υή και Κάστρο,
ακάτητα, περήφανα, σημαδιακά στο
χρόνο.

Τα μανολάτια ναι κλειστά, βουτάνε σε
χαράδρες,

τι παιρνεις να 'γρεις στα υηλιά, στα χα-
μηλά σε βγάζουν,

που τα χωριά των Σουλιωτών πόδι σ-
υτρού δεν φτάνει,
οι βράχοι είναι κοφτεροί και λαγανίες γε-
μίτοι.

Εκεί θεριάσουν στις φωλιές ψηλά τ' α-
ποπούλα
εκεί αντριέναν στη φυτιά των Σουλιο-
τών τα τέκνα.

Στο ένα χέρι το ψωμί, στο άλλο το ντου-
φέκι
στρωσίδι και προσκέφαλο, τα γλυτερά
κοτρωνά.

Γαμπουργιώνεν^τ ολημερίς στους προμο-
γώνες μέσα

γένια γενιά φυλάγανε, τα μερά και δαμά.
Με το τα μάτι τους κλειστό γέρνουν τα
κοκκιθωώνε

με τ' άλλο τους ολάνιστο, σχίζουνε το
σκοτάδι.

Αντιλαλούσαν τα βουνά, βουτάνε τα φα-
ράγγια
πιλάλαγε πονής τάλαησε στα αψηλά ν' α-
νέβει.

Στα μετερίζα φτάναντε συχνά ποκνά γυ-
νικής
οι αντρες ν' ανασάνουνε, μια μπουκά να
φένε.

Περήφανες απρόματες ρυχνόντουσαν
στην μάχη
και βόλι αν τις βόραγε, πέφτανε δίχως
βούτη.

Περήφανα και ζακουστά, φτωχά Σουλιοτοχούρια
τον τύραννο κρατήσαμε χρόνια και χρόνια κάτω.

Με προδοσία σας έφτασαν, με μπαμπέσια σας πείραν
σας κάναντε, σας ρήμαζαν ποτέ δε σας σκλαβώσαν.

Γιατ' οι γυναίκες χόρεψαν στο Ζάλογγο
και πέσαν

Ο Σαμουήλ κι οι γέροντες, μ' έχτροις γίνονται στάχτη.

Οι άλλοι ρίχτηκαν θεριά μες τη φωτιά
της μάχης.

κι οι λιγοστοί που γλύτωσαν, σκλάβοι
κούπε δε ζησαν.

Ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, Λευκαδίτης Ηπειρώτικης καταγωγής (1824 -
1879) στο ποίημά του:

«Ο ΚΙΤΣΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ»

Σ' ένα κοντρί θεόχπιστο κάθεται δηπλούριο
ένας γεροκαλίκαρος, ο Κίτσος ο Σουλιώτης,

το μάτια του κατόμαιρα, στην Κιάφα
καρφωμένα
βρόζουν μεσ' το δάκρυ τους και στάζουν
τη φαράκι.
Ένα γεράκι δειβανε ψηλά ψηλά στ' αγριού

και σταρατάει το φτερό και κάθεται
μπροστά του.

— Κίτσο Σουλιώτη, εδιάβανα, επήρεις
να στη Δίση.

— Εχεις ανθρώπινη λαλία και δε μου
λες, πούς είσαι;

— Κίτσο Σουλιώτη, πιστεψε, είμ' η ψυχή
του Ρήγα.

— Πες τους πως μ' ηύρει μοναχό που
κοίταζα το Σούλι
που κοίταζα τη στάχτη του και έκλαγα
την ερημά του.

— Σουλιώτη, μη τους καρτερείς. Ποιος
ξέρει αν θα γυρίσουν.

Σύρε στη μαύρη μάνα σου, σύρε κι εσύ να
δώσεις
τ' ανδρεία σου γεράματα, το έρμο σου
κουφάρι
και πέσε γ' αποκοιμηθείς. Θ' ανάστηθει
το Σούλι!

Για το Σούλι και τους Σουλιώτες ο Βα-
λαωρίτης έχει γράψει πάρα πολλά ποιή-
ματα, γνωστότερά του «Ο ΣΑΜΟΥΗΛ»
«ΑΠΑΝΤΑ» (Τ.Α. 6.81, εκ. χ. Πάτση)
Καλόγερε τι καρτερείς κλησμένος μεσ'
το Κούγκι;

Πέντε νομάτοι σούμειναν κι εκείνοι λα-
βωμένοι,
κι είναι χιλιάδες οι εχθροί, που σ' έχουνε
ζωσμένο....

Κι απ' τη «ΔΕΗΣΗ» 6.81

Τώρα το Σούλι πέθανε
δεν έμεν' ένα χέρι
που να μπορεί στα δάκτυλα
να σφίξει το μαχαίρι.
Πατέρα παντοδύναμες
γενού σ' εμάς πατρίδα
άλλη δεν έχω ελπίδα.

Παιδιά μου μη δειλιάζεται
νόλετε την ευχή μου...
Θα ζήσετε μαζί μου,
Κι εκεί που έψαλλ' ο παπάς
με τη γλυκειά φωνή του:
«Του δείπνου σου του μυστικού
σήμερον μιέ Θεοών!»

Φωναίς ακούονται χτυπαίς, αλαλαγμοί
αντάρι
πλακωσαν οι άπιστοι καλόγερε τη κα-
νεις...

Εσήκωσε τα μάτια του ο Σαμουήλ στον
κρότο
και σταζείς απ' τη λαβίδα του επάνω στο βα-
ρέλι
μια φλογερή σταλαματιά απ' του θεού το
Γαμα...

Αστροπελέκια επέσανε, βροντάει ο κό-
μος δύος,
λάμπει στα γνέρη εκκλησιά, λάμπει το
μαύρο Κούγκι.

Τι φοβερή κεροδοσιά πώβαλε στη θανή
του.

Το Σούλι το κακότυχο, και τι καπνό, λι-
βάνι!

Κι έν' ακόμα απ' τη τάσι ποιήμα-
τη του «Η ΦΥΓΗ» που τόσο ζωντανά κι
απλά περιγράφει το φέρο του Άλη απ'
το Αίμπρο και τη Μόσχα Τζαβέλα
στην πανιολεθρία του πολέμου το 1792.
(Τοι. Α «ΑΠΑΝΤΑ» 6. 101. Εκδ. Χ.
Πάτση).

«Τάλογο! Τάλογα! Ομέρ Βριόνη
Το Σούλι εχούμαστε κι μας πλακώνει.
Τάλογο! Τάλογο! ακούς σφυρίζουν
ζεστά τα βόδια τους, μας Φοβέριζαν.
«Βριόνη πρόφτασε ακόμα πλήγο
κι από τα νίχια τους δε θα ζεσθύμει.
Τάλογο! Γνώρισα τη φοιστανέλλα
του εχρού μου τάσσουδον Αίμπρου τζα-
βέλλα»

Ετοι ο Άλη Πασάς κυνηγημένος
μπαίνει στη Γιάννενα σαν πεδιμένος
Οσο κι αν ξήσει, η φοιστανέλλα
του Αίμπρου ταστεκείς τα μάτια φέλι.

Κι αλλο: στον «ΚΑΛΟΓΕΡΟΝ ΤΗΣ
ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ» 6.36

Και για τον πάτερ - Σαμουήλ της Κιάφας
μας τ' αστέρι
μα το Μαλάριο μόλεγε, της Λάμπρης ξε-
φέρει,
μα του Τζαβέλλα τα παιδιά, το Βότσαρη,
τη Λένη,
τη Μόσχα και τη Λιάκανα τη μπαρούστο-
θερμένη.

Ο Μάρκος Βότσαρης μαζί, της Κιάφας ο
αετός,

τριάντα πέντε του Σουλιού συγίριες ξε-
φέρεια

Ολομερίς σαλεύονται του Ομέρ - Πασάς τ'
ασκέρια
κι σκώνεται μεσουρανίς πικνός ο
κουρνιαχτός.

Αζαφνα βρέθηκε μα αυγή κλειστό το
Μεσολόγγι.

Ο Συρραϊώτης Κέστας Κρυστάλλης
(1868 - 1894) στο ποίημά του
«ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ
ΛΗΜ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ»
(Απαντά σελ. 145, εκδόσεις ΑΥΛΟΣ)

«Πάρε τραγούδι μου φτερά, ζεφέρε, αε-
τός να γίνεις
στην Κιάφα πάνου ν' ανεβεις, τρανή λα-
λιά να σφρεις:

«Ο μάς του Νότη απέβανεν, ο μάς του
Νότη γέινει!»

Κι όντας διαγύρεις από εκεί φέρε κλαρί
οχ' τη Λάκκα
και πάχνη από το Ζάλογγο και χάμια α-
πό το Κούγκι,
το μυήμα να σπολιάσουμε του γέρο πλε-
μάρχου...

Θ' αναγαλλάσσει, απάνω του σαν όταν
νιώσει ο Μήτρος,
και δε βα του φανεί βαρειά η αραχνασμέ-
νη πλάκα.
Θα λέσι πως μες το Σούλι του τ' αγακητό
κοινότητα
και βα ονειρεύεται γλυκά της νόστης του
τα χρόνια.

Αυτού που πας πολέμαρχε κι αυτού που
κατεβαίνεις
να σε ρωτήσουν καρτερούν για το και-
μένο Σούλι!
Να μη δειλιάσεις!.. Να το ειπεις, ότι εί-
ναι σκλάφο ακόμα!

Ο Ακαδημαϊκός ποιητής Γεώργιος Αθα-
νασιάδης - Νόβας (Αθάνας) απ' τη Ναυ-
πακτο, Ηπειρωτικής καταγωγής γράφει:
«ΣΟΥΛΙ»

Τη Σκάλα της Τζαβέλενας ακόλουθουσε
ο νούς
κι ανέβαινε λαχανιστά στης Λευτερίας
τα Κάστρα...
Σπάσαν τα γιαταγάνια σας; Αδράξτε κε-
ραυνούς!
Σωδήκαν τα κοτρώνια σας; Πετροβολή-
στε μ' αστρα.
Μάρτυρες της φτωχοζωῆς και της ιδας
ήμωρες,
απ' τις πηγές του Αχέροντα το αίμα σας
πηγάζει
ω, ας είναι τούτες οι πηγές απειρούτες
κι αερούς,
απός του Γένους η φυλή, στου Κούργκι

Κι άλλο για τον καημό του «ΓΕΡΟΝΟΤΗ»

Ο Γέρο Νότης κάθεται στου Έπαχτον το
μιντένι
και βάζει βήγλα στο βοριά, στη δύση κα-
ραούλι.
Μαλώνει με την Κλεισούρα, που δε χαμο-
κοντάνει
να ιδεί της Κιάφας τα βουνά, να ιδεί το
Κακοσόβλι!
Φιλεί το καριοφύλι του, φιλεί το γιαταγά-
νι:
Πολλά κάστρα λευτέρωσες, το Κούργκι
του όχι ακόμα...
Δεν κλαίει που ρίθιαν γεράματα, δεν
κλαίει πως βα πεθάνει,
μον κλαίει θ' αφήσει το κορμί στης Ρού-
μελης το χώμα.

Κι η Ευφροσύνη Κ. Λόντου - Δημητρα- κοπούλου για το «ΣΟΥΛΙ»:

Ειν' τα Σουλιώτικα βουνά μ' αγκάθια φι-
τρωμένα,
και πόδι της Αρβανιτάς δεν τάχει πατη-
μένα!
Και του Σουλιού, οι λυγερές πούχουν πε-
ρίσσαι χάρη
αντρειούμενες πολεμούν με όπλο, με λι-
θόρι!

Σεις των πουλιών γλυκιές φωνές
λαλήστε με βάρρος
πως τους λεβέντες του Σουλιού
δεν τους τρομάζει ο χάρος!

Πες τε πως δεν εγγάρισες
το Σούλι τ' είναι τρόμος
κι οι εχθροί για ν' ανεβούν

Κι ο άλλος Κερκυραίος ποιητής Γεράσι-
μος Μαρκοράς (1826 - 1911) στο ποιη-
μάτιο «ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΟΣ ΣΟΥΛΙΩ-
ΤΗΣ» γράφει:

Στην ξενητιά πενθίνω
κατρίδα μου ακριβή-
θ' αφήσω το κορμί
σε χώμα ζένο.

Δείξε μου και την έρημη
την δοξασμένη γη,
με απάτη σπλαχνική
βαρειά μου θέρμη!

Του κάκου αυγή και βράδι
ποθούσα να σε ίδω,
Χριστέ! με τη καημό
Θα πάω στον Άδη!

Ξανογοντας τα μαιρά
του τόπου μας βουνά
θα μου φανεί δροσιά
του χάρου η λάδρα.

Θα λέω πως είναι τότες
που πάλεναν συχνά
με αμέτρητη Τουρκιά
λίγοι Σουλιώτες.

Πως οι βουνοί οι βουνίσιοι θόλοι
βγά νουν πολέμου αχδ,
πως με βρήκε θα πω
Τούρκικο βόλι.

Τα παλληκάρια εκείνα
δα ξανακλάσει ο νούς
που νίκησαν εχθροίς
δίψα και πείνα.

Στο λαβωμένο στήθος
ζείλη θ' ακούσω θερμά,
και ξέπλεκα μαλλιά
και δάκρυα πλήθος.

Θα σε ίδω στη μάχη
στον κίνδυνον ομπρός,
ακλόνητα καθώς
του τόπου οι βράχοι.

Του κάκου! Ερμά, σκοτάδε
έχω στα μάτια εγώ,
Χριστέ! με τη καημό
θα πάω στον Άδη!

H Άννα Παπασάββα - Ντουστα στην
ποιητική τη συλλογή:

«Η ΓΑΛΑΖΙΑ ΜΑΣ ΧΩΡΑ» 6.55. γρά-
φει:
«ΣΟΥΛΙ»

Κει στα βράχια του έρμου Σουλιού
δες, το Κούργκι τ' απάτητο στέκει
τόχει βρει μοναχά αστροπελέκι,
βόλι τούρκου και νέχι πουλού.

Κι αγναντεί τις αητοφωλίες,
τα περήφανα τα Παρασόβλια.
π' απομείναν λιθόρια, πεζούλια
κι αγριωύνει ανήλικες σπηλιές.

Στέκουν δλα βουβά και σεμά
των τρανών σπιτιών τα ερείπια!
Πάει η φύτρα τους! Ως και τα νέπια
τα πέταξαν, από τα γκρεμάνια!
Νάτην των Τζαβέλαιων η αυλή
κι η γωνιά τούτη των Μποτσαράων.
ηγης θυσίας κι αγώνων αράκων,
Το μαράζει το αιώνιο τ' Άλη!

Μα σαν βγάλουν αυθούς οι σμυρτές
και ανήμερα τ' Άπου Δονάτου,
με μιας φεύγ' η μαρφή του θανάτου
κι άκρη σ' άκρη ανέφερουν φωτιές.

Μερμηγκιές οι πιστοί, με σιωπή
προσπερνούν τ' ακριβό μονοπάτι,
και καθάλλα η Τζαβέλαινα στ' ατί^τ
εροβόλαγε σαν αστραλή.

Κι αντηχούντε τραγούδια, ψαλμοί
που σκορπιούνται ως πέρα στα πλάγια
κι ευαδιάζουν λιβάνι και βάγια
την ιρή να θυμίζουν στιγμή.

Μα ο Σαμουήλ κει στο Κούγκι ψηλά
του Εσπερινού κρούει το σήμαντρο πάλι
Φεύγονταν οι ίσκιφι τεφροί γάλι - αγάλι.
Και η δόξα το χώμα Φιλά!...

Ο Συρραϊκώτης Γεώργιος Ζαλοκώστας
(1805 - 1858) στο ποίημά του στις
«ΣΚΙΕΣ ΤΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ» γράφει:

Εν πρώτοις το πινε εξερράγη εις το Σούλι.
Εκεί οι γενναῖοι πατέρες ημῶν
εκράγονταν πάντες με μέγαν θυμόν:
Αλή πασά τρέμε δεν είμεθα δούλοι.

Ολίγ' εις την Κάρφαν και μέσα ολίγοι
Λισσώδη στέλουν των τούρκων σφραγήν.

Κι επλήρουν πτωμάτων την πάτριον γην,
Ενώ η λοιπή της Ελλάδος εσήγα.

Κτυπάτε ανδρείου! Φωναί αμαζόνων
Αντήχουν εις μάχες πυρός μεταξύ,
Κτυπάτε κ' η Χάλδων με ξίφος οζό^τ
Αραιού τας τάξεις μαχίμων γειτόνων,

Σκληρά πλήν το Σούλι εδόμασε πείνη
Ενώ διετέλει εν δοξῇ πολλή,
Και έκτοτε πάλι η πλώθη θολή
Δουλείας αχλός, η προτέρα γαλήνη.

Έχει γράψει πολλά ποιήματα που αναφέρονται στους πρωτόσημους των Σουλιώτων όπως «ΚΛΕΙΣΟΒΑ», «ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩΝ», «ΣΚΙΑΣ ΦΑΛΗΡΟΥ», το μεσοτελειωμένο «ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ», αφιερωμένο στη χήρα του ήρωα ΧΡΥΣΟΥΛΑ που είναι πραγματικό αριστούργημα, κ.ά.

Ο Φαναριώτης ποιητής Παναγιώτης Σούτσος (1806 - 1868) στα «ΑΠΑΝΤΑ» του και σε πολλά ποιήματα του αναφέρει το Σούλι και τους ήρωες Σουλιώτες όπως στα: «ΚΙΘΑΡΑ» στο δράμα: «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ» και άλλου.

Ο χρ. Χρηστοβασίλης στο ποίημα που απάγγειλε στα 100 χρόνια του θανάτου του «ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ» το 1923 (400 δεκαπενταπόλιτοι) γράφει:

Κι είτανε, μες τους αρχηγούς και στους πολεμιστάδες,
δράκος στους δράκους προεστός, λιοντάρι στα λιονταρία,
ήρωας μες τους ήρωες, αντρείος στους αντρείους
γίγαντας μες τους γίγαντες, τιτάνας στους τιτάνες,
σταυραγήτος στους σταυραγητούς, Σουλιώτης στους Σουλιώτες,
και στην πανένδοξη γενιά των Μποτσαρίων δύον,
ο πιο μεγάλος Μποτσαρης, ο πλειό τρανός Σουλιώτης.

Ο Μεσολογγίτης Γεώργιος Λροσίνης (1859 - 1951) που τημήθηκε με το αριστείο γραμμάτων και τεχνών κι ήταν ταχικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών απ' την ίδρυσή της γράφει:

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΜΑ

(απόσπασμα)

Χόδμα τημημένο όπου τόχουν σκάψει
για να δεμελιώσουν είναι Παρθενικά
Χόδμα δοξασμένο, όπου τόχουν βάγει
αίματα στο ΣΟΥΛΙ και στο
Μαραθώνα....

Ο Ζακυνθινός ποιητής και λόγιος Ανδρέας Κάλβος (ή Ιωαννίδης 1792 - 1867) με τις 20 ώρες του στα ελληνικά και τα πιο πολιά έργα του στα ιταλικά, με την ιδιότυπη γλώσσα του γράφει («ΟΔΑΙ» σ. 87).

ΕΙΣ ΣΟΥΛΙ

Α

Φυσάει σφρόδρος δ' άδρας,
Και τὸ δάσος κιμαίνεται:
Τῆς Σελλαιΐδος⁽¹⁾ φάνενος·
Μαχράν έδω, δουκιάνοι,
Μουσικά μέτρα.

Β

Άφροντιστων ποιμένων
Στίχοι δέν είναι, η γάμου,
"Η πανηγυρεΐδντων
Νέων γυναικῶν καὶ ἀνθρώπων,
Μήτη λερέων.

Γ

"Αλλή λαμπρὰ πανήγυρις
Τὴν σῆμαρον ξορτάζεται
Εἰς τὴν Ἐλλάδαν δ' ἄγγελος
Χορεύει τοῦ πολέμου
Δάρνυς μοιράζει.

Δ

Βράχοι ώψηλοι, διαδόντος,
Βουνά τοῦ τετραγύρου,⁽²⁾
'Απὸ σᾶς καταβαίνουσι
Πολλοί καὶ δυνατοί
'Αδάμαται θηρες.

Ε

Κάθε χάρη, χλεύη·
Κάθε καράλι, φάρκι·
Στέφανον ἀπὸ δράχον
Πηδάσου εἰς δράχον φάλλοντες
Πολύμον αἴσημα.

ΣΤ

·Μαχράν καὶ σκοτεινήγ
·Ζωήν τὰ παλληκάρια
·Μισούν δύομιν δέδαντον
·Θίλουν καὶ τάφον Ιντιμον
·'Αγνής δὲ στρέμα.

Οδιας ίδοσνυν συμφένεις
Τ' άρματά τους έβρόντασον
Και τ' ἄντρα... — "Ω, διν ακούω
Πλίτον παρά τὸν ἄντρον
Και τοὺς χαιράρρους.—

'Εσσι οποῦ τρίχεις, πρόσεμεν,
'Ω περιπάτως' εἰπὲ μου,
Και τὶς μὴ οἱ κυνηγήσῃ
Βόλι: τοῦ ἔχθρού, ποῦ ὑπῆγαν
Οἱ αὐτιρροφοὶ οὖν;—

Λείπεις δὲ καιρός· "Αν Εχώ,
Ἐλαρρά τὰ ποδάρια,
Και στρέψος, ἀκολούθη με·
Τρέξι και σὺ μ' ἔμενα·
Μαζ; φεύγεις ή ὥρα;—

Γνωρίω τὴν φωνὴν σου·
"Οδήγησι· — Οἱ βράχοι φεύγουσι
Τόρα όποι τὰ πατήματα
Συχνά, φεύγουν ὅποιοι
Στήλαις και δένδραι.

Τὸν ποταμὸν πλατέα
Νερά, δαΐσια λαγγάδια,
"Εργηκα μονοπάτια,
Δάση, δουνά, χωράρια,
Φεύγουν ὅποιοι,

"Ιδού τὸ Καρπενῆσον"
Αύτοις ἀπὸ τὰ φηλάρια,
"Οπου ἀναμένω, βλέπω
Κρυπτὸν στεφανομένων
Σύνταγμα ἡρώων.

Και ἀντίκρυ τὰ ἀναθέριματα
Τοῦ Όσμάτος μὲ δίχις τάξιν,
Πλήγη χιλιάδας, χιλιάδας
Βλέπω συγκεχυμένων
Πεζῶν και ἵππων.

"Ως εἰς χώραν δορτάζουσαν
Συντρέχεις μὲν δὲ κύριος
Ποιός, κλαγγάς δὲ ὁργάνων,
Φωνάς δὲ ἀνθρώπων χαιρόντων
Ἄκοις και κρότον.

Οδόνται και εἰς τὸ στρατόπεδον
Τῶν βαρδάρων ἀκούεις
Κραυγάς, τύρκανα, κτύπους·
"Ομως ἀπέριμα δὲ θάνατος
Στίχων τοὺς δόλους.

"Ως τόσον τῇς ἡμέρας
Τὸ φῶς ἐγίνηκεν διφαντον·
Τοὺς οὐρανοὺς σκεπάζει
Τὸ φοβερὸν σου κάλυμμα
Ἴσπα νύκτα.

Μητέρα φρονημάτων
"Γήραλην, συνεργή
Ψυχὴν τοιμηροτάτων,
Νόκτα οὐρανία και σύγχρονε
Δικαιοσύνης.

Συχνά ἀπὸ σὲ παιδεύονται
Λαοὶ ἀφρονες, διωτοι·
Συχνά και τῶν τυράνων
"Αλλάζεις τὴν χρυσῆν
Ζώνην εἰς στάκτην.

Τόρα ίδω τὸ πυκνότερον
Σκότος σου χύσαι. "Ανθρωπος
"Ανθρωπον δὲ μὴ δέλεψη,
"Ας μὴ ξανίγη μάτι
Κείρα ωπλισμένην.

Τὸ πνεῦμα παραγμένον
Τῶν ἔχθρων τῇς πατρίδος μου
"Ας πλάστη τοβιρός
Γίγαντας, και δὲ φαντάζεται
Παντοῦ μαχαίρας.

"Ακούω, ἀκούω τὸν θόρυβον
"Ως ἀρχομένης μάχης
Κουφοδροντάτης τοιούτως,
"Ως ἴναντι εἰς τοὺς βράχους
Τρίχυται η θάλασσα.

Δάσος δούσι τοιούτως,
"Οπότε ἀπὸ τὰ σύγνερα
Σκήπτρος τὸ δέρνει δὲντρος'
Σηρά τὰ φύλλα φεύγουσιν
Εἰς τὴν άπρα.

Νά, τῶν πεπλων δὲ κρότος
Προδῆλως τύρα δικούεται·
Νά, πέπτουν μὲς οὐράναι
Βρονταί, πολλά, ἀκροβόλητα
Βόλια θανάτου.

Νά, πανταχοῦ σηκώνονται
Όροι και τῶν κκάντων,
Και τῶν νεκτηρίμενων
Αι φυνάι, τρομηρή
Φρικτή ἀρμονία.

"Ω διγγελοι, δέσοι ἰσάχθηται
Φύλακες τῶν δεκατειν,
Τῇς Σειλαιύδος σώσατε
Τὰ τέκνα και τὸν Μπότσαρη
Διὰ τὴν Ἐλλάδα.

ΚΖ

Πυκναί, πυκναί ὡς δριχλή,
Περύσουν δικ' ἐμπροσθέν μου
Τὸν φυγόν αἱ χιλιάδες
Τὰ χέρια τῶν ἀκόρα
Στάζουσιν αἴρα.

ΚΗ

*Ἀναροι, τὸν Σταυρὸν⁽¹⁾
Ἐχθρὸν ἐπῆραν καὶ ἀγγελος
Τοὺς ἀδηρεῖς τὸ πρόσωπον
Τοὺς λάμπει ἡ καταδίκη,
Ρορραίας τὸ χέρι.

ΚΘ

*Ἔσου ἀνά δεκάδας,
Πετάσουν καὶ τὸν Ἑλλήνον
Τὰ πνεύματα ἔλαρρά
Λατράκουν ὡς οἱ ἀκτίνες
Τοῦ πρώτου ἥλιου.

Λ

Φίρνει Σταυρὸν καὶ βάλι
Οἱ πτερωμένοις ἀγγελος
Ποσὶ τοὺς ἄγρεμονεις
Ψαλλούστες ἀναβάνουσιν
Τηπιρ τὰ νέφη.

ΑΔ

Ψυχαὶ παρτόριν, χαιρετε!
Τὴν ἀρετὴν σας; ἀμποτε
Νά μαρτυρῶ εἰς τὸν κόσμον,
· Και νά φέρω τὴν λόρρα γου
Μί σας νά φάλλω.

(1) Σελλαιίδος. Σελλαιῖς χώρα. Σελλαιοὶ ή Ἐλλοι. Ή εἰ τὸν πρώτον τοῦ δρους Τόμαρος εὐρισκομένη κοιλάς, ἐν ή τῷ πάλαι ὑπέρφετο τὸ μαντεῖον τῆς Διαδόνης. Ή δὴ περιοχή κατόπι τὴν ἀρχαιότητα ἐκλείπει Ἐλλοπία. Μέχρι τοῦ περασμένου αἰώνος συνέχεστο τὸν πολὺ νοτιότερον εὐρισκομένην περιοχὴν τοῦ Σουλιοῦ μὲ τοὺς ἀρχαῖους Σελλοὺς, ὅποτε τὸ 1875 ἐκρυπτήσαν διασκαφών παρὰ τοῦ φιλαρχαῖον Ἐλληνος πολιτεῶν Κ. Καραπάνου ἀνευρύθη ὀριστικά ἡ τοποθεσία τῆς ἀρχαῖος Διαδόνης (Σέλλων).

(2) Τετραχόρων — τὸν τεσσάρων χωρίων ἀπό τὰ δυοῖς ἀπηρτίζετο ἀρχικῶς τὸ Σοῦλι, ἡ κυρίας Μητρόπολης. Λιτό ίδιον: τὸ Σοῦλι, ἡ Κιάφα, ὁ Ἀδριαίος καὶ ἡ Σαμονίδα. Ἐπερα ἐπτά χωρία ἀποκινισθέντα ὦν⁽²⁾ αὐτὸν ἔνισχυν μὲ μαρτητάς τοὺς Σουλιώτας εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν διὰ τὴν διασπόρην τῆς Ουεστερίου τῶν.

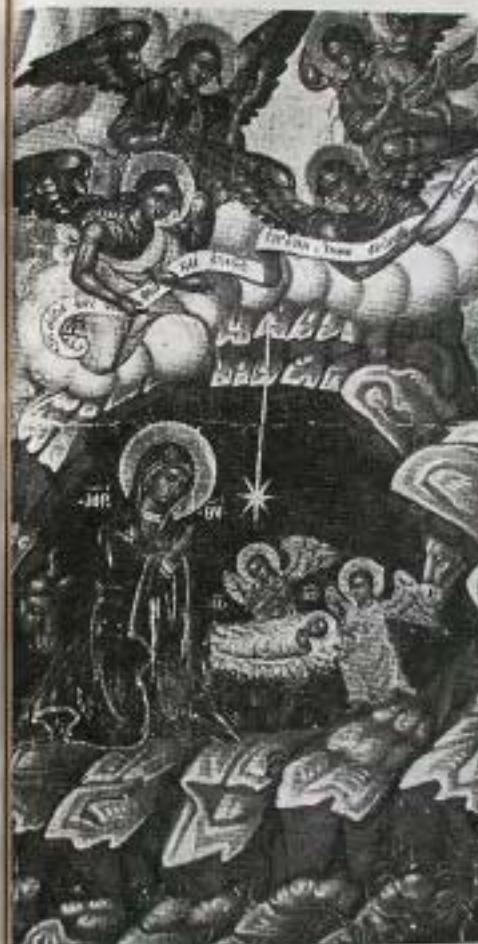
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΗ ΣΤΡΟΦΗΣ

(1) Ἀναροι, τὸν Σταυρὸν ἔχόρων ἐπῆραν. — Οἱ ἐνεργοῦντες ἔξω ἀπὸ κάθε ἥβειον νόμον Ἀγαροί, οἱ καταπλευρούντες ὡς ἔχθρον τοὺς τὸν Σταυρὸν καὶ ὁ ἀγγελος ποὺ ἀσπεγεῖ τὰς φυξίδες τῶν κροτει ρομφαιῶν εἰς τὸ χέρι καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τούς λάμπει ἡ καταδίκη τοὺς.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Γράφει ο Ιερέας Ιωάννης Αλ. Κόλιας

Ο χριστιανικός κόσμος, ανάμεσα τους και ο Ελληνικός, γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα και πάλι. Την πιέρα αυτή, που είναι κατ' εξοχήν πιέρα καινούργια, γεμάτη αγάπη και Ειρήνη. Θα τα γιορτάσουμε, με την βαθειά συναισθηση, καθώς ζούμε σεμα μανιόμενη θυελλά, που απειλεί την ανθρωπότητα με αφραντισμό.

Ηρέ «ο Υιός του Θεού», ο Ιησούς Χριστός, για να εκπληρώνει τις προφητείες, που εκατοντάδες χρόνια πριν διέτυπωσαν οι Προφήτες. Αυτές είναι γραμμένες στην Αγία Γραφή, το μόνο αυθεντικό Βιβλίο.

Ηρέ «Ο Σωτήρας του Κόσμου», για να σκορπίσει το βάλσαμο στις πονημένες καρδιές, να μας δείξει τον δρόμο προς τον Δημιουργό και Πατέρας μας, να μας υποθέτησε, για να πορευθούμε τον δρόμο της αγάπης - Ειρήνης και να γίνουμε άξιοι της αιώνιας χαράς και μακριότητας.

Οι μεγάλοι της γης, με τα κοινωνικά συστήματα, οι φιλοσοφίες της Ανατολής και της Δύσεως και οι καταπληκτικές επιστημονικές και τεχνικές τελεοποήσεις, δεν κατόρθωσαν ούτε το έργο της ειρήνης να προάγουν, ούτε τα κοινωνικά, εθνικά και διαθνή προβλήματα να λύσουν, ούτε την πληγεμένη και αιμοτοποιούμενη ανθρωπότητα εκδηλώσουν.

Δυστυχώς, κόσμος και η ηγεσία του, σ' όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης, άσχετα από το ιδεολογικό χρώμα, έδωξαν από την ατομική, οικογενειακή εθνική ζωή. Εκείνον που κρατά στα χέρια Του την πραγματική «Ειρήνη».

Όλος ο κόσμος λαχταράδει την Ειρήνη» και δεν υπάρχει ειρήνη» η γη μας ποτέ δεν γνώρισε την Ειρήνη. Η ανθρωπότητα μόνο πολέμους, μάχες, συγκρούσεις και ταραχές δοκίμασε.

Σήμερα παρά τις συναντήσεις των ηγετών των υπερβυνάμεων και τα διάφορα σύμφωνα, βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού. Ο κόσμος, που είναι περικυκλωμένος από πλεύρια τείχη φανατισμού και περιστοιχισμένος από ένα σερό ψεύτικους σωτήρες που' πολλά του υπόσχονται χωρίς όμως να είναι σε θέση να κάνουν κάτι το θετικό για να βοηθήσουν, «ζητά σωτήρα», γιατί αισθάνεται απατημένος απ' όλους τους Εθνοσωτήρες.

Στην εποχή μας πια δεν μπορεί να σωσει τον κόσμο από τον όλεθρο και την καταστροφή. Όλοι και όλα τους έχουν αλαγοντεύσει. Έχασαν την εμπιστοσύνη τους από τα παλαιά και νέα συστήματα, τους πλανούς και νέους που κρατούν στα χέρια τους τις υποθέσεις της Οικουμένης.

Στον καιρό μας τα επιτεύγματα του ανθρώπου είναι φανταστικά μεγάλα. Ανθρώποι πάτησαν στη σελήνη και κάνουν ταξίδια στο διάστημα, τη γήμας την καλύπτει ένα βαθύ σκοτάδι, αμάθεια, αγνοια, τυφλωση και προκατάληψη για τα βασικά θέματα του κόσμου.

Ταραγμένη και αναστατωμένη είναι η ανθρωπότητα. Οι πέντε Ήπειροι του πλανήτη μας δίνουν την εντύπωση

υφαιστείου που τινάζει τη λάβα του, που οι άνθρωποι είναι ανίκανοι να πάρουν κάποια κατασταλακτικά ή προστατευτικά μέτρα, οι «μεγάλοι» αλληλούποβλέπονται και αλληλοκατασκοπούνται, αντί να βοηθήσουν για την ειρήνη και την ασφάλεια του κόσμου,... από ένα Γ. Παγκόσμιο πυρινικό πόλεμο.

Οι ατομικές πυρινικές, νετρονικές, ενέργειες και παρενέργειες μπορούν να καταστρέψουν, όπως λένε οι ειδικοί, εκατοντάδες φορές τον πλανήτη μας. Την όμορφη γη μας, τη γη που η αγάπη του Δημιουργού τη στόλισε με τη Θεοκτιστή εικόνα του «Τον άνθρωπο». Και όταν λόγω της απροσεξίας του ανθρώπου διαταράχθηκε με το Θεό, ο Χριστός φρόντισε να την επαναφέρει, με τη γεννησή του και προανάγγειλε: «Αγάπη - Ειρήνη» στο έργο του.

Δεν εννούν να θέσουν το Χριστό, εμπνευστή, Κυβερνήτη και Ειρηνιστή, στον κόσμο. Δεν θέλουν την ειρήνη του κόσμου να την θεμελιώσουν επάνω στις τρισάγιες αρχές του, αρχές αγάπης και δικαιοσύνης. Την ειρήνη την θέλουν, αλλά όχι τον Σωτήρα και Ειρηνολοιδό Κύριο.

Αυτόν, αν ήταν δυνατόν θα μπορούσαν να τον... βγάλουν από τη μέση.

Έτσι επικρατεί το ανατριχιαστικό σύνθημα: «Αν θέλεις ειρήνη παρασκεύαξε πόλεμο». Καθημερινά ξοδεύονται δισεκατομμύρια - τη στιγμή που τόσος και τόσος κόσμος πεινάει και πεθαίνει απ' την πείνα - ενώ τα κράτη της γης έξοπλίζονται με σύγχρονα όπλα, για πολεμική προετοιμασία.

Παρ' αυτήν την τραγική κατάσταση αποτημένοι και αλαγοντεύμένοι οι ανθρώποι ζητούν κάλου κάλου διέδο-

δο. Δυστυχώς λίγοι είναι εκείνοι που στρέφονται τα μάτια τους στον «Ουρανό της Βιβλείου» του οποίου την πρεμια κανένας πόραυλος δεν μπορεί να ταράξει. Απόσωτερη η ανάγκη, για σωτηρία στρέφονται οι λόγοι και ζητούν να δουν το «Αστρο της Βιβλείου», που για χρόνια φροτίζει ψυχές και αφυπνίζει συνειδήσεις.

Αυτό, δεν είναι ένα παραμύθι ή απάτη, όπως ισχυρίζονται οι σοφοί του κόσμου και οι ειρηνιστές, που με κάθε τρόπο προσπαθούν να το γκρεμίσουν. Μα αφού είναι παραμύθι γιατί προσκαθούν τόσο για την εξαφάνισή του;

Αυτά, τα φιλοσοφικά συστήματα που αμφισβήτησαν την πραγματικότητα «του γεγονότος» και με κάθε τρόπο επιδιώκουν να το κλονίσουν χρεωκόπησαν και οι ακόλουθοι τους απαγορεύεινται ζητούν σωτηρία σε άλλους σωτήρες.

Αλλ' ο μόνος Σωτήρας είναι Εκείνος που στάλθηκε από το Θεό για να έλθει να σώσει τον κόσμο από τη σκλαβεία της αμαρτίας και να τον οδηγήσει στην Ουράνεια δόξα.

Στα πρώτα Χριστούγεννα ο Άγιος

λός είπε στους βισκούς: «Μη τρομάζετε. Να, σας φέρω χαρούσουν άγγελα, που θα γεμίσει με χαρά μεγάλη όλον τον κόσμο.... γεννήθηκε τα χάρη σας Σωτήρας και αυτός είναι ο Χριστός».

Καθώς, όμως, οι σκιές απλώνονται σε όλον τον κόσμο και η ανθρωπότητα τυφλή κατρακυλά προς την καταστροφή της, απόμενε μια μεγάλη ελπίδα. Είναι η επιστροφή στο Χριστό.

Την απόφαση αυτή να την πάρουμε αυτές τις ώρες μέρες των Χριστουγέννων. Μην επιτρέψουμε τίποτε άλλο να έρθει μεταξύ μας και της συναντήσεώς μας με το Χριστό.

Όταν γνωρίσουμε το Χριστό τότε και μόνο θα καταλάβουμε το βαθύ νόημα των Χριστουγέννων. Και μόνο τότε θα γιορτάσουμε πραγματικά Χριστούγεννα και όχι υλοτικά, τυπολατρικά, παραδοσιακά, εμπορικά.

Χριστούγεννα θα πει ΧΡΙΣΤΟΣ!

Πρεσβύτερος
Ιωάννης Α. Κόλλιας

Διαδώστε
Τα ΠΡΕΒ. ΧΡΟΝΙΑ γιατί στηρίζονται
αποκλειστικά στους συνδρομητές και φίλους
τους.

ΗΠΕΙΡΟΣ ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΛΛΑΣ

Αν τύχει ποτέ από την ΗΠΕΙΡΟ να περάσεις

θα σκλαβωθείς στις ομορφίες της
ούτε που θα τις ξεχάσεις....

Έχει τόσες πολλές φυσικές καλλονές
αρχαιότητες απ' όλες τις εποχές
Ακρογιαλίες δαντελωτές, λίμνες ζωγραφιστές
και πάντα θα θυμάσαι το χθες....

Στα ΓΙΑΝΝΕΝΑ πρωτεύουσα της ένδοξης ΗΠΕΙΡΟΥ

μπροστά στο μεγαλείο τους ζεχνάς αυτό του ΠΥΡΡΟΥ

Μόνο στη ΛΙΜΝΗ σαν βρεθείς εκεί βουβός
θα μένεις
την ομορφιά θα στοχαστείς αυτής της Κυρδ ΦΡΟΣΥΝΗΣ

Στης ΠΑΡΓΑΣ μέσα στα στενά και στην Η- ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ

κρυστάλλινα χαμηγελά απ' όμορφα κορίτσια...

Ακρογιαλίες πανέμορφες που λάμπουν με μαγεία

Ηταν καθόσουρο

Ο κινηγητής κοιτάζει τον πρωτεΐτη φούτη του έρχεται να δώσει προφορικές τυπωματικές εξέτασεις και βλέπει πως σίναι χλευός κι αμήχανος.

— Μη φοβάσαι παιδί μου, του λέει για να τον ενθαρρύνει. Θα σου κάνω μόνο μια αρωτηση...

— Μάλιστα, κύριε καθηγητά.

— Ποιός είναι εκείνος που γεννήθηκε σ' ένα νησί και λέθανε σ' ένα άλλο νησί αφού υπέρεξε αυτοκράτωρ της Γαλλίας;

— Χι.

Ο καθηγητής γεμάτος καλή θεληση, ελαναλαμβάνει την ερώτηση και

Ανδρέα Καρζή
οι άνθρωποι φιλόξενοι σου παίρνουν την καρδιά...

καλόκαρδοι και με φιλοξενία
Στην αγκαλιά της ΠΡΕΒΕΖΑΣ δύο και μες στην ΑΡΤΑ
τι θα θαυμάσεις ΖΕΝΕ μου μόνο με δύο μάτια

Θα βλέπουν ούτε που θα χορταίνουν...
βαθειά στην οπτασία τους ασφαλειστά θα μένουν...

ΝΙΚΟΠΟΛΗ, ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ, ΖΑΛΟΓΓΟ, πέρασαν αιώνες....

οι θαυμασμοί θα ξεχυθούν Ωκεανού Τυφωνες...

Ηρωικοί της δόξας σας Ελευτεριάς Αγώνες
Λουλουδαγροί απέλειωτοι Ασήμι οι Ελαιώνες...

Τέλος στην ΑΡΤΑ σαν βρεθείς στο θρυλικό ΓΙΟΦΥΡΙ

καμάρωσε πάνω σ' αυτό το πρώτο της στολίδι

Ολόγυρα της θαύμασε Βυζαντινά μνημεία
που κρυφόνται στα καλλή τους δύλα τα μεγαλεία...

προσπλανεί να βοηθήσει τον υπουργό που συνοφριωμένος και με το στόμα ανοιχτό εξακολουθεί να βγάζει άνυρους ήχους. Στο τέλος, μη αντέχοντας άλλο ο καθηγητής, φωνάζει:

— Να πολέσων Βονοπάρτης

Ο φροτητής κάνει μεταβολή και κατευθύνεται προς την έξοδο.

— Στάσου παιδί μου, του λέει ο καθηγητής. Δέν τέλεωσες ακόμα την εξέταση σου. Θα σου κάνω άλλη μια ερώτηση, αφού δεν απαντάσι στην πρώτη.

— Με αυγχωράστε κύριε καθηγητά, λέει ο φροτητής, αλλά νόμισα πως φωνάζατε τον επόμενο εξεταζόμενο.

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Δ. ΜΠΕΤΣΟΥ
σ. Λασκαρίδης

συνέχεια απ' το προηγούμενο

δ) Εκλογή Ιερέων, Επιτρόπων κ Γραμματέων της Εκκλησίας

Μετά τη σύσταση της αδελφότητας συνήρθαν τα μέλη αυτής και εξέλεξαν τους παρακάτω:

26 Ιουλίου 1803: Πρέβεζα

Με δημόσιον προφόντημα εσυνάχθησαν εις τον πάνασπετον Ναόν του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης όλοι οι νεωγραμένοι αδελφοί του αυτού Ναού και με την συνέλευσιν των ευγαίνων Προέδρων δια να κυρώσουν με την ψήφων τους όλα τα κεφάλαια όπου επεργάθησαν όπτησθεν (εννοεί του κανονισμού της αδ/τας) εις το παρόν Βηβλήσιον και σε ταυτό να εκλέξουν τους αναγγενούς εφυμέριους και κυβερνητάδες επητρόπους με την κυνήγ θέλησιν και γνώμην.

Απέρασεν τον νούμερο και ευρέθησαν μπάλαις No: 52: Αλέρασεν η πάρτω διά να κονφωνάρουν τα όπτησθεν κεφάλαια και εβίκαν μπάλες εις το νο: 52.

Απέρασεν υψήφος διά τον εδεσμότατον παλά κυρ Γιωργίου Τέφαν διά εφιμέριος διά διο κοντότερα, τουτόστιν

χρόνους τάσσαρους ος περιέχη το δέκατον κεφάλεον και επίρε μπάλες εις το νο: 52.

Απέρασεν ομίος ψήφοι διά δεύτερον εφημέριον των ενδειμάτωτον παλά κυρ Γεώργιου Κάλον και επίρε μπάλες εις το νο: 4, εις το όχη 4.

Εψιφήθησαν και διά επιτρόποι. Ιωάννης Ρούμπος επίρε εις το νο: 50, εις το όχη 2.

Πάνος Ραυτάκης επίρε εις το νο: 40, εις το όχη 12.

Αθανάσιος Κεφαλάς επίρε εις το νο: 20, εις το όχη 32.

Αναστάσιος Γιαννότης επίρε εις το νο: 22, εις το όχη 30.

Απέρασεν και διάκαντζιλιέρης (γραμματέας δηλ. της εκκλησίας) Δήμος Τζούτζουρας και επίρε εις το νο: μπάλες 34: εις το όχη 18.

Οπότε ολού έμειναν διά επιτρόποι Ιωάννης Ρούμπος και Πάνος Ραυτάκης. Εξεκαθαρίζουν οι συνάθροισης της αδελφότητας ότι παρενάγι πάρτω η μεν και εις το διάστημα των τεσσάρων χρονών οπού να εφωρεύονται οι άνωθεν Ιεροίς κάνειν αναγγέος να μπαλοτά-

ρουν και τον τρίτον εφημέριον και εβρέθισαν εἰς το νε μπάλες 30 εἰς το ὅχη 22.-

Άλλη εκλογή Επιτρόπων.

— 1806, Οκτωβρίου 22, Πρέβεζα με το προφόνημα τρής ακόλουθες Κυριακές κα με το σίμαρα της καμπάνας εσινάχθησαν οι αδελφότης του Ναού και με την συνέλευσι των ευγενών Προδρόμων διά να μπαλοτάρουν τους νέους επιτρόπους και εφημέριους κατά την τάξην και σύτος απέρναγή το νούμερο.

Απέρασεν το νούμερο και ευρέθησαν μπάλες No 57.-

Εψηφίσθησαν διά επιτρόπους με το να επρόβαλε η Δούκισσης ότι να απέραση πάρτων περ μπαλότια διά την εκλογήν των απέρασμένων επιτρόπων εάν αγρικάγη η αδελφότης διά την ξαναστέρσην αυτών, ει δε θέλη μήνουν εκλεγμένη διά νέαν εκλογήν από την αδελφότητα.

Απέρασεν η υψηφορία ευθής και επίραν το νε μπάλες 48, εἰς το ού: 9:-.

Υπάρχει και μια τρίτη εκλογήν, η παρακάτω:

1809: Δεκεμβρίου 26. Πρέβεζα.

Με το να παρήλθεν η νομοθετημένη διορία των δύο χρόνων της επιτροπείας των Επιτρόπων αναγνώστου Παπακώστα κα του Κου Πάνου ραφτάκι του Ναού Αγίου Κων/νου και Ελένης εσινάχθησαν διά την εκλογήν των νέων οι συναδέλφοι της εκκλησίας κα μετριθένται επρέθη ο αριθμός τους εἰς ἀνδρες 32.-

Και επρόβαλαν διά επιτρόπους τους κέτοθεν αδελφούς διά να μείνουν οι δύο, οπού λάβουν περισσότερους ψήφους.

Γεώργιος Φηφῆς έλαβεν εἰς το νε ψήφους 27, εἰς το ού ψήφους 4.-

Μήτζος Κακαμπήνης έλαβεν εἰς το νε όλους τους ψήφους

Αθανάσης Κατουνιότης έλαβεν εἰς το νε ψήφους 16 εἰς το ού 15

Αναγνώστης Μαμάτης έλαβεν εἰς το νε ψήφους 13 εἰς το ού 18

Ωστε οπού έμειναν διά επιτροποι Γεώργιος Φηφῆς κα μήτζος κακαμπήνης, ως ανώτερη των ψήφων και διά κηνής φωνής διά γραμματικός ο τάτζης Θεοδόσης».

Ο παραπάνω γραμματικός ήταν πολύ ολιγογράμματος. Τούτο αποδεικνύεται από τα γραπτά του, που έχει στο ίδιο βιβλίο του Αγίου Κενοταντίνου. Είναι επόμενο στη διάρκεια της θητείας του να έγιναν εκλογές για εφημέριους, επιτρόπους και γραμματέα και να μην μπόρεσε να συντάξει τη σχετική πράξη της εκλογής. Είναι όμως επόμενος και να μην έκαναν νέες εκλογές, λόγω της μεγάλης τυραννίας του Αλή Πασά. Άλλα και μετά τον Αλή (1820) δεν υπάρχει καμιά εκλογή γραμμένη στο παραπάνω βιβλίο του ναού με τον παλιό τρόπο. Δηλαδή μ' αυτόν που άρχισαν και προέβλεπε το καταστατικό της αδελφότητας. Γνωρίζουμε όμως, ότι εκλογές γίνονταν για επιτρόπους σ' όλο το διάστημα της τουκοκρατίας στην Πρέβεζα. Η εκλογή όμως εφημέριων και γραμματέα πρέπει ενωρίς να σταμάτησε, άγνωστο, πάντως, αν τούτο ήττινε με εντολή κάποιου Μητροπολίτη ή οικουμένης.

ε) Η εκκλησία μετέχει στη λόση διαφορών ενωριτών.-

Στη σελίδα 172 του παραπάνω Κα-

θολικού του Αγίου Κων/νου Πρέβεζας είναι καταχωρημένες οι εξής πράξεις:

Πρώτη: «Κόπια εβγαλμένη από το βιβλίον Προσταγμάτων, ευρισκομένου εἰς την καγκελαρίαν του δικανικού βίηματος πρώτης απαιτήσεως.

Πρέβ: ημείς κλ.

Ο αιδεσμιώτατος Παπάς κυρ Γεώργιος Τέφας και ο κυρ Ιωάννης ρούμπος (είχε εκλεγεί το 1803 Επίτροπος του ναού) του κυρίου Αθανασίου θεριογάννη επιτρόποι με επι τωπού επιτροπικήν του συμιουμένην εἰς τας πράξεις του ευγενούς κυρίου Πέτρου Βαλεντίνη αγκαλά και να ηντιμαρήσθησαν με πρότον και δεύτερον πρόστιγμα ταύτης της δικαιοσύνης επάνω εἰς τας αναζητήσεις του τακεινού δημητρίου μαρτόπουλου αφομένο να φερθούν σωματικός επό τόπου εἰς το περιβόλαιον κείμενο εἰς την τοποθεσίαν Κουβέλι οπού ανταπικός εξουσιάζει με τον άνωθεν θεριογάννη δια μέλλωντας τα αποτελέσματα της δικαιοσύνης να έχουν την πρέπουσαν ενέργιαν τους διωρίζομεν τους παναγότη τζατζαρόνι και χρήστο λευκαδίτη πρακτικοί περιβολαραίοι να φερθούν σωματικός επιτόπου εἰς το άνωθεν περιβόλαιον μαρτόπουλου και θεριογάννη και εκεί να θεωρίσουν και επιμελάς να μεράπουν το αυτό περιβόλαιον εἰς δύο διμοια μερίδια ρίκτοντας κλήρους να μείνη ένα του κάθε μέρους. Ούτως θέλει συνεργήσουν συμμώνωτας διποθεν του παρώντος το έργον με βάρος της συνεδήσιος τους εἰς πηνήν κτλ (;) μέλλοντας ο αιθεντικός ἀνθρωπός να ηντιμάρη τους άνωθεν να ευρεθούν παρέων εἰς την μοιραγήν εάν θέλουν αλλοιος θέλει γένει και εἰς την απουσίαν τους κλ.

Εδόθη: 22 Ιουναρίου 1805
Πρέβεζα.

Στη συνέχεια σημειώνουν οι παραπάνω Επίτροποι του Αθ. Θεριογάννη το αποτέλεσμα των διορισμένων πρωτογονωμόνων ως εξής:

«Πρώτη Φευρουναρίου ανέρερεν ο χρήστος της Πηγής η πράξη (;) του κριτιρίου δι ηντιμάρησεν το άνωθεν πρόστιγμα των άνωθεν Χρήστου Λιουκαδίτη και παναγιώτη τζατζαρόνη, διωρίσμενοι ημείς οι κάτοθεν υπογεγραμμένοι με το παρόν εβδόμαδιον κοντράτο ως όπισθεν διά να πάμε να χωρίσωμεν και μοιράσωμεν εκ νέου το περιβόλαιον οπού ο δημητρής μαρτόπουλος αμπετάρησεν κείμενο εἰς ταύτην την περιοχήν την πέρα μεριά εἰς ονομασίαν Κουβέλι σωματικός εφέρθημεν εἰς αυτό και επιμέλης επεριπάτησαν και εθεώρησαν εἰς όλα του τα μέρη και το εχόρτουν εἰς διούμοια μερίδια με κλήρους το μερικόν του μαρτόπουλου έπεσε το μέρος περισσόκο οπού αινιγρεύεται με χωράφι καλογερικό (;) με δένδρα κάθε λογής γένος δενδρικόν ενενήντα διώ: No: 91: και το μερικόν αδελφών κυρίων θεριογάννη με κλήρον έπεσε το σύνορον στράτα οπού να ήναι μαστρό τρεμοντάνα με κάθε λογής γένος δενδρικόν ενενήντα διώ: No: 92: και αυτό οπού εκπράξαμεν με δέλην την πράξιν και με' όρκος εἰς την αυτήν μοραδίδιν και υποφαίνενται: Νικόλας Ρένζος βεβαιώνων διά τον χρήστο κεβαδία αναχωρητής λεγόμενος λευκαδίτης μην εξεύρεντας αυτός να γράψει ως λέγει. Γιάννης νταμαντης ζαλογγίτης καγκελάριος».

(Υπογραφή) Διαμάντης Ζαλογγίτης καγκελάριος.-

στ). Η ανέγερση νέου ναού στην
ίδια θέση.

Η ανέγερση απέγεντι του δημόσιου δρόμου το 1848 του «Γενί τζαμί» (Νέου Τζαμιού) από τον Πρεβέζανο Αχμέτ Ντίνο Πασά, άλλοτε μεγάλο βέζυρη του Σουλτάνου, στο χώρο του άλλοτε Εντεκού Διοικητήριου της Πρέβεζας⁸, απότελεσ πρόκληση για τους ενορίτες του Αγίου Κωνσταντίνου και Θέλμουν να χτίσουν κε αυτοί μια εκκλησία εφάμιλη του τζαμιού. Αυτό το υποθέτουμε, γιατί η επιθυμία τους γεννήθηκε ύστερ⁹ από 4 χρόνια αφότου χτίστηκε το Γενί τζαμί. Στο Καθολικό του ναού βλέπουμε συχνές επισκεψές της παλιάς εκκλησίας, ποτέ όμως δε γράφτηκε κάτι για την ακαταλλόλιτη της ή την ανεπάρκειά της από πλευράς χώρου.

Στο ίδιο αυτό βιβλίο δε βλέπουμε σημειουμένη την απόφευξη που ασφαλώς πήρε κάποια γενική συνέλευση των ενορίτων, παρά μόνο τον κατάλογο των πρώτων συνδρομητών του ναού για την ανέγερση του. Γράψει αυτός τα εξής:

«Κατάλογος των Συνδρομητών επί της εκ θεμελίων του Ιερού Ναού επ' ονόματι των αγίων κωνσταντίνου και Ελένης ανακανίστασις, γενομένης δια Αυτοκρατορικής διαταγής (φερμανίου), βασιλεύοντας του φιλόλαού Αβδούλ Μετζίτ χαν, και Αρχιχρατείοντος του Μητροπολίτου κ. Σωφρονίου, εν έτη 1852 (και ολογράφως μηνί Νοεμβρίου, επί της Επιτροπείας Παναγιώτου Χου Μαμάτη, Ιωάννου Δ. Τζούτζουρα και Παναγ. Αθ. Κατουνιώτη, επί τη παρεμποδίση δε των Αρχών οικοδομής, διτε δήθεν ούτος έγινε υπεράνω των ορίων των εν

τη διαταγή, ο Πρόδενος της Μεγάλης Βρετανίας κ. Σμιθ Σίδνει Σάνδερτης κατά την 12/24 Μαΐου 1853 τρίσ, ημέραν εορτής Βικτορίας, Βασιλίσσης της Αγγλίας, εξαπέστειλε τους κτίστας και αποτελείωσαν τους ελλείποντας τοιούς.

Εν Πρεβέζη τη 2/13 Σεπτεμβρίου 1853 πενήντα τρία.

Παναγιώτης Χ. Μαμάτης Επίτροπος (οι και γράψας αυτά. Η διακίστωση από το γρ. χαρακτήρα του Ιωάννης Δ. Τζούτζουρας, Επίτροπος. Παναγιώτης Αθ. Κατουνιώτης, επίτροπος) Ακολουθεί ο κατάλογος των συνδρομητών. Όμως πρέπει να πούμε ότι τα παραπάνω καταχωρίθηκαν στο βιβλίο όταν τελείωσε η λιθοδομή του ναού, που συνάντησε, περί το τέλος της, τα εμπόδια των Τουρκικών Αρχών της Πρέβεζας, με πρόφαση ότι το ύψος των τοίχων της είναι μαγαλύτερο από εκείνο που δρίζε το φριμάνι του σουλτάνου η άρεια ανέγερσης θα λέγαμε σήμερα, η οποία χρειαζόταν πάντοτε όταν οι Χριστιανοί ήθελαν να χτίσουν ναό ή σχολείο. Και πριν παραθέσουμε τα ονόματα του καταλόγου, θα πρέπει να πούμε ότι οι ενορίτες θα παρακινήθηκαν ασφαλώς και από τον Μητροπολίτη τους Σωφρόνιο, την περίοδο του οποίου (1848 - 1864) πολλοί νέοι ναοί χτίστηκαν, άλλοι επισκευάστηκαν και άλλοι αγιογραφήθηκαν. Το αναφέρουν οι κτιτορικές τους ή αγιογραφικές τους επιγραφές¹⁰. Γραφείδες ο παραπάνω κατάλογος.

«Οι Συνδρμηταί, οίτινες και θέλουν είναι μέλη της αδελφότητος, τα ονόματα των οποίων μετά της οικογενείας των θέλει μνημονεύεσθε (αντι - οθαί) τν

τω Ναώ υπό των ευλαβών μερών αιώνιως εις την αγίαν Πρόθεσιν.

1.0 εις Κορφούς κ. Δημήτριος Κ. Πριόβολος, δια των Καραμάνη και Μαμάτη, από Τριέστη εξαπέστειλε την εις την πρόσοψιν Εκκλησίας Μαρμάρινον Πύλην.

1.0 εις Κορφούς κ. Δημήτριος Κ. Πριόβολος, δια των Καραμάνη και Μαμάτη, από Τριέστη εξαπέστειλε την εις την πρόσοψιν Εκκλησίας Μαρμάρινον Πύλην.

1.0 εις Τριέστιον. κ. Νικόλαος Μοροζίνης δια των ιδίων καραμάνη και Μαμάτη εις μετρητά φιορίνια πενήντα Γρ. 500

1.0 εις Κέρκυραν κ. Ιωάννης Αθ. Κεφαλάς (δια των ιδίων Καραμάνη και Μαμάτη είκοσι τέσσερα (24) φιορίνια Γρ. 480

1.0 εις Μάλταν κ. Χρίστος Δαυλής, δια του κ. Κεφαλά, και δια των ιδίων Καραμάνη και Μαμάτη τάληρα 24 (και ολογρ.) Γρ. 96

1.0 εις Κορφούς Κος Παναγιώτης Κρεμμόδας, δια των Καραμ. και Μαμ. ταλ. 10 Γρ. 240

1.0 κ. Σωτήριος α. Κανέλος, όστις έδωκεν εν κυπαρίσι, το οποίον και εδόθη γρεντιά εις την σκεπήν εκκλησίας, εκτιμούμενον ως έγγιστα Γρ. 140

1.0 Αρχ/της Σωφρόνιος Χρηστίδης Προκονήσιος, δια των κ. Σ. Καραμάνη και Π. Μαμάτη Γρ. 150.

1. Σπυρίδων Καραμάνης Γρ. 250
1. Ανδρέας Κονεμένος Γρ. 150
1. Αθανάσιος Αθανασιάδης Γρ. 150

1. Κώστας Κακαμπίνης Γρ. 100
1. Ανδρέας Δεσούλας Πάντζας Γρ. 111

1. Παν/της και Καν/νος χου Μαμάτης Γρ. 300
Ιωάννης Τζούτζουρας Γρ. 111

Πέτρος κοψιδάς Γρ. 50
Αναστάσιος Μιχάλης και υπό, δι ιδίων εξόδων να κάμοισιν τα τρία δεσμοτοικά, δηλ. την εικόνα του Ιησού Χριστού της Θεοτόκου και του Προδρόμου.

Δημήτριος Τριανταφόλης Γρ. 80
Ιωάννης Δ. Κενέλλος Γρ. 100
Χαρίσις ντότης 100 Κώστας ζυγούρας 30

Δημήτριος Κονκουρής 100 Παν.
Αθ. Καστυνιώτης 50

Γεώργιος Αθ. Μιχάλις 60 Ακοστόλης Ταρονάς 100
Βασίλης Ρουκλής Γρ. 100
Ανδρέας Κριτικός, κοριά της Γρ. 50
Ιωάννης Αθανασιάδης Γρ. 30

Γεώργιος Βενετζένος Γρ. 50
Γεώργιος Σ. Τσατέρης Γρ. 111
Δημήτριος Καλατζής Γρ. 100

Δημήτριος Ι. Μπιδούσις Γρ. 24
Δημήτριος Βρυδόνης Γρ. 100
Βασίλης Ιερεύς Δεβάρης Γρ. 40
Ανανίας Ιερομόναχος, Ηγούμενος τον αγιον αποστόλων

μια αγία.... (Ι. λ. δυσαν.)
Ιωάννης Ιερεύς, ο Σακελλάριος Γρ. 30

Παρθένος Ιερεύς Ζυγγούλης Γρ. 50
Νικόλαος Κ. Αθανασίου, από Ιωάν. Γρ. 200

Ηγούμενος Ζαλογγήτης (πνευματικός)
Γρ. 60

Αναστάσιος Κ. Καραντζούλας Γρ. 40
Δημήτριος Μηχάλης Γρ. 50
Γεώργιος Μπουραζάνης Γρ. 50

Ιωάννης και Γεώργης Χαραλάμπους περετούλης Γρ. 25:20
Ζώης κατουνιώτη Γρ. 25:20

Νικόλας Γενοβέλης ή δαυλής Γρ. 40
 Μάρκος Φλαμπουριάρης Γρ. 50
 Ηλίας Κρητικός Γρ. 50
 Βασίλειος Καρέλης μεντζ. 4 Γρ. 50
 Αδελφός (?) Βαρζέλης Γρ. 200
 Γεώργιος Δελπύπασης, εξ' Αρτης διά του δήμου Αλέπαντου και Σπυρ. Βλάχου, δεχθέντων να φέρωσι από Μάλταν τα αγκωνάρια διά την τροσίδα (Κορνίζα) του Ναού διά χρημάτων του αυτού Δελημπαση.
 Νικόλαος Γεώργ. Σταμουλάκης (Μπατζούλας) Γρ. 50
 Βασίλειος Μπακατάζης Γρ. 100
 απόστολος Χ. Μώρος Γρ. 40
 Ζώης Θεοφύλακτος, ψάλτης δυο μηναίους αυτού μισθούς Ιωάννης Τάλαρος Γρ. 70
 Λάμπρος Αθ. ραπτάκης Γρ. 76:20
 Γεώργιος κοντογάνης έδωσεν Γρ. 40
 Ευάγγελος Ιων. Δημουλίτζας Γρ. 40
 Χαράλαμπος Γ. Μαζαμόρτος Γρ. 40
 Νικόλαος Βασιλείου, φορναρης Γρ. 51
 Σωτήριος Κεραποθής Γρ. 40
 Βασίλειος Δρακούσης Γρ. 25:20
 31 Αυγούστου 1855 σημειώσις....»
 (Κάτω απ' αυτή σημειώνεται το σύνολο των μέχρι τότε εισφορών Γρ. 5560)
 Ο κατάλογος των συνδρομητών ανεγίζεται:
 «Βασίλειος λαζανάς Γρ. 25:20
 Z. Δ/ριού Χρήστος Κρητικόπουλος αγαπητός 111
 27 Φεβρ. 1856, Δημήτρ. Θεμελής - Τζακαλότος Γρ. 111
 18 Μαρτίου Αθ. I. Αυγερινός Γρ. 21:20
 Περικλής Σταύρος, Ιατρός εκ Λευκάδος 96 Ανυστάσιος και αδελφοί Σωμεώνος Καλού Γρ. 60
 Η ενταύθι εκκλησία του αγ. Νικολέου

μίαν Αγίαν Τράπεζαν της εκκλησίας της κατεδαφισθείσης του παλαιού αγίου Νικολάου διά των επιτρόπων της κ. Αθ. Αθανασιάδη και Νικολάου Γιακουμή, δύρον 5 Απριλίου Νικόλαος Δαμιλάς γρ. 500 Θεόδωρος Αναγνώστου Μαμμάτης Γρ. 100 29 Απριλ. Δημήτριος Ευσταθίου Λαγός 52, 7 Ιουν. Βασίλειος Α. Αθανασόπουλος 50 Ιωάννης λέπας με ανιψιδια του 26, μαστροθανάσης κτίστης από κόνιτσα, εδούλευσεν δυο ημερομήσια εις τον ναόν άνευ πληρώματος.
 Θεόδωρος φηφής 50 Δημήτριος Σαλιαδίνος πενήντα Γρ. 50
 Γιωργάκης Καπελέτος 50 Έτος 1856,
 Δεκεμβρίου 31 Γρ. Γρ. 6372:20
 1857 Δημήτριος (Ι. λ. δυσαν.) 26, 14 Ιουν.
 Βασιλ. Μιχ. Ρένζος Γρ. 57:20
 2 Φεβρουαρ. Θεόδωρος Μαγκλάρας 57:20, 27 Φεβρ. Βασιλ. Ν. Κωνσταντίνου από διάβασμα Γρ. 22
 Στράτος ρεμενζάς 22, Θωμάς Κουσουρής μίαν πλάκαν.
 Ελένη, συμβία Χρ. Μαμμάτη διά εξόδων της θέλει αγιογραφήσει την αγίαν Πρόθεσιν, όπου θέλουν καταγραφεί και τα ανωτέρω συνόματα διά μνημόσυνον.
 Την 31 Μαρτίου 1858 όλοι οι ανωτέρω συνδρομές έγιναν επί της επιτροπής Παν. Χ. Μαμμάτη, Ιωάν. Δ. Τζούτζουρα και Παν. Αθ. Κατουνιώτη και επεράθησαν εις φύλλα 10/20 του παρόντος. 1858 Ιουνίου 9. Συνέχεια νέων συνδρομών επί της Επιτροπείας Σπυρ. Μηχάλη, Δ. Κονκουρή και Σ. Τζατέρη. Ο Δ. Κονκουρής μετά 45 ημέρες παραιτήθηκε.
 Νικόλαος Σταυρούλατος εκ Λευκάδος 50,
 Χριστός Ιων. Αυγερινός κι αδελφία 25
 Χρήστος (Ι. λ. δυσ.) 30, Κων/νος Κό-

μνας εκ συράκου προς μνημόσυνον της αποβιωσάστης ανηψιάς του Καλόπης, θέλωντας να κάμη αφέρωμα τι, έδωσε Φ. 20 Γρ. 560 Ευστάθιος Γραμμενιάτης Γρ. 26

1864 Πρέβεζα Μαΐου 21, εξακολουθούν αι συνδρομαί των καταγραφών νέων Αδελφών επί της Επιτροπείας Κων. Χου Μαμμάτη, Αργύρη Δημουλίτζα και Χρ. Μπάλκου.
 Κώστας Κολοβός μια λίρα αγγλ. Γρ. 103 γεώργιος, μπουραζάνης αφέρωσεν εν 14 Ιουλίου 1864. Δημ. Κάφυρης Γρ. 150. Ιουν. Χασάπης Γρ. 103
 1 Φευρ. 1866 εξήντα έξι.

3. Για την καμπάνα της εκκλησίας συνδρομές (σελ. καθολικού 41) καί άλλων αντικειμένων.

«1872, Μαΐου 31. Σημείωσις από 5 Φευρ. καταλόγου των Συνδρομητών διά την πρόβλεψιν του από Βενετία κώκινος ως εις σελ. 24 τούτου και εις σελ. 88 Ταμ. Βου προσκολληθέντος του καταλόγου ως και της από Βενετίας φατούρας εις το τέλος του βιβλίου:

Η Α. Εξ. κ. Γ. Κονεμένος Βένης Γρ. 250
 Η Πανευγενεστάτη κ. Σεβαστή, Σύζυγός του Γρ. 250
 Οι κ. Ν. και Σ. Βαρζέλης διά του κ. Απ. Βαρζέλη Γρ. 250
 Ο Εξ. Κος Σ. Δ. Κάφυρης και η πεθερά του Αγγ. Αλ.
 Βεγήλ Γρ. 170
 Η κ. Διαμάντε Σπ. Καραμάνη Γρ. 100
 Ο κ. Δημ. Αν. Γερογιάννης Γρ. 100
 Η κ. Λουκία Σ. Χασάπη Γρ. 100
 Οι κ. Παν. και Κων. Χρ. Μαμμάτης Γρ. 150
 Ο κ. Ηλίας Κρητικός Γρ. 150

Ο κ. Αργ. Κ. Δημουλίτζας Γρ. 50
 Ο κ. Χρ. Μπάλκος Γρ. 60
 Ο κ. Δημ. Κονκουρής Γρ. 60
 Ο κ. Γ. Σ. Τζατέρης Γρ. 50
 Ο κ. Γ. Αθ. Μιχάλης Γρ. 25
 Ο κ. Σπ. Ρούμπος Γρ. 50
 Ο κ. Δημ. Μπιοδουνάς Γρ. 50
 Ο κ. Γ. Μπερετούλης Γρ. 30
 (συνεχίζεται)

Ακολουθούν συνόματα άλλων 15 περίπου Πρεβέζων για την καμπάνα του ναού. Στη συνέχεια υπάρχουν και άλλοι μικροδρομητές στο ναό με χρήματα, ωρά σκευή και άμφια. Αναφέρονται τους δερητές αξιόλογων ποσών ή ειδών:

Το Μάρτη του 1876 ο Γεώργιος Τακόπουλος, Πελοποννήσιος, υποδηματοποιός, αφέρωσε ένα ρολόγι τοίχου, αξίας μιας αγγλ. λίρας, που κουρτιζόταν κάθε 48 ώρες. Ο Στράτος Μπουραζάνης εδώρησε ένα ασημοζώναρο, για να φοράει ο ιερέας, που λειτουργεί. Οι στολές των ιερέων, που λειτουργούσαν, ανήκαν τότε στην εκκλησία. Τα παιδιά του Κ. Φλώρου (Δημήτριος και Θωμάς) εδώρησαν ένα δισκολότητο, ένα αστερίσκο, μια λόγχη και μια λαβίδα, που αγόρασαν στην Τεργέστη αντί 40 φορίων (γρ. 40. 12 - 48 περίπου). Λίγα χρόνια αργότερα ο πρώτος παραπάνω Φλώρος εδώρησε και ένα όγκο διάκονον. Τον Οκτώβριον του 1891 για την κατασκευή της εικόνας του Παντοκράτορα από τον Πρεβέζανον αγιογράφον Αθανάσιο Καραντζούλα έδωσεν 19 ευρίτες το μισό περίπου χρ. ποσό (γράσ. 336).

Στη συνέχεια υπάρχει καταχωριμένη μια διωρήτηρα επιστολή του Γεωργ. Κονεμένου, με την οποία δωρίζει η σύζυγός του στο ναό μια στολή ιερατί-

κή. Γράφει η επιστολή: «Πρέβεζα 20 Μαΐου 1893. Προς τούς κυρίους Επιτρόπους του Αγίου Κων/νου. Η εκλεμπροτάτη Κυρία Σεβαστή Γεωργίου Κονέμενου αφιεροί εις την εκκλησίαν του Αγ. Κων/νου νέαν ολόκληρον Ιερατικήν ενδυμασίαν εκ μετάξης και χρυσού, την οποίαν ενδυμασίαν επιθυμεί να μεταχειρίζεται ο Ιερουργών Ιερές εις τας επισήμους εορτάς ... Κανεμένος».

η. Η Κατασκευή του τέμπλου, αγιογράφικών κ. άλλων αναγκαίων.

Το τέμπλον του ναού έγινε την άνοιξη του 1866. Αναγράφονται στη σελίδα 10 του «Καθολικού». Μεταξύ των συνδρομητών για το τέμπλο αναγράφονται και 4 ενορίτες που δεσπόζουν από ενα κυλαρίσι. Τον εκόμενο χρόνο φέρνουν από την Ζάκυνθο έναν εξόχον τεχνίτην τον Παναγιώτη Προσαλέντην και κατασκευάζει φορητές και μη εικόνες στο ναό, που μέχρι σήμερα σώζονται, ε με τεχνοτροπία δυτική (Επτανησιακή καλύτερα). Για να ανταποκριθούν στη δακάνη οι Επίτροποι κατέβουν στους ενορίτες. Τα χριστούγεννα του 1867 διάβασαν στο εκκλησιασμα την παρακάτω ανακοίνωση ... Αδελφοί ενορίται.

Τινές των ενορίτων Αδελφών. Βλέποντες έξοδα, τα οποία έγιναν και γίνονται εις καλλοκοσμόν της Εκκλησίας, μας επρότειναν την συνδρομήν των και βέβαια δια ν εξακολουθήσει ο αναγκαίος καλοκοσμός εις την εκκλησίαν μας, τώρα που έχομεν τον κατάλληλον τεχνίτην (εννοούν τον Προσαλέντην, ο οποίος ζήτιαξε και τα ξύλινα μερι του τέμπλου) αποτείται και η ίδικη

μας συνδρομή. Όποιος λοιπόν εξ ημών των ενορητών ευαρεστήται να συνδράμη την εκκλησίαν όταν θέλει, ας έλθει προς ημάς να δώσει σημείωσιν του ονόματός του, δια ν τον καταχωρίσωμεν εις τα βιβλία της Εκκλησίας...»

Στη συνέχεια υπάρχουν σημάτα 14 Πρεβέζανων, που εισέφεραν 919 γρόσια. Δυο απ' αυτούς (οι Αργ. Δημολίτας και Γ. Ξ. Τσατέρης) κατασκεύασαν με χρήματά τους τις εικόνες του Ειαγγελισμού και της Υπαλαντής (αντίστοιχα).

Ο ίδιος παραπάνω καλλιτέχνης (ξυλογλύππης και ςωγράφος) Π. Προσαλέντης κατασκεύασε τον Απρίλη του 1873 και το νέο επιτάφιο του ναού, αντί 440 Γρ. περίπου.

Το άνω μέρος του τέμπλου χρύσωσε ο Πρεβέζανος αγιογράφος Αθ. Καρατζούλας (1870) το δε υπόλοιπο οι από τη Μάλτα καταγόμενοι τεχνίτες Κλαύδιος Μπούρτζης και τα παιδιά του Φουρτουνάτος, Ιωσήφ και Εμμανουήλ (Δητικό δόγματος) από 1/10/1874 μέχι 8/4/75. Οι ίδιοι χρύσωσαν και τα Άιμβανα και Επιτάφιο. Έκαναν δε και άλλα εργα εσωτερικού καλλωπισμού. Για τα χριστώματα παραπάνω έφεραν 1 χιλιάδα χρυσάρι από την Κέρκυρα, 6 χιλ. από τη Βενετία και 4 από την Τεργέστη. Δε γνωρίζουμε το βάρος της χιλιάδας, αλλά μόνο την αξία της (γρ. 153 περίπου).

Τον Ιούνιο του 1855 έγιναν τα στασίδια και το πάτωμα του γυναικείου. Το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου έγινε το γταύβανι. Το Φεβρουάριο του 1858 στρώθηκαν, τα δάκεδα με πλάκες Παξών, εκτός από το δάκεδο του Ιερού, που έγι-

νε αργότερα. Σημειώνεται ότι μια πλάκα με το δικέφαλο αετό τοποθετήθηκε στο μέσο του Κυρίως Ναού με επιγραφή «ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ». Δε γνωρίζουμε το λόγο, που τους έκανε να σκαλίσουν αυτό το όνομα. Το Ιερό στρώθηκε το 1859.

Στη σελίδα 18 του Καθολικού αναγράφονται ότι τούβλα έφεραν από το Λιβύρνο και όσο έλειψαν τα αφάρεσαν από ερείπια της Νικόλης. Τα αγκυνάρια των τοίχων και των θωρών έφεραν από τη Μάλτα.

Για την ανακαίνιση παλιών εικόνων (επιχρισώματα) χρησιμοποιήθηκε και ο ιερέας Παπακοσμάς Γκαβανής.

Τέλος τα εγκαίνια του ναού έκανε ο Μητροπολίτης Αρτας Σωφρόνιος, αρχές του Μάρτη του 1856, για τα οποία δαπανήθηκαν 995 γρόσια. Απ' αυτά τα 580 περίπου πήρε ο Μητρ/ης και η συνδεσία του.

Τότε τοποθετήθηκε και η απέξω του ναού και πάνω από την κεντρική πόρτα του με μαρμάρινη επιγραφή, που κατασκεύασαν στην Αθήνα, με τη φροντίδα του Αναστασίου Καλού, Δ/ντη Ασυνομίας, γιού του τέως δασκάλου της Θεοφ. Σχολής Συμεών Καλού, από τη Λευκάδα. Στοίχισ 93 δραχμές και δύο τάλληρα για τη μεταφορά. Ήτοι Γρ. 400

Η επιγραφή αυτή γράφει τα παρακάτω: «ΘΕΩΡ ΥΨΙΣΤΩ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ Ο ΝΑΟΣ ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΗΚΕΝ, ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΝ ΕΤΕΙ ΑΡΙΒ, ΑΝΕΚΑΙΝΙΣΘΗ ΕΝ ΕΤΕΙ ΑΡΙΒ, ΕΥΔΟΚΙΑ ΜΕΝ ΤΟΥ ΚΛΕΙΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΣΟΥΛΤΑΝ Α-

ΒΔΟΥΛ ΜΕΝΤΖΙΤ ΧΑΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΟΥ, ΑΡΧΙΕΠΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΟΝΤΩΝ ΤΝΩ ΦΙΛΟΚΑΛΩΝ ΠΑΝΑΓ. Χου ΜΑΜΜΑΤ, ΙΩ. Δ. ΤΖΟΥΤΖΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓ. ΑΘ. ΚΑΤΟΥΝΙΩΤΗ — ΔΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΠΟΛΥΑΡΙΘΜΟΥ, ΕΚ ΤΕ ΤΩΝ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΠΡΟΕΩΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ» (Βλέπε σελ. 8, 3ου φύλλου Καθολικού της Εκκλησίας).

Πράγματι της επιγραφής αυτής ξενίζουν κάθε Ορθόδοξο Χριστιανικό και Έλληνα διον ονόματα. Τα ονόματα του επερδόξου Αγγέλου Προέδρου Σάνδερ και του σουλτάνου Αβδούλ Μετζίτ αλλόθρησκου και ηγεμόνα χώρας που καταδυνήστεις αιώνες το Ελληνικό γένος. Οι πληροφορίες δώμας, που μας δίνει το Καθολικό του ναού, δικαιολογούν την αναγραφή αυτή.

Τις 16 Απρίλ. 1851 οι Εκπρόποτες του Αγ. Κων/νου πλήρωσαν για την έκδοση του σχετικού οφιμανίου εδώ μεν 400 γρόσια και συνέχεια στην Υψηλή Πύλη (Κων/λη) 950 γρόσια. Σύνολο 1350 γρόσια (βλέπε γ' αυτό σελ. 17 καθολικού).

Οι Τούρκοι επέτρεψαν στους χριστιανούς να χτίσουν ναούς με μικρό υψος, το οποίο καθόριζεν επακριβώς στις διάβεις τους. Οι Χριστιανοί, επειδή το μικρό υψος τους εμπόδιζε κύρια για την εσωτερική διακόσμηση του ναού, έσκαψαν το δάπεδο κάτω από την επιφάνεια του εδάφους και έδιναν εσωτερικά μόνο, το πλατιότερό υψος. Οι Εκπρόποτες του Αγ. Κων/νου Πρέβεζας δεν έκαναν αυτό. Γέμισαν το σκαμμένο δάπεδο του καλιού ναού με μπάζα και το ανα-

Οι Επίτροποι

Παν. Χ. Μαματάης, Ιω. Δ. Τζούτζουρας, Παν. Αθ. κατουνιώτης.

Στη συνέχεια υπάρχει καταχωριμένη και η απάντηση του Μητροπολίτη Σεφερόνιου.

«Κύριοι

κράς ναούς, έθνα επί των τελειοποιηθή πανιερώτητά σας και η τοπική διοίκησης εἰς την αυτόθι (Ι. λ. δυσαν.) φέρως συνεννοηθήτε, παρέλειψες όμως, σήμερον ο διοικητής Χουστιναγάς εξαπέστειλε τον Ρισάτ (;) μπουλούμπασην και μας ειδοποίησε διὰ να παύσωμεν τους κτίστας, και να έλθωμεν εἰς αντάμωσιν του. Οπως γνωρίζομεν (;) ότι χθες εἰς τας ώρας ένδεκα ο διοικητής μετά του Καδή και του Γιαντζή, καϊμακάμη, μετέβησαν εἰς την εκκλησίαν, χωρίς να είμεθα και ημεῖς εκείσε, ως μη λαβόντες είδησιν, και αυτοί κατεμέτρησαν και το ύψος των δύο τελειωθέντων πλευρών ευρέθη περισσότερον από τον όρον του εν τω αυτοκρατορικών φερμάνη πήχην μίαν. Ήμεῖς δε τωφερής και το θεμέλιον είναι πολὺ εἰς το φαινόμενον και ότι εάν η διαφορά αύτη θεωρηθή το περιπλέον αυτό δεν θέλει ούτε είναι μισή πήχη, προσθέσαντες ότι αν το ύψος εύρουν μεν ανώτερον, εύρουν όμως το μάκρος πολὺ μικρότερον από τον όρον του φιρμανίου και εἰς τούτο επιμείναμεν θεωρούντες μάλιστα τακτικά το μέτρημα ύψος να γενή από το κατώφλιον της θύρας· εἰς δόλας ταύτας τας παρατηρήσεις μας εδέχθη ο διοικητής να κάμη ἐκθεσιν εἰς τον αυτόθι Καϊμακάμην, και ταύτα προς πληροφορίαν σας. μην αμφιβάλλοντες ότι, ως κυριάρχης και εκκλησιάρχης συμφώνως με την δύναμιν, την, οκούν έχετε κεκτημένην υπό της εκλαιμπρότητος του κραταιτάτου και φιλολόγου βασιλέως Σουλτάν Μετζίδ Χαν φέρνη μας, του διηνεκώς παρέχοντος εἰς το πιστόν υπήκοον του απερίοντος αγαθοποίας, και επιθυμούντος να μην γίνεται παρεμπόδισις ποσώς προ πάντων

Πανιερώτατε τοιαύτα είναι τα διατρέξαντα διὰ την παρεμπόδισιν της εκκλησίας και τα οποία λαμβάνοντες γνώσιν ελπίζομεν ότι θέλετε καταβάλλει πάσαν προσπάθειαν διὰ να (2 λ. δυσαν.), αληθώς θέαρεστον του Χριστιανικού ποιμανίου σας, το οποίο αν μεν μείνει ανεκτέλεστον ότι τούτου (Ι. λ. δυσαν.) μη δυναμένου επί τη προφάσει μιας πήχεως ύψος να αποτελείσῃ Νάόν Θεού επί του λαμπρού φιλολάσου τούτου βασιλέως.

Υπό τα δύματα του οποίου έχων το τοιούτων έκθετον (;) τι ήθελε πιστεύει, ότι δεν ήθελε διατάξει λόσιν των τοιούτων αναιτίων δυσκολιών;

Και τι ήθελε πιστεύει ότι τα τοιαύτα δεν είναι λυπηρόν και προδίδοντες εἰς τον τόπον τούτον, τον αγροίκον μεταξύ και ελεσινόν από άλλον... (Ι. λ. δυσαν.) και μετοικούντων από διαφόρους ξένους, εναντιούμενου εἰς τον πολιτισμόν και την πρόδον, ήτις και μόνη είναι η θέληση του βασιλέως να μείνει δι προς περιέργειαν εκάστου ο Ναός αυτός ατελής από την μίαν γωνίαν καὶ από τας τρεις είναι έτοιμος διὰ σκέλασμα, χωρίς προηγουμένως τους τρεις αυτούς μήνας τη τοπική διοίκησης ουδεμίαν να επιφέρῃ παρατήρησιν ή ευκολίαν. Μην αμφιβάλλοντες ότι θέλουμε έχει απάντησιν σας, κατασπαζόμενοι την αγιαν σας δεξιάν, υποσημειούμεθα.

τραφόμενο ύψος στο φιρμανί, έδωσαν και εξωτερικά του ναού. Αυτό εξερέθισ του Τούρκους της Πρέβεζας, και οι Αρχές τους απαγόρευαν την πάνω από το ύψος των παραθυρών του κτίριου συνέχιση της ανέγερσης. Για να παρακάμψουν αυτό το εμπόδιο οι Επίτροποι του Ναού ζήτησαν τη βοήθεια πρώτα του Μητροπολίτη τους και ύστερα του Αγίου Προέξου Ηπείρου και Αλβανίας, ο οποίος τότε είχε μεταφέρει την έδρα του στην Πρέβεζα, άγνωστο γνατί. Στο Καθολικό υπάρχει καταχωριμένη μια απαντητική επιστολή των Επίτροπων στο Μητροπολίτη τους, που γράφει τα εξής:

«Πανιερώτατε Άγιε Σωφρόνιε, Μητροπολίτα!

Εις Αρταν την 19 Ιανουαρίου 1853, Πρέβεζα.
Την από 14 ισταμένου μηνός επιστολήν σας εδέχθημεν ευχαριστώς, εἰς απάγνωσιν δε αυτῆς οιδαμεν όσα μας λέγετε να πράξουμεν επί των παρατηρήσεων της τοπικής αρχῆς δια το ύψος της εκκλησίας και ότι το δια τον Καδήν γράμμα σας παραδόσαμεν, περιμένοντες και να σας φανερώσουμεν πλαν νεότερον, ο δύπως και προσφερθείτε κατά την (2 λ. δυσανάγ) εἰς απάντησιν λόσιν σας προσθέτομεν μετά τας 10 Ιανουαρίου, αφού σας διακοινώσουμεν τα τότε η τοπική Αρχή δεν έλαυνεν τας δυσκολίας, αλλ' ημας με όλους τους γλυκύτερους τρόπους και εκφράσεις δεν ηδυνθήμεν ποσώς να πείσουμεν αυτήν διὰ να πάση ώστε το ολίγιστον ελλείπον μέρος του τείχους της οροφής και εξοδευθούν (ι) με τας αποτελεικωθείσας ετέρους τρεις μήνας, να μην παύση δε η εργασία-

1853 Φεβρ. 13, Ἀρτα Ἐν Χριστῷ
διάπορος ευχέτης
Ο Ἀρτης
Σωφρόνιος.

Στο ίδιο βιβλίο και στις αελίδες των
εξόδων του Εκκλ. Ταμείου είναι ση-
μειωμένα και τα εξής σπουδαία με την
ανακαίνισται «εκ βάθρων» του ναού:

Στις 3 Σεπτ. 1851 « Όσα δια την
έκδοσιν φιρμανίου δια την ἀδειαν της α-
νακείνισεως Εκκλησίας εμβάσαμεν
προς τον Μητρ/την σοφρόνιον ως μας
διέταξαν, τα οποία γρόσια 400 εμβάσα-
μεν την II απριλίου, ως εἰς αριθμ. 90,
και τα υπόλοιπα σήμερον κατά διατα-
γήν του Μ/του εμετρήσαμεν εἰς χείρας
του επιτρόπου του Κου Γκινάκα γρ.
950».

Είναι σημειωμένες και οι παρακά-
τω δαπάνες: Για την εξόρυξη της πέ-
τρας, για τη λιθοδομή του ναού από
βλάχους Πραμαντιώτες. Για τη μεταφο-
ρά της πέτρας με κλεούμενα (γαίτες)
του Κων. Τόλμα. Στις 21 - 2 - 1851 έγινε
η αγορά μέρους της αλαιτούμενης α-
σφέστης. Σημειώθηκαν στο ίδιο βιβλίο
τα παρακάτω: «Δια 13.750 οκάδ. ήτοι
φορτ. 37 και 1/2, ασφέστην, τον οποίον
ηγοράσαμεν, προβλέψαντες διά την
σκοκούμενην ανακαίνισιν της οικοδο-
μής της εκκλησίας, ως ετοιμορρόπου,
και τον οποίον ασφέστην εθέσαμεν εν-
τός της περιοχῆς εκκλησίας, εἰς εἰς τον
λάκκον προς γρ. 7 και 3/4 γρ. 1065:30, βα-
σταζικά από την θάλασσα ἑως εἰς τον
λάκκον...»

Για την έκδοσην του φιρμανίου υ-
πάρχουν σημειωμένα στις 11-4-1851 και
τα εξής:

« Όσα προς τον Μ/την σοφρόνιον

ως εἰς αριθμ. 161, εἰς λογαριασμὸν του
φιρμανίου, το οποίον θέλει εἴη γάλει από
την βασιλεύουσαν, δια την ανακαίνισιν
οικοδομῆς εκκλησίας, τα οποία κατα-
μέτρησαν επὶ τόπου ὡς τε Καδῆς (;) αλή
εφένδης, ο διοικητῆς χασάν αγάς (;) με-
τά του αρχιερέως και εξέδωσαν εἰς χεί-
ρας αρχιερέως Μασμπαντά δια τα πε-
ραιτέρων, γρ. 400».

Στις 3/11/1853 σημειώνονται τα
πρώτα ἔσοδα για τους χτίστες του
μαστρο- Χρίστα Εφάρχου. Ο παραπάνω
αρχιμάστορες είχε χτίσει το 1843 και το
διδακτήριο της Θεονείου Σχολής. Στα
θεμέλιά του χύθηκε το αἷμα ενός τρα-
γιού που το κρέας του ἐφαγαν οι χτί-
στες. Αγοράσθηκε αντί 58 γροσίων.

Στις 22-5-1853 σημειώθηκαν. «Ο-
σον πακήν εἰς τους κτίστας οίτινες, δια
της επεμβάσεως του Εκλαμπροτάτου
Κου Σάντερ. Προξένου της Αγγλίας, ε-
κλεισαν εἰς διάστημα 3 ημερών το ελεί-
πον και εμποδισθέν τείχος: γρ. 12:26».

Την 1/6/53, παραγ. β, σημειώνον-
ται: « Όσα εἰς τους κτίστας, τους σταλ-
θέντας παρά του Κου Σάντερ, δια να ε-
κτίσουν το ελλείπον, δηλ.

44 μεριάτικα κτιστάν προς γρ. 7 γρ. 308
47 όμοια εργατών γρ. γρ. 203:20 εἰς τον
(ι ὄνομα δισαν.) και λοιπούς δια δώρα
γρ. 140 (Σύνολο) γρ. 651:20».

Στις 12/3/1856 είναι σημειωμένα
τα εξής για τη μαρμάρινη επιγραφή του
ναού:

«Δια αντίτιμον της πλακός, σταλ-
θείσης με το Αυστριακόν Πυρόσκαλον
από Αθήνας, παρά του εκείσε Κου Ανα-
στασίου Σ. Καλού, ήτοι την 10/22 Μαρ-
τίου ετέθη υπό του αρχιερέως επάνω
της Πύλης της πρόσθεν της Εκκλησίας,

με την επιγραφήν ανακαίνισεως, ως εἰς
φύλλον δυο του κακιτολαρίου, δηλ.

- δια μάρμαρον Πεντέλης και λιθόξεον
δραχ. 75

- διά το κιβώτιον δραχ. 75
Μεταφοράν από Αθήνας εἰς Πειραιά
δραχ. 3,50

Ναύλον βαλπορίου δραχ. 8,50

Δραχ. 93, γρόσια 400».

θ. Το ιστορικό της κατασκευής των Δε-
σποτικών εικόνων του Τέμπλου στη
Ρωσσία.

Υπηρετούσε τότε στην Τουρκική
Πρεσβεία της Μόσχας ο Πρεβέζανος
Γεωργίος Κονεμένος σε υψηλή θέση. Ο-
πως συμπλερίνεται από την καταχωρη-
μένη αλληλογραφία του με την Εκκλ. Έ-
πιστροπή του Αγίου Κων/νου στο «Κο-
θολικό» του υπέδειξε σ' αυτή να γίνουν
στη Ρωσσία οι εικόνες του Τέμπλου
(Δεσποτικές και Αγιολογίας) και μερι-
κές άλλες. Η Επιτροπή αποδέχθηκε την
πρότασή του και άρχισε αλληλογραφία
μαζί του. Αυτή είναι η παρακάτω:

«Προς την Α. Εξοχότητα τον κ. Γε-
ώργ. Κονεμένον, Βέγην κτλ. κτλ. κτλ.

Πετρούπολιν

Εξοχώτατε!

Οι ευσεβείς υποφιανόμενοι προσφι-
λεῖς υμίν Συμπολίτει και Αδελφοενορή-
ται του Ιερού Ναού του Υψίστου, του τι-
μονένου επ' ονόματι των πρώτων Ορθο-
δόξων Χριστιανών Βασιλέων Αγίου
Κων/νου και Ελένης της προσφιλούς υ-
μίν Πατρίδος, ακμαίαν φέροντες πάν-
τοτε εν τη καρδία ημών την ενθύμησιν
των ενεργητικών διαθέσεων προς την ω-
ραίαν αλλά πτωχήν ημών πατρίδα της

Υ.Ε του περικλέους αυτής πόνου μετ' α-
νεκφράστου αγηλάσσειος εμάθουμεν πο-
ρά των κ. Επιτρόπων του Ιερού τούτου
Ναού ότι η Υ. Εξ., ως μην ευερήθη ζήλω
ευηρεστήθη να δεχθή το βάρος της προ-
βλέψεως ως κατασκευασθέντος Ναού
τέμπλου της αυτής εκκλησίας, πη δια του
προσφιλούς ημών εξαδέλφου κ. Δημο-
σθένους Α. Γερογιάννη ετόλμησαν να α-
ναθέσουσιν εἰς την πατριωτικήν υμών
φροντίδα, αλλά όπι η Υ.Ε μετά (της)
Πανευγενεστάτης Κυρίας Συζύγου της
γενναιοφρόνως την συνδρομήν υμών ε-
πιδιψύειντας, ιδία δαπάνη προσφέ-
ρετε τας τέσσαρας Δεσποτικάς εικόνας
εἰς τον Ιερόν τούτον Ναόν, ενθα τα ο-
στά των Μακαρίων Υψών Γονέων και
Συγγενών εἰς Κύριον αναπαύοντα.

Την χαράν υμών και την αγωνισ-
σύνην αιθορεί παρακαλέσαμεν τον υ-
μέτερον κ.Δ/νην Α. Γερογιάννην να υ-
ποβάλλει προς την Υ. Εξ/τα και ήδη δια
της παρούσης μας διατρανούντες ταῦ-
την προς την Υψ. Ενεργετικήν Εξ/τα
και την Πανευγενεστάτην Κυρίαν Σύζ-
ύγον Σας, καθικετεύομεν του Παναγίου
Θεού, όπως τη μεσιτεία των Αγίων αυτού
Κων/νου και Ελένης, δορέιται υμίν τε
αφωτέρωις και τοις φιλάτοις υμών τέ-
κνοις, μακροβιώτητα, ευημερίαν και
την απόλαυσιν παντός ερετού (;) και
καταθυμίου (;).

Προσδέξαθε. Εξ/τε, ευλεύς την
έκφρασην των βαθυτάτων Σεβασμάτων
υμών πρός του έξοχον υποκείμενο και
την πανευγενεστάτην Κυρίαν Σύζυγόν
Σας μεθ' ων διατελούμεν.

Την 1 Μαρτίου 1869, είχαντα εννέα, Πρ-
βέζα
Της Υμετέρας Εξοχότητος Προσφιλείς

Συμπολίται και πρόθυμοι θεράποντες,
οι Αδελφοενορήται του Ι. Ναού

Παν. Χ. Μαμάτης
Δημήτρης Τριανταφύλλης

Βασιλίδης Ρίκης

Γεώργιος Τζατέρης

Σπυρ. Αν. Μιχάλης

Δημήτριος Κονκουρής

Γεώργιος Αθ. Μιχάλης

Γεώργιος Κουφής

Ζάνης Θεοφόλλακτος

Ιωάννης Τάλαρος

Θεόδ. Τζούτζουρας

Δημ. Ι. Μπιαδουνάς

Καν. Σ. Τζατέρης

Θεόδ. Πριμηκύρης

Δημ. Κ. Λαγός

Μιχαλής Ρένιος

Πάνος κατουνιώτης

Ηλίας κρητικός

Νικολός Σπήνος

Σπυρ. Δουλινός

Δημ. Βρυώνης

Άναστ. Κατουνιώτης

Νικόλ. Γραμματικόπουλος

Κώστας Κολοβός

Γιώργ. Κ. φλώρος

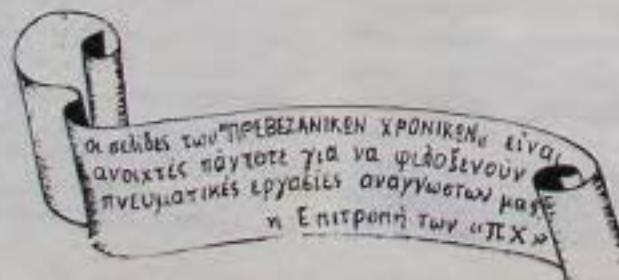
Σπυρίδων ρούμπος

Ζάνης Μπουραζάνης

Γεώργιος Μπουραζάνης

Παντελής καλαντζής

Καν. Σκαρμούτζος

Ο Εφημέριος της Εκκλησίας Ιερεύς Δακελλάριος Ιωάννης Οι Επίτροποι της Εκκλησίας Καν. Χ. Μαμάτης Αργύρης Κ. Δημουλίτους Χρήστος Μπάλκος.^ν

5. Οι Ιερείς δεν φωνεύται από το «Καθολικό» δη τηρίων τον τελευταίο αυτό όρο και αφού μάζευσαν κάποια ποσότητα κεριού λειανμένου από τα αποκέρια των μνημοσίων και άλλων μεταβαντίων λεπτουργών του το πουλαύσαν στους Επιτρόπους της Εκκλησίας. Αυτό φωνεύται στη σήμερη τουν εξόδουν του ταμείου στο Καθολικό του Αγ. Κυρίου/νου πολλές φορές.

6. — Καθε κοντότα είχε δυο χρόνια δάρκευται. Βεβαιώνεται ότι είναι κατάλοιπο της Ενετοκρατίας της Πρεβέζης.

7. — Καπιτολούν κεφάλαιαν. Άλλοι σημαίνει γραπτή πράξη ή κανονισμός ή συμφωνία.

8. — Σιδέρων το τζαμί αυτό και σήμερα χωρίς μιναρέ και με πολλές διαρρυθμίσεις εσωτερικά και εξωτερικά, γιατί έγινε καταστήματος η πρόσφατη του και το εσωτερικό εργυστήριο - αποθήκη. Το μιναρέ έδεσαν με τρεχά στην Πρεβέζανού μόλις των 1912 ελλειφρόθηκαν και τράβηξαν πολλοί μαζικοί έποικοι. Διακρίνεται η βάση του απέναντι της αιλίδηρας του παλιού Γυμνασιακού κτιρίου της Πρεβέζας.

ΦΑΡΜΑΚΟ ΓΙΑ ΟΛΑ/ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑ ΣΚΟΡΔΟΥ

Το φάρμακο αυτό του αρχαίου Θιβέτ, γραμμένο με ιερογλυφικό τρόπο σε πλάκες πηλού, βρέθηκε στα βουνά του Θιβέτ σε ένα βουδικό Ναό το 1972 και αποκρυπτογραφήθηκε το 1976.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ: Καθαρίζει τον οργανισμό από λιπώδεις και ασθετούχους εναποθέσεις, βελτιώνει τον μεταβολισμό και σαν αποτέλεσμα τα αιμοφόρα αγγεία γίνονται ελαστικά, μειώνεται το βάρος του σώματος στο φυσιολογικό, διαλύονται τα πάγματα αίματος (θρόμβοι), προλαμβάνει και θεραπεύει το έμφραγμα του μυοκαρδίου, την στενοκαρδία την αρτηριοσκλήρωση, την ισχαιμία, το χρόνιο συνάχι, την υπέρταση, την αρυγδαλίτιδα, τις χρόνιες παθήσεις των πνευμόνων (όπως πνευμόνια και βρογχίτιδα), βοηθάει την φυματίωση των πνευμόνων, αποχωρούν πλήρως οι πονοκέφαλοι και ο θόρυβος στο κεφάλι. Εξαλείφονται οι γαστρίτιδες και επουλώνονται τα έλκη στομάχου και δώδεκαντακτύλου, απορροφώνται όλοι οι τύποι δύκων εσωτερικών και εξωτερικών

κορεμάτων, όπως επίσης και εκτείνονται που εμφανίζονται κατά την νόσο RASEDOH (εξωφρακόμος βρογχοκήλη), πληρωμές αποκαθίσταται η δρασίς, ολόκληρος ο οργανισμός ανανεώνεται, υποχρεούνται οι οιδήματα και επέρχεται αποκάτασης της σεξουαλικότητος.

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ:

350 γραμμάρια σκόρδου κόβεται σε λεπτά τεμάχια και τρίβεται σε δοχείο από πορσελάνη με ξύλινο γουδούχο. Σε αυτή τη μάζα προσθέτουμε 200 γραμμάρια σινόπλευρα 96 βαθμών. (Μπορούμε να τα λιώσουμε και στο μίζερ - μπλέντε μαζί με το σινόπλευρο). Κλίνουμε καλά το μείγμα σε ένα δοχείο και το βάζουμε στο ψυγείο για 10 ημέρες. Την 11η ημέρα το σουρώνουμε προσεκτικά το διάλυμα (με τουλουπάνι) και το τοποθετούμε στο ψυγείο για δύο ημέρες (2).

ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

Λαμβάνεται προσθέτοντας σταγόνες σε 50 γραμμάρια τάλα κάθε φορά προ του φαγητού κατά το ακόλουθο σχήμα:

ΗΜΕΡΕΣ ΠΡΩΤΟΝΟ	ΓΕΥΜΑ	ΔΕΥΤΝΟ
1η Ημέρα 1 σταγόνα	2 σταγόνες	3 σταγόνες
2η Ημέρα 4 σταγόνες	5 σταγόνες	6 σταγόνες
3η Ημέρα 7 σταγόνες	8 σταγόνες	9 σταγόνες
4η Ημέρα 10 σταγόνες	11 σταγόνες	12 σταγόνες
5η Ημέρα 13 σταγόνες	14 σταγόνες	15 σταγόνες
6η Ημέρα 15 σταγόνες	16 σταγόνες	17 σταγόνες
7η Ημέρα 12 σταγόνες	11 σταγόνες	10 σταγόνες
8η Ημέρα 9 σταγόνες	8 σταγόνες	7 σταγόνες
9η Ημέρα 6 σταγόνες	5 σταγόνες	4 σταγόνες
10η Ημέρα 3 σταγόνες	2 σταγόνες	1 σταγόνη
11η Ημέρα 15 σταγόνες	25 σταγόνες	25 σταγόνες
12η Ημέρα 25 σταγόνες	25 σταγόνες	25 σταγόνες

Στη συνέχεια λαμβάνεται από 25 σταγόνες επί 3 φορές ημερησίως μέχρι

Η θεραπεία αυτή μπορεί να συναντηθεί με την τελεώση το φάρμακο. Η θεραπεία αυτή μπορεί να συναντηθεί με την λησθή το ενωρίτερον μετά από πέντε (5)

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΤΣΤΑΣΙΝ ΤΩ 1889
ΤΟΥ ΗΡΩΤΟΥ ΕΝ ΗΡΕΒΕΖΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ
(*από την Ε. Α. Ε.*.)

Продавческая

Μια άλλη πτυχή, από την δραστηριότητα της τοπικής έκκλησας της Νικοπόλεως Ήπειρου, ήνω διαρκούσε άκρηγη ή τουρκοκρατία, είναι και η κατά τις 1889 σύσταση εἰς τὴν πόλιν τῆς Ηρεβέζης τοῦ πρώτου Νηπιαγωγείου της.

Φέρο και τούτο το ιστορικόν γεγονός εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Διόδη πάρετε εἰς τοὺς συγγράφοντας καιροὺς τοῦ ἀρχητικοῦ καὶ τῆς δευτηλώσεως τῶν Ιερῶν καὶ τῶν ὅσιων τοῦ Γένους μαζ., ἀλλὰ καὶ τῆς διαστρεβλώσεως τῆς ιστορίας μαζ., ἵνα τούτας ἀνθρώπουν ποιεῖται ἀποχρώσεως «λαλούντων διδασκαλίαν» (Πάλι, § 12), νὰ δίδονται αἱ θεούσαι ἀπαντήσεις, αἱ ὄποις: Θὰ περιφρουροῦν τὴν πραγματικὴν ἀλήθευταν. Καὶ τούτο, δηλ., τόσον διὰ νὰ πειθοῦν τοὺς γνωστοὺς ἀρνηταὶ καὶ διαστρεφεῖ της, διὰ τοὺς ὄποιους λαγύει τὸ «οὐ μὲ πειθεῖσσα, καὶ μὲ πειθεῖσσα». Λογικὴ τῆς περιολόγησις τους, ἀλλὰ διὰ νὰ στηργχθοῦν εἰς καλότατον, εἰς ἀρχήν τοις Ἑλλήνες καὶ Χριστιανοί. Κι ἔτοι νὰ παραμείνουν ἀπλόντας τὴν ἑλληνιστικόν παράδοσιν, συσπειρωμένοι εἰς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν, οὐκ πότερα καὶ κινητόν τοῦ Γένους μαζ.

"Οὐα τὰ ἱγνόμενα καὶ γραφόμενα κατὰ τοὺς τελευταῖς καιρούς ἀπὸ τοῦ νεοφάνειας αὐτοῖς· ἴστορικοις· εἶναι ἀδόξια καὶ ἀνιστόρητα. Διότι οὐδὲ δικλέουν μὲν εἰρήνεια καίνενα ἀδόκιμεστα, ἀπολιγνημονεύσατα ἀνέρων ἐντίμων καὶ ἐπιτρεπόντων, ποὺ ἀνεβάχθησαν ἀληθεῖς πατριώται· εἰς τὰ πεδία τῶν μαχών καὶ ἐνδέξοι· ἐκευθερωταὶ τοῦ "Εθνοῦς" μαζ. Γράφουν αὐτοί, οὐδὲ λέγα μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδίας τους, τὴν πάσχαν ἀλγήθειαν. Καὶ ἐκδηλώσουν δλον τὸν σεβασμὸν τους· διὰ τὴν ἁγίαν μαζ. Ὁρθόδοξον "Εκκλησίαν, ἡ ὅποια πράγματι πρωταγωνίστησε καὶ διὰ τὴν θαυμάτων καὶ διὰ τὴν ἀπεκειθέρωσιν τῆς μαρτυρί-
κής πατρίδος μαζ., τῆς "Ελλάδος.

Αλλά οι παρακολουθήσαμεν τὴν ἑξιστρηγήν, τῆς Ιδρύσεως τοῦ πρώτου Νηπιαγωγείου Πρεσβύτερος. Εκ πηγῶν ἀφευδῶν, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ στοργική πρόνοια καὶ ἀγάπη, πρὸς τὰ παιδιά της τῆς μητέρας Ἐκκλησίας, τόπε ποὺ δὲν ἐπέρχεται ἀκόμη Ἑλλήσης Ελληνικὸν Κράτος καὶ εἰς τὴν Ἡπειρον, ἀφοῦ παρετέλετο ἡ τοποκοχρατία, καὶ ὁ ιερεῖς - μαρτυρικὸς Λαός μας τὰ πάντα ἀνέμενε ἀπό τὴν Ἰθυαρχεύσουσα "Ἐκκλησία του.

Η μετρική πρόνοια και ί, γνωστή φιλοτυπία της, θεωρηθείστηκε κατ' αὐτήν τὴν διαχείρισην περίσσους τριών χρόνων τοῦ Ἐθνους; μη; Ἑλληνοφιλέστατους Εγκλημάτας, ί, ὅποια κατὰ δημοκρατικῶν τρόπων ἀνέκαθεν διοικήθησαν καὶ διὰ τούτο, καὶ εἰς τὴν παροδίαν περίστασιν, διὰ πολλοὺς λόγους, προσβούτηρα καὶ ἀνέδεικνυσse ἀπὸ τῶν λαών τῆς αἱρετοῦς ἀρχοντας, μετά τῶν ὄποιν πανεκρότερη τῆς Δημογερουσίαν. εἰς τὴν Πρόδειξην μετά τὰς τουρκαῖς ιστορίας της συγκρίθεις μὲ τὴν τάσσασιν καὶ λειτουργίαν τῆς Θεσσαλίου Ελληνικῆς Σχολῆς¹, καθίσης καὶ τοῦ Παρθεναγγίου Πρεσβύτης², ἀπόδειξε τὴν καὶ εἰς τὴν σύγχρονην Νεοπατριωτικήν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1889 ἐπεκράτησες Ἐπιφανεῖος τοῦ μητροπολίτου Νικοπόλεως¹ Ἰερώνιμος Γερυόποιος, συνεκάλεσεν τὸν μέγαρον τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως ἑταῖρον πανέμονον τῷ πατρὶ Δημοσθενεῖᾳ καὶ τῷ προστίθεντι ὄρθροδίζοντι γρατιστικῶν τῆς Ἡραΐζοντος μὲν θάνατον Ήρακλής· Τὴν εἰσίτων Νεαποτεμνούσαν εἰς τὸν γάρ τον ἰδούσης τοῦν ταξιδίου τῆς προστάλτικης ἡλικίας καθός τοιστοῦ καὶ τῶν ἐργάζομέν τοιστοῦν.

"Υπερά έπος τυπήγματος και ἀνταλλαγήν πρόσωπον, τη πρόσωπη του προσδιορίζοντος; ἀρχιερατικού ἐπιτρόπου ήγινε ὁμοφωνός· δευτή ἀπό μέρους της γενιαλής αὐτής, συνελεύσασι, ι. ἀπόια και ἔξουσιοδοτήσει την ἀνευθύνουσαν τὴν Θεοφάνειον Σχολήν ἐπιτροπήν, διότι· ωτῇ προσῇ ἀρ̄ ἐνὸς εἰς τὴν ἴσμορετην και ἑνοικίατην καταλλήλου πρὸς τοῦτο σκοπίατος· καὶ οὐδὲ ἕτερον εἰς τὴν ἴσμορετην καταλλήλου ἐπίσης προσιστοκού διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Νησιωτού γείου, σημ. πτυχιούχου της Κηφισιανήνεσπλανής ντειλαγμούς, διὸ δορθέων γυναικῶν και μητᾶς ὑπηρετήριας - καθηρευτρίας. Άστοι δὲ ήταν θεωρίζοντο διὰ πράξεως τοῦ πατριαρχούλου Νικοπόλεως.

Καὶ ταῦτα πάντα καλῶς ἀπεριστοῦμεν. Ήλίχτης δέ περ τοῦτα χρημάτων
οὐ πλεονεκτοῦμεν. ἐπ' ὅσους ἀνένται τούτοις πολὺτεροί εἰσιν τοῖς διόπτροις γενέσθαι;

Η Ἐκκλησία. Αὐτή εἰς ὅπα καὶ διὸ ἔλαττον πρεσβύτερος, τοῦ μὲν οὐ
ένεκριθή, διποὺς πυγμασφέρους ρήμας διὰ τὸ Νηπικόγενες· ἐν τοῖς τοῦ ἀγίου
Δημητρίου λίρας 10 κατ' Έτος, ἐν τοῖς ἀγίου Νικολάου λ. 5, τοῦ ἀγίου Κωνσταν-
τίνου λ. 5, τοῦ ἀγίου Χαραλάμπου λ. 5, τοῦ προφήτου Ηλίου λ. 1, τοῦ ἀγίου
Ιερώνυμου Χρυσοστόμου λ. 1, τῆς Κοινωνίας Θεοφύλακος λ. 2, τῶν ἀγίων Λεο-
πόλιου λ. 1, αἱ ἐν Σκαρδοβάσινοι ποντικές ἡγέταις Τραϊδάς καὶ ἄγιον Ἀποστόλου
ἀνά πέντε καὶ ἐν τοῖς κληροδοτημέναις Δ. Μπάλκου, Ρ. Γιανούση, Τερεζού-
χου, Ηγανθίου ἀνά 2 καὶ ἀνά πλαντακά τοῖς κληροδοτημέναις Ζαχαρίη καὶ Αἴ-
γρινοῦ. Συνολικῶς ὄπελογισθεῖ, ἐπὶ 92 πυγμασφέρους ποιειστρόπινος τεσσα-
ράκοντα διτάς (48) λίραι Τουρκίας, ποσὸν τὸ ὄποιον ἦτο Βυζαντίου καὶ Ιωνιο-

θή καὶ δὲ ἄλλων ἔκτάκτην προαιρετικῶν συνδρομῶν εὖσεδῶν χρονιανῶν,
περιπτριώτερον καὶ μᾶ.

Ἐπομένους ἡ δάσκαλος ἐτέλη. Καὶ έτοι ἵκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἦγεν τὸ ἔκτυπτην
καὶ δι' αὐτὸν τὸν ὑπότον καὶ ἀγαθούργον σκοπόν.

Ἄς θύμην διαίτης αὐτούσιον τὸ καίμανον τοῦτο τῆς πατατικῆς αὐτῆς πρά-
ξεως τοῦ Λ. Νηπιαγωγεῖου Πρεβέζης:

Ἐξ Πρεβέζης αἰαροφ, τὴρ 28 Ἀπριλίου τοῦ 1889 ἐπράτην Σιους, ἥ-
μερην Παραπομπῆς καὶ ὥραν πρώτην τῆς τετάρτης, γενομένης ουντελεσθεως
ἔκτακτων τῇ προεδρίᾳ τοῦ Ιεροποιείου Τεραπνίου παρούσας τῆς Δημο-
γορείας καὶ τοῦ κάτωθι πρακτικῶν τολεπτῶν τῆς ἐπιταῦθα (Χριστιανῆς)
Κοινότητος καὶ ιδίου γενομένου, διείλεται ἀνάγκη ἀπορρίπτησις πρὸς σύ-
στασιν Νηπιαγωγείον αὐτοτες διορθώνως ἀπεδέξαντο τὴς σύστασιν τοιού-
τον. Πρὸς τοῦτο δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ ἡ διευθύνοσα τὴς Θεοφάνειος Σχολῆς
ἐξεπιστεύεται ἀπίστει τὰ προσῆγη εἰς τὴν ἐπικίνδυνην καταλλήλων οἰκήμα-
τος καὶ εἰς τὴν δια τῶν σεβασμωτάτων Μητροπολίτου προβλήματα μιᾶς νη-
πιαγωγῆς πατριαρχείου ἐξ Κωνσταντινουπόλεως καὶ διο τοῦ βαυδῶν ἐπίσης γυναι-
κῶν προσεκαμβατισμάτων ἐπιταῦθα καὶ πιᾶς ἐπιφρίσιος, ἀλλος εἰ δυνατὸν ἀρ-
έγηται ἡ λεπτομέρεια τοῦ Νηπιαγωγείου ἀπό τοῦ Ἰωάννου μηνὸς. Μετὰ ταῦτα
αέργεινος γενομένης τοῦ τοῦ προσδοκοῦ δὲ ἡ αὔτη ημέρη προστίθηται τὸ Κατά-
πλυτον πότον τεκνογόδημη, ἀπο τοῦ πετειαρχέων μητρὸς δια τοῦ Νηπιαγωγείου ἡ
ἔκτελην τοῦ ἀγίου Ιωάννου λίρας δέκα καὶ τέσσας, ἡ τοῦ ἀγίου Νικολάου
τέσσας λίρα, ἡ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου λίρας λίτρα, ἡ τοῦ ἀγίου Χαροκόπε-
τος λίτρα, ἡ τοῦ προστάτου Ἡλίου πίαν, ἡ τοῦ Χρυσοστόμου πίαν, ἡ τῆς
Κοινάκεως δέον, ἡ τοῦ ἀγίου Αποστόλου πίαν, ἡ ποτὴ Αγίας Τριάδος λι-
τρα καὶ ἡ αὐτῆς ἀγίου Αποστόλου Εὐάγρας λίτρα, ἐκ τοῦ κληροδοτήματος πα-
καρδίου Α. Μαζίκας λίρας δέον, τῆς Ροζ. Γιανοναή δέον, τοῦ Τεραπνάρχου
Τιγκατον δέον, τοῦ Ζερούσην πίαν καὶ τοῦ Αθηνεύτου πίαν, ἡ τοῦ ἀγίου Λι-
ρας καὶ τοῦ Σιους τεποσφράκτου δέκια. Ἐπίσης θέλει δασκαληθῆ καὶ ἡ δρεπετοῦ
κλήρους δι τοῦ κληροδοτήματος Βαρβέλης ἡ λαρκονα εἰς τὴν Μαρ. Μαρ-
γαρίτη, ἡ τοῦ δικαιοβούτου καὶ λάδη αὐτήν ὡς λαβοδονα κατά προτίθησιν ἐκ
τοῦ κληροδοτήματος Τιο. Αθανασίαδον, δια τὰ ὑπόλοιπα δὲ χρησιμεύοντα
πρὸς αντιθέσιν τοῦ Νηπιαγωγείου τούτου δέλουσιν ελαφραχθῆ συνδρομα-
τική διατελεῖται τοῦ καὶ Ἐπιφράτων οὐ ποτε παρά τῶν γονέων, οἵτινες διὰ στε-
λῶν τὰ τέκνα εἰς τὸ Νηπιαγωγεῖον, ἀλλὰ καὶ παρά τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν

Ο. ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ

† Αρχιδιάκονος ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΟΙ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΣ

Ν. ΠΕΡΔΙΚΑΡΗΣ

Κ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Ν. ΠΙΠΠΑΣ
ΑΛΕΞ. ΝΤΟΝΤΗΣ

ΟΙ ΠΡΟΚΡΙΤΟΙ

- Α. Π. ΣΚΕΦΕΡΙΣ
Κ. Δ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ
Σ. ΚΑΡΥΔΗΣ
Α. ΡΟΙΖΟΣ
Δ. ΣΚΕΦΕΡΙΣ
Α. ΤΟΛΙΑΣ
Γ. ΤΣΑΚΑΛΟΤΟΣ
Γ. ΓΚΙΝΑΚΑΣ
Γ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ
Γ. ΚΟΝΕΜΕΝΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
(Τύπος θεσμογράφου)¹

Β'

Κατὰ μήνα Σεπτεμβρίου τοῦ 1889 εἰς τὸ μήραν τοῦ αὐτοῦ προ-
ποτέλεως Νικοπόλεως πραγματοποιήθησαν δευτέρη τις αὐτῆς γεν-
νής ουντελεσθεως, τῆς Δημογεροντίας καὶ τοῦ Προεδρίου πολιτῶν Πρεβέζης
ιπτὴ τὴν προεδρίαν πάλιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ επιτρόπου Τεραπνίου. Θέμα τῆς
ὅποιν τὴν ἀπηχόλησε τὴν τὸ δῆμον πατατήν Νηπιαγωγείου ἦν δέος, καὶ τὸ
τελετεῖς καὶ δὲλλοι ἀπεραιτήμανοι οἰκονομικῶν πόρων λειτουργίας του. Ἐλλὰ
καὶ τὸ οἰκητικα παγκάτιον του ἀφ' εἶρον.

Καὶ ὡς πρὸς τὸ πρώτον μέρος, διὰ τὰ χρήματα προστίθησαν καὶ οἱ λα-
ποὶ δύο καὶ τῆς πόλεως, τοῦ ἀγίου Βασιλίου δύο δίλιρα; καὶ τοῦ ἀγίου Α-
θανασίου δύο μίλια, οἱ πρεσβεῖοι εἰς τὸ χόρτον τοῦ Ελαιώνα; Πρεβέζης καὶ
τοῦ πανδρομῆς τοῦ Ηαρβεναγωγείου μισθώ τῆς τέσσας ἐν αὐτῷ νηπιαγωγοῦ.
Ως πρὸς τὸ δέλλο μέρος, τὸ κτήτορον, ἀπειδὴ δύο διευρύσκετο κατέλληλον το-
τοῦ, ἀπεραιτήθη νὰ ταγχυτῇ προσωρινός εἰς τὸ κτήριον τοῦ Ηαρβεναγ-
ωγείου, τούτο δὲ νὰ μετακινηθῇ διλλαχοῦ, εἰς δέλλο οἰκητικοῦ, τὸ δέσποιν δὲ ἴρρο-
γειοῦ, τούτο δὲ νὰ μετακινηθῇ διλλαχοῦ, εἰς δέλλο οἰκητικοῦ, τὸ δέσποιν δὲ ἴρρο-
γειοῦ, τούτο δὲ νὰ μετακινηθῇ διλλαχοῦ, εἰς δέλλο οἰκητικοῦ, τὸ δέσποιν δὲ ἴρρο-
γειοῦ, τούτο δὲ νὰ μετακινηθῇ διλλαχοῦ, εἰς δέλλο οἰκητικοῦ, τὸ δέσποιν δὲ ἴρρο-

γειοῦ, τούτο δὲ νὰ μετακινηθῇ διλλαχοῦ, εἰς δέλλο οἰκητικοῦ, τὸ δέσποιν δὲ ἴρρο-

γειοῦ, τούτο δὲ νὰ μετακινηθῇ διλλαχοῦ, εἰς δέλλο οἰκητικοῦ, τὸ δέσποιν δὲ ἴρρο-

ματικού Επιμάρτυρον Ιερωνύμου Γρηγορίου Γρηγορίου λαζανθής τῆς δημοσιότητας και τοῦ κάτιον μηδετηροφορέων πρωτότον τολμήτον τῆς έπιπληθας κοινότητος και λόγος γερουσίου περὶ τῆς ανατάσσου Νησιαγωγείου περὶ οὐ διγένετο λόγος κατὰ τὴν 28 Απριλίου Ε.Δ. μὲν τὸ πέρι τῆς αντίτητος χρονολογίας πρωτεύειν, ἀτερποστήθη δέοντο ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ πρατικοῦ διατάξιμοντος πόρου καὶ ταυτότητος ἐκ τῆς ανθρώπης τοῦ Παρθεναγωγείου τοῦ μαθαῖκας τῆς τέλος ἐπὶ αὐτῷ ερμηναγωγοῦ δίδος Θ. Ματιαζίτου, ἐν ανθρώπης τῆς μὲν ἔκκλησίας τοῦ ἄγιου Βασιλείου δύο λειψάνων, μιᾶς τῆς μὲν ἀγίου Αθανασίου καὶ ἐκ τοῦ προσόδου τοῦ χρόνου τοῦ ἔπαιπτος Πρεθερᾶς. Γερουσέας δὲ λόγος περὶ τοῦ κατατίθεμον τοῦ οἰκήματος ἀπειδῆ διά τῆς ιδρύσεως τοῦ Νησιαγωγείου τὸ πλεῖστον τῶν πιθηγμάτων τοῦ Παρθεναγωγείου δὲ πεισθεῖσαν διεῖ, ἀτερποστήθη δέοντος τὸ μὲν τὴν σέκημα τοῦ Παρθεναγωγείου ψηφισμένος ὡς οὐκέτη Νησιαγωγείου, τὸ δὲ Παρθεναγωγείον πατημένη ἐτέλων πίκρημα τέρατον τῆς Επιμαρτυρίας τοῦ Νησιαγωγείου καὶ τῆς Ιμαρτερούσιας, ἐν τῷ διὰ κατοικήση, ἢ τε παρθεναγωγείος καὶ η τηταγωγής. Εἰς διετέλεσαν τοῦ ἀντιτέρου διωρίστας Επιμαρτυρία τοῦ Νησιαγωγείου ἀποτελούμενη ἐκ τῶν κα. Σ. Καρδδῆ, Δημ. Σεΐσηρος κατὰ Καπ. Τοπική, τὴν τῆς Θεοφανείου Σχολῆς Επιμάρτυρον, κατὰ δὲ τὴν 28 Απριλίου Ε.Δ. πρωτεύειν, διανεμέστων τοῦ παραπάνω.

$$O = \text{log}_2(E_{\text{min}}/\text{max})$$

(*i*) $\text{Li}_{0.2} \text{Mn}_0.8 \text{O}_2$

Oj Beijarne

四

Αλλ' ότι φαίνεται, ο Επίσκοπος των Ηράκλειου πέστηλεν κάποια συγχρόνων προσκλήσεων να παραχωρήσει τις κηδεών του πρώτης σπίγχων τον νεοεπίβιτον Νεοπατρινού. Ήρθε τούτο και προστάθη, σήμερα 13-7-1889, εις ειδικήν συνεδρίασην η Δημοσιευστική. Ήπια την προσέδριαν τον άρχιεπίσκοπο Επισκόπου Πατρινού.

Αυτή έκαλεν ότι δύνατον την διαχωρισμένην αυτήν ποιος κατάστασιν, ή όποια δύναται να μετατίθεται, την απόφευκε διότι την πάστασην και λειτουργίαν του Νηπαραγωγείου, η Επιτροπή του όποιου προΐδαλε θυτούντων την αδίσταντη να την παραχωρήθη, έπειτα τα κατήρευτα του Παρθεναγαντείου.

Η Επιμορφωτική, διατάξεις το κτήμαν του Παρθεναγγείου.
Επικής Συνελεύσεως: Έτοις έξι επόμενων, ινέμεται εἰς τὴν απόδοσιν τῆς γε-
πιτρονος Ἰερούλην, έπειτα: Ἐγγράφως ἀπό τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Παρ-
θεναγγείου νὰ ταχυμορφωθῇ πρὸς τὴν ληφθεῖσαν αὐθόρυβιν, καὶ παρθένων
τοῦ Συνατόν συντομώτερον τὸ εἰλικρινὲ τοῦ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Νηπιαγγε-
γείου πραγματοποιήσῃ ὃς εὐσεβεῖς εἰς τὴν ινέμεταιν ἔτερον καταλλήλου
πρὸς μετακίνησιν καὶ ἐγκατάστασιν τοῦ Παρθεναγγείου.

• 100% öt xai i gyantek, neksei ait.

"Er Hərbəz" 13ηρ "Ioulios 188

Σήμερον τερι φαστού θηρι απετέλονται αι δημοσιόνες τη προσκάλεσι
ιού διοχεταικού 'Επιφόρου, και λαβόντες τη δριτή ένθετη πέντε μέσα 28
'Απριλίου και 7 'Ιουνίου έξι πρακτικά της Κοινότητος περι ιδρύεται Νη-
παγωγείον, έκεκετ δὲ την προσφορική αίτησην της έπι του Νηπαγωγείου
παρθείσης 'Επιφόρης ούτιστας την απονομή προσκάλεση δι' έγγρα-
φου του της Επιφόρης τοῦ Ηφαίστειαν γραφείου προϊδούσεις τούς σικένια-
τούς τοῦ Ηφαίστειαν και σύπλευτη ρετομέτρη αύξοντας της σπουδαστού-
τούς καταπλήσιον οίκηματος διπλή Ηφαίστειαν.

Eis πάντας ἐγεγένη ἡ πανώλη ποίησε

Oé Anno 1912

1

Κατά μήνα Σεπτέμβριο του 1880, οικεία από προσώπους και στην προσεδρία των χρυσοχρωμών Επιτρόπων Ιερουσαλήμ και των επίσημων στην Αγιούς Τόπους είναι τα εξής τακτικά μέσα για ημερομηνία:

Κατ' αὐτήν μὲν ἔκθεσιν τους οἱ Ἐπίστολοι τοῦ Νηπολεόντεων ἀναφέρουν
ὅτι κατόπιν συνεννοήθησαν· καὶ σχετικώς μὲν τοῖς Ἐπιτρόποις τοῦ Παρθενία
γνωγίσιος ἀπεράπτωτον, διότι εἰς τὸ κτείνον του ὑγκαστήσαντον καὶ τὸ ἀριστού
στατον· Ἰδρυμα, ἀράς προσηγορίσαντος προθεσμίας εἰς ἐπιστατὴν τοῦ Ἰωαννέων του
καὶ τὸ ἐπεκτείνον μάλιστα. 'Αλλ' οὐ διπάνη τῆς ἴργαστας αὐτῆς οὐδὲ ἀνήρχετο εἰς λ. 120, ποσόν τοῦ ὅπερος. Ήταν πρέπει γὰρ ἡ διανοιῶσθαι.

Η Δημογεροντία θεωρήσε λογική την πρότασην αυτήν, καὶ τὴν επεδέχεται. Ενέκρινε γέ, «όπως τὸ δάνειον τοῦτο συμφαλογίζεται αἱ Ιεράρχες ἁγίου Νικολάου, ἁγίου Δημητρίου καὶ αἱ μοναὶ Σκαριθεντοῦ, ἁγίου Αναστᾶλου καὶ ἁγίας Τριάδος. Τὸ δάνειον δὲ τοῦτο θὰ θέρψε νὰ ληφθῇ ἀπὸ τὸ κληροδότηρις τοῦ μακερτοῦ Αθηναγοροῦ Αθηναγόρου» (τοι ίσημον τόπῳ 106).

Ταῦτα πάντα ἐκλαμψάνονται
τῷ ὑποτονῷ οὐκεντικοῖς.

·Εν Πριεδύ υ σήμερον την Δεκαετίαν 1859, δημόσια Παρασκευή
και δώρα των, αντιλίθετη ή Αμυντοσετία τη προστάτιση του μεχερεπιστού
Ἐπιτρόπου τηρολογιστών Τερατόντων Γραφία είτε τακτική συνέδρια,
τα οποία έπιπλα της Ελλής ένιστθανεν.

Oι Ἐπίσκοποι των Νησιαγωγείων κ.κ. Σ. Καρίδης και Κ. Γαλάζης

Σκέψεως των φρόνος τις γράποι οι ίδιες Δημογεροντίας δια συνεργοηθέντες ματά των Επιφύλων των Παρθεναγωγέων ἐτέσχισαν, διατος τὸ Νηπιαγωγεῖον οιστηθῆ ἐτ τῷ καιταπιώματι ἔτθα καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον καὶ πρότοις αὐτούς τοῖσταν ἀποτομήται τὰ πάντα τὸν μεσημβρινὸν τοῦχον τῆς αἰλῆς ξε-ρογ λροσάρτην πετεγμένον μετὰ τῶν Παρθεναγωγέων, διατος ἐτ τοῖς ω-πογείοις ἀποτέρενον τῶν οἰκοδομημάτων λεπτουργῇ τὸ Νηπιαγωγεῖον έτ-θὲ τῷ παταίη ἀπωτοίῳ τὸ Παρθεναγωγεῖον, εἰς τὸ ἀπωτοίον τῶν προσαρ-τήματος κατοικήσασι ἡ τὸ Παρθεναγωγός καὶ ἡ Νηπιαγωγός δια ταῖς τηταύτους ὑπολογισμοῖς ἀποτιμήσασι διατάγῃ 120 λιοντανούς περίποτε διὰ τῆς ὁλοις ἔξαιτονται τὴν σύντητην διατοιν ἐκ μέσους τῶν ἔκκλησιον ἐκ τητού τῶν κέρυροδοτημάτων τῆς Κορινθίας. Η Δημογεροντία ακεφάλεος ἐτέσχι-τε τῷ πρώτῳ τῶν κ. Επιφύλων καὶ διετέσχισε διατος τὸ δάμνειον τοῦτο στρατο-πογματινή ἡ ἐκκέντητη ἄγιας Νεκράδος, ἀγίου Αρηιανοῦ καὶ αἱ ποταὶ ἀ-γίων Ἀποστόλων καὶ ἀγίας Τούσσας. Τό διτετον τοῦτο δέλτοντο λάβει ἀπό τὸ κέρυροδοτημένον τῶν πατριώτων Ἀδ. Αδαμαντίου ἐπὶ ἑπτοῖσι τόκων 100)ο κατό τὴν κεκυποτεταμένην εἰρήθη ἡ πυγκαπάδεσσι τῶν πυγκενῶν τῶν διαθέτοις καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς πόλεως πετεγμένοις πειθοτελοῖς κ.κ. Ἀναστ. Σκέψεωι καὶ Τεο. Παρούσῃ. Τό δὲ ρήματα οἱ Επιφύλων τῶν ἀπό τὴν ἔκκλησιν καὶ πο-ταὶ διεσπαστούσιν δια τοποθέτησε τὶς τῆς Επιφύλης τῶν Νηπιαγω-γείον, διατος μέτη μηδὲν ἀπέναν εἰς τὴν καταπλεύην τῶν προσωπιώντων, δι-τρογ κυριόθετοι ἐπέτεντο μέχρι τῆς πλήρους τοῦ διατειθέτοις ποροῦ ἐτ τούτων τοῦ Ναυτικοτοντον·

Πρὸς ἡ δραματική της ποίησην, τοῦτο θέλει τον παρουσιάσθη, εύγενη, ζωρίζον τοῦ ποσοῦ τῶν 100 λ.τ., πρὸς πραγμάτων γῆς προγραμματικής, έργων εἰς τὸ κτίσιον τοῦ Ηερόπειραντος πρὸς αυτόγεναν εἰς τοῦτο και τοῦ Νησιωτικού. Η ζωρίζοντα πότι, δέ ς τ. κ. Σεβαστή, Γ. Κοκκείνη - Βίγη, τὸ γένος Ἀριστάρχη, από τὴν Καναπεννούπολην. Καὶ οἱ θύεις εἰχον καὶ ἄλλας διδότες εὐεργεσίας: ιπποτήλευτος: εἰς τὰ γεννιστεράν πόλειν Πρέβεζα, τοῦ Κοντού - Βίγη¹⁸. Διὰ τὸν λόγον κύριον δέ, ἡ Αριστογεροντία Επενεού μετὰ τῶν Προκρήτων εἰς γεννική Συνίτευσιν νὰ ξεχάσῃ δι' αὐτοὺς τὴν εὐχαριστίαν καὶ εὐγνωμοσύνην της: ιδίᾳ τετυχόρθιων: προσένη καὶ εἰς τὴν ἀνακτροφὴν του εἰς Εύρυταν εἰς: Ησσίτη.

Ἄλλα δε τέμενα καὶ τὰς λατρείας τούτων πράξιν τῆς γενεᾶς οὐκέτι

"Συρτίσσεις της Σ. Ελληνικής Ακαδημίας

Ἐτ Πρεβέτη σάμεσαν, τὴν 9ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1889, μέσον της

βασιού και ὅρας θητ., γερουσίης συνελεύσεως ἐν τῷ καπιτόνιο τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, τῇ προεδρίᾳ τοῦ φραγματικοῦ Ἐπιφράνος Ἱερολογια-
τάτος Ἱερονέμου Γρογγία, τῆς ἑταῖρου Δημοσθεαρίας καὶ τοῦ κ. Πανοπ-
ιων πολιώτα τῆς Πρεσβέτης, ἀτεγνωσθῇ Εἰσιτολὴ τῆς εὐγενεστάτης κ. Σε-
βαστίης Γ. Κοτενέτου, τοῦ γένους Ἀριστάρχη, δι' ἣς δηλοῦται, διὶς διαφέ-
ται λόρδος τῆς Κοινότητας Πρεσβέτης λίγας οὐδεματικάς έκστάτη, πους χρησ-
ιμόσωντι λόρδος κατασκευήν παραγόματος εἰς τὸ Παρθεναγαγέτον λόρδος χερ-
ποτε Ήγλαγωγείσθε ἐπὸ τὸν δρόμον διτ, διτοίσιν αἱ ἐπιτέλεσται τοῦ κληροδοτη-
ματος τοῦ δειπνήποτου Στυρίδηνος Καρδινάρη πετήσουσι Ηγλαγωγείσιν,
τοῦτο τὸ προσδιόγμα μετίνη λόρδος χρῆστον τοῦ Παρθεναγαγέτου, ἡ Χριστια-
νικὴ Κοινότης εὐγενεστάτην διὰ τὸ διωργία τοῦτο, λόρδον πετέχεια τε-
τέρων ἄλλων εὐεργετημένων, ἀλλα καὶ πέντες αἵτης ἔσχοδίατος Γ. Κοτε-
νέτος - Βέτης καὶ ἡ Κυρία αἵτης ἐποιητετο εἰς τὴν πόλιν, θεραπεῖται τὰς ἀ-
πειδοτές αἵτης ἐργασίατας καὶ τὴν εὐγενεστάτην τηρεῖ, ἀποκηρύξτει ἀμο-
ιδέρους τὴν τε Α.Ε. Κοτενέτο - Βέτη καὶ τὴν εὐγενεστάτην αἵτηδιν οὐδεναν
Εὔεργετας αἵτης, καὶ ἔσχοδίσθετε τὸν 'Αρχιτεχνον Ἐπίφρανον καὶ τὴν
Ιησουσφερονίνην, διπλας ἀντίγρυμα τοῦ πατέρος ποιητικῶν διαβιβάτη λόρδος
τοῦτο οὐδέποτε Εὔεργετας.

Ο ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ

† "Agyd." Legomarano

ΟΙ ΑΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΣ

*A. Γερογιάννης
N. Περδικαρίου
N. Ηλιόπουλος
K. Μαυριάδης
A. Νιάρης*

ΟΙ ΠΡΟΚΡΙΤΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

(7307700-20) $\hat{c}^{(307700, 20)}$)^*

"Επιτίληξη σημείωση

Τασσοτορόπων; ή πάλι; της Ηραδίζη; απέκτησε το πρώτον Νηπιαγογείον της; με την θετικήν αυθιδαλήν της ταπεινή; αποστολικής Έκκλησίας της; και την συμπεράξιταν εύτερην σέρνην - πανεργατικήν της; οι δύοτοι Ηεραδίς συνειργάδηθεντες και εἰς τό ποδαρέν τοῦτο Ήμέρα η καὶ προσέφερον ἐκ τοῦ περιτείχους; ἔττι καὶ ἡ τοῦ ἀποτερήματος; εἰςδέν, γάριν Εὐπηρατήσεων; ἀπρό-
λιτη τοῦ νομικοῦ πατερόστρου; τὸς ἄγαπητοῦ; Ηετρέδος;

Μετά παρέλευντης ίσων ώρων, ποικίλων θηρών και διάταξης εἰς τὴν δεσμόν της Ελλου περιήλκου σύνθετης της Ηραΐδης· Σπουργίνων, Καρχιδῶν¹² και

τυνεστήθη, το Καρδινάλιον Νικοπαναγούλιον Ηρεμένη, τό έπος και μέχρι αγ^τ
μέρους Σπάρχει και λειτουργεί, τό άνωτέρα Εξουσία χατά τό 1889 παρεχόμε^τ
τε σε διάσημο τόν Ήδην του.

[†] Λεχιης ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ, Ιεροκήρυξ
Ταχι. Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Αρχοντοχειών

SIMONE LYS

1. Βασιλίς Φιλαρέτος, Άργυρο, Ο νεώτερος της θεωρίας του Σούκε, Πρεβ
τεί, Ημ. «Επίκαιο», Ιτ., 1979—1980, τεύχος 12, σ. 181—190, Η θεωρία της Σούκε προβλέ^π
ποστ κάτιον, σε την Ε. «Μετρια Μετρια», Αθήνα, 1980, τεύχος 18, σ. 10, Η
θεωρία, σε θεό Λαζαρί Καραϊτζή, σε: «Ημ. Ναυπλίου», 1983, τεύχος 171—181,
2. Βασιλίς Φιλαρέτος, Άργυρο, Τι η παραπομπή Σούκες, σε: 5. Αθ., «Αθ.
ναυπλίου», σε: «Ημ. Ναυπλίου», Ιδιοκτίτης 1984, τεύχος 107—112.
3. Βασιλίς Φιλαρέτος, Άργυρο, Μητροπολίτης και Μητροπολίτης της Νικονίδης
Νεαρού, Αρχοντικό, 1972, τεύχος 23—24, τεύχος 188—190 σε: «Θεοφάνεια και Ήσυχος Ευ^π
αναστάσεως», σε: θεό, τεύχος 188—190, Η θεοφάνεια Γρηγόριος & Νικονίδης.
4. Ημέρα Αργυρού της Αγίας Ανατολής Ναυπλίου Αργυρού, Μετά την παραπομ^π
ποστ της αγίας Ναυπλίου της Αγίας Ανατολής & της Αγίας Ανατολής της Αργυρού, Ημέρα Αργυρού, προστατεύεται την επωνυμία Ηρακλείας Ερεβαν^π
& Αργυρού και την επωνυμία Αργυρούπολης (20 Φεβρ. 1882) προστατεύεται Κρ^π
ατούλησης και Μάρτιου (3 Μαρτ. 1887) και Αργυρούπολης (19 Ιουνίου 1889—1931). Βι. Τα^π
κυριότερη Αρχείων, Άργυρο, Επαρχιακό Καθηγετείο, κατά την παλαιότερη η^π
περιόδου της Αρχείων Ηρακλείας, σε: Ορθόδοξη Ιτ. ΑΓ. (1858), τεύχος 284, 289, 416.
5. Καθηγ. Α', τεύχος 7, Μετροπολίτης Ναυπλίου, 1882—1884, τεύχος 181.
6. Αρχεία, τεύχος 137, Υπερβολή, 18 Ιουνίου Ηρακλείας 1866 την παραπομ^π
ποστ της Αγίας Ανατολής.
7. Καθηγ. Α', τεύχος 138.
8. Βασιλίς Φιλαρέτος, Άργυρο, Αλυκανία, Αναναστάση, & θεοφάνεια της Πρ^π
ετού, σε: «Ημ. Επίκαιο», 1978—79.
9. Καθηγ. Α', τεύχος 138—139.
10. Βασιλίς Φιλαρέτος, Άργυρο, Τι δεν το: Ελαφύτες, σε: Πρέβεζης παλαιόρε^π
ων, Έπος I, πρώτη σελίδα, σε: «Ημ. Επίκαιο», Ιτ., 1991.
11. Καθηγ. Α', τεύχος 140—141.
12. Βασιλίς Φιλαρέτος, Άργυρο, Σπάρτης, Καρκανές, & πατέρων και παρεργάτων
της Πρεβέζης, σε: «Ημ. Επίκαιο», Ιτ., 1992.

АПАРАДЕКТОМ

«Ο μη παραδεγμένος, ο μη γενόμενος παραδεκτός, απορριφθεὶς· ο μη δυνάμενος να γίνει παραδεκτός, δεκτός ο απορρίψιμος. Τα δεύτερον «Α-ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΝ» ως ουσιαστικόν: ἐλειψις βάσεως λόγου προς παραδοχήν. (Οὐσ. το N. μη παραδοχή, απόρριψις).»

Κάπι τέτοιο γράφουν τα λεξικά μας, για την ελληνική λέξη ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΝ.

Διό γραμματισμένοι και λόγω επαγγέλματος πιο πολύ, που έχει και αρκετή σχέση με τη γλωσσολογία μας επέστρεψαν τα Π.Χ. με την ένδειξη:
«ΑΠΑΡΑΛΕΚΤΟΝα» (επιστοθεται)

Το (επιστρέφεται) το δεχόμαστε, κι είν' αρκετό για να ξαναρτάσει ή καλύτερα να επιστρέψει το περιοδικό στα χέρια μας. Το «ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΝ» μήπως τους ζέψυγε.

Autó το ἔτει ήσαν οι ίδιοι.

Καλόβουλη κριτική δεχόμαστε, κι είναι χρήσιμη για το περιοδικό.
Το καροκτηνιάτικό τον «ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΝ» δεν τον δεχόμαστε.

Ταυτοποιεί την πλήρη αριθμό.

«АПАРАДЕКТО»

周玉成

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝ)ΜΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Συνεταιριστική Οργάνωση στην υπηρεσία

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΟΚΤΠΝΟΤΡΟΦΟΥ

**Για δυγκώντρωφη - Για επεξεργαδία - Για προμήθεια
Διακίνηση**

βαμβακιού	σύσπορου βαμ- βακιού	Γεωργικών εφο- δίων
καλαμποκιού	ξήρανση καλα- μποκιού	Γεωργικών μηχα- νημάτων
κριθαριού	συσκευασία	φαρμάκων
σιταριού	βρώσιμων ελιών	ζωοτροφών
βρωσίμων ελιών	συσκευασία ξη- ρών φασολιών	ειδών οικιακής χρήσης
λαδιού		
φασολιών		τροφίμων

**Διαθέτει ούγχρονες εγκαταστάσεις - εργοστάσια -
SILO - αποθήκες - ελαιοδεξαμενές και στήματα.**

Εξυπηρετεί από τις κεντρικές υπηρεσίες στην Πρέσεζα και τα αποκεντρωμένα παραρτήματα στο Καναλάκι, στο Λούρο και Θεσπρωτικό.

Συμφέρει γιατί είναι οργάνωση όλων των αγροτών

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Λ. ΕΙΡΗΝΗΣ 13

ΤΗΛ. 22227 - 28693 - 28457

ΠΡΕΒΕΖΑ